

Serie nouă
OCTOMBRIE 2020

ACTUALITATEA

MUZICALĂ

10
(CCXXXI)

48 pagini
ISSN
1220-742X

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ UCMR 100 - turneu aniversar
- ✓ Concursul internațional "George Enescu"
- ✓ Interviu cu Cella Costea
- ✓ Corul *Symbol* - 30, Virginia Zeani - 95,
Vasile Moldoveanu - 85, Sergiu Cioiu - 80
- ✓ A fost cândva șlagărul... (III)

În imagine:
Cellia COSTEA

5 înainte de C

De câte ori nu am auzit, în repetiții, un asemenea reper, cerut de dirijor pentru reluarea cântării... 5 măsuri înainte de reperul C... Dar de data aceasta, nu la partitură mă refer în titlul de mai sus, ci la un fapt de viață: soprana Virginia Zeani a împlinit zilele acestea 95 de ani, aflându-se la numai 5 pași de Centenar...

Artistă de legendă a lumii operii pe plan mondial, Virginia Zeani a intrat în Cartea recordurilor pentru cele mai multe interpretări ale rolului Violettei din opera *La traviata* de Verdi: 648!! Dincolo de asemenea cifre menite să gâdile plăcut frivolitatea publicului, româncea Virginia Zeani (Zehan pe numele real), născută la Solovăstru în județul Mureș, s-a impus ca o formidabilă interpretă, în reprezentațiile căreia frumusețea fizică se combina cu frumusețea glasului și cu o desăvârșită artă a cântului.

A început să studieze canto ca mezzosoprană, dar a doua ei profesoară a intuit corect tipul de voce, cultivându-i repertoriul de soprană. Era nimeni alta decât celebra Lidia Lipkovska, solistă a Majestății Sale Imperiale Țarul Rusiei, fugită în România după urgia abătută asupra țării sale...

Plecată după cel de-al doilea război mondial la Roma, Virginia Zeani a intrat în circuitul de elită al teatrelor italiene, europene și americane într-o perioadă în care concurența era zdrobitoare: Maria Callas, Renata Tebaldi, Renata Scotto, Magda Olivero, Anna Moffo, Anita Cerchetti, Antonietta Stella etc. etc. Zeani a strălucit în ciuda reclamei formidabile din jurul unor asemenea vedete, având totuși de suferit la capitolul "glorie" prin comparație cu unele dintre numele de mai sus. Totuși, avea să fie aleasă de compozitori, dirijori sau directori și pentru crearea unor roluri în premieră absolută, cum ar fi cel al lui Blanche din *Les Dialogues des Carmélites* de Francis Poulenc. A cântat foarte mult, a înregistrat, a fost partenera celor mai mari artiști, de la Beniamino Gigli, Tito Gobbi, Ferruccio Tagliavini, Mario del Monaco și Carlo Bergonzi și până la Alfredo Kraus, Piero Cappuccilli, Luciano Pavarotti și Plácido Domingo.

Și-a dorit foarte mult să cânte și pentru publicul din România, venind la București inclusiv pentru a face două memorabile, antologice înregistrări discografice: *La traviata* (cu Ion Buzea, Nicolae Herlea și, la pupitru, Jean Bobescu) și *Tosca* (cu Corneliu Fânățeanu, Nicolae Herlea și Cornel Trăilescu la pupitru), ambele cu orchestra și corul Operei bucureștene. A revenit și după 1990, când a finit să primească direct, din mâna Regelui Mihai, înalta decorație oferită de Majestatea Sa, prilej de contacte cu lumea muzicală și cea academică. Nu întâmplător a dorit să ia legătura cu Conservatoarele din București și Cluj deoarece, mulți ani, Virginia Zeani și-a dedicat eforturile educației tinerilor. Un timp ca profesor emerit la reputata școală de operă a Universității statului Indiana (Bloomington), apoi, în particular, din reședința sa din Florida.

Drumurile ei s-a mai intersectat, în mod emoționant, cu tinerii români în 2003 când, pe pământ american, a fost sărbătorit un secol și jumătate de la premiera absolută a operii *La traviata*, în fața publicului (în prezența Ambasadorului României) evoluând o

echipă artistică mixtă, româno-americană, prilej cu care generoasa artistă a oferit un masterclass de neuitat studenților din distribuție.

Departate de a se considera o vedetă, departe de fumurile sau fițele unor asemenea personaje, Virginia Zeani a fost și a rămas permanent un om simplu, o persoană caldă, prietenoasă, mereu gata să ajute, oferind cu dărnicie mostre din experiența și competența sa profesională tuturor celor care doresc. Nu s-a ferit nici de (uneori obositoare) întâlniri cu presa, din fericire rămânând și în arhiva Radio România momente de aur cu vocea, amintirile și poveștile uneia dintre cele mai mari muziciene născute pe acest pământ. La mulți ani cu sănătate!

Mihai COSMA

DIN SUMAR

UCMR - 100.....	2-3
Concursul "George Enescu".....	4-5
Interviu cu Celia Costea.....	6-7
Corul Symbol - 30 de ani.....	8-9
Vasile Moldoveanu - 85.....	10-11
Premiile Gramophone 2020.....	14
Punctul pe j... azz.....	20-21
Spectacole în Herăstrau.....	26-29
Festival la Sibiu.....	30-31
A fost cândva șlagărul (III).....	33-35
Sergiu Cioiu - 80.....	42-43

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România - moment aniversar

În 2 noiembrie 1920, la Conservatorul din București, a fost constituită de un areopag format din nume de marcă ale muzicii naționale, Societatea Compozitorilor Români, devenită ulterior Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Atunci, în 1920, semnatarii Statutului respectiv au fost Ion Nonna Ottescu, Constatin Brăiloiu, Mihail Jora, Filip Lazăr, Tiberiu Brediceanu, iar George Enescu, aflat în străinătate, a acceptat să fie Președintele instituției.

În Statutul Societății Compozitorilor Români sunt prevederi de mare importanță pentru propășirea muzicii românești, care nu au fost invalidate niciodată, printre care și un articol care spune că Societatea trebuie să se ocupe de orice chestiuni care ar atinge muzica sau pe muzicienii români.

Există aici expresia de onoare, de respect și autorespect, există generozitate sub toate aspectele care privesc contextele de artă, cât și pe cele de sprijin material pentru realizarea creațiilor de gen, incluzând în cvasitotalitate problemele de viață ale membrilor săi.

Prin secolul care a trecut de atunci, secol străbătut de împrejurări teribile, pe care nu este locul să le reamintesc

UCMR
Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România

Centrul Național de Artă
Tinerimea Română

Parteneri asociați:

TURNEU NAȚIONAL ANIVERSAR UCMR - 100 de ani

Orchestra
Română de
Tineret

Dirijor
Cristian Mandeal

Soliști
Emil Vișenescu - clarinet
Matei Ioachimescu - flaut

Ulpiu Vlad: *Înmuguriri* pentru orchestră de coarde

Doina Rotaru: Concertul nr. 1
pentru flaut, orchestră de coarde și percuție

Theodor Grigoriu: *Melodie infinită*
pentru orchestră de coarde

Adrian Iorgulescu: *Ipostaze II*
Concert pentru clarinet, orchestră de coarde, percuție și pian

Remus Georgescu: Concert pentru orchestră de coarde

București, UNMB - Miercuri 23 septembrie 2020, ora 18:00

Sibiu, Sala Thalia - Joi 24 septembrie 2020, ora 19:00

Timișoara, Sala Capitol - Vineri 25 septembrie 2020, ora 19:00

Adrian Iorgulescu, Emil Vișenescu

aici, suntem în timpul prezent, când salutăm extraordinara victorie a spiritului, pe providențialul Președinte al U.C.M.R., compozitorul Adrian Iorgulescu, profesor universitar, Doctor Honoris Causa, personalitate la nivel statal.

Pentru a marca acest moment aniversar Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România a organizat, printre alte evenimente memorabile, un turneu național implicând Orchestra Română de Tineret, sub bagheta maestrului Cristian Mandeal, și pe soliștii concertiști, Emil Vișenescu, clarinet și Matei Ioachimescu, flaut.

Ulpiu Vlad alături de Orchestra Română de Tineret, dirijor Cristian Mandeal

Matei Ioachimescu, Doina Rotaru

de alți compozitori. Avem aici o apologie a mișcărilor coregrafice moderne contemporane, flux în care au fost antrenați cu exuberanță, dirijorul Cristian Mandeal, clarinetistul solist Emil Vișenescu, cât și întregul corp de instrumentiști ai orchestrei.

Adrian Iorgulescu are în muzicile sale o inteligență și o sobrietate de mare efect. Totodată el evoluează suveran în mediile expresive proprii, captând atenția auditoriului pe parcursul întregii lucrări.

Melodia infinită, pentru orchestră de coarde, de Theodor Grigoriu este un spațiu de liniște și de destinsă degajare. Apreciam aici invenția melodică, grația abia șoptită, traiectoriile ideatice de bună calitate.

Concertul nr. 1 pentru flaut, orchestră de coarde și percuție, de Doina Rotaru, este un poem generalizat într-o abundență

și elansarea concertistică a fiecăruia dintre instrumentiști fiind evidentă. Sub bagheta lui Cristian Mandeal, frumusețile desprinse din lucrările programate au avut de multe ori momente realmente sentențiale.

Cristian Mandeal are harul, are stilul și linia de gest, are anvergura și însuflețirea în orizonturi de sfere expresive de înaltă ierarhie.

Din programul acestui concert, am ascultat mai întâi, piesa pentru orchestră de coarde *Înmuguriri II*, de Ulpiu Vlad. Ceea ce s-a văzut din primul moment, a fost faptul că tinerii muzicieni au cântat cu o satisfacție cuceritoare această partitură.

Ulpiu Vlad reliefează aici plutiri de încânturi în extaz, cu o materie muzicală vie și care exclude orice ar putea fi vreo neîmplinire artistică. Ulpiu Vlad ne uimește prin unitatea de stil și acea elocvență lirică în măsură de a da constituență vocală muzicilor instrumentale.

Ipostaze II, pentru clarinet, orchestră de coarde, percuție și pian, de Adrian Iorgulescu, este o compoziție de mare expresivitate citadină, cu aluzii la tangouri și la muzici de jazz, dar fără a prelua nimic ca atare, sau de a face o pastişă după textele muzicale scrise

Orchestra Română de Tineret, dirijor Cristian Mandeal

și o profuzie de policromatismes timbrale, în structuri care își creează de la sine genul și forma. Un element în plus al audiției acestei partituri spectaculare a fost știrea de flaut solo pentru care Matei Ioachimescu a identificat soluții admirabile de transpunere în sonor a înscrisurilor din partitură.

Concertul pentru orchestră de coarde, de Remus Georgescu, este o excelentă configurare de particularități viguroase, cu tente tari, și cu un adevărat lux de posibilități încredințate instrumentiștilor și dirijorului lor.

Cristian Mandeal și formația camerală a Orchestrei Române de Tineret au oferit asistenței un supliment de o forță emoțională deosebită, aparținând lui Aurel Stroe, este vorba despre *Viziunea lui Ion*, personaj din piesa *Năpasta* de I.L. Caragiale, când el, Ion, o vede pe *Fecioara Maria* cu pruncul, într-o secvență din filmul omonim care s-a realizat în 1964 de cineștii noștri.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Câteva gânduri despre concursul internațional de compoziție "George Enescu" – ediția 2020

Trebuie să spun că, dacă celelalte secții ale concursului "Goerge Enescu" au avut de suferit transformări de format și mediu, nu același lucru se poate spune despre secția de compoziție. Aceasta a manifestat o constanță remarcabilă, pe care aș putea-o denumi „invarianță de scară”, căci ea a rămas în context pandemic la fel ca în cel normal. Formatul concursului de compoziție a rămas neschimbat - constând în partituri trimise anonim ca fișiere .pdf, notate de acasă de către membrii juriului, care au trimis punctajele lor la ARTEXIM, apoi câteva întâlniri de „fine tuning” pe platforma ZOOM - a permis o desfășurare fără incidente și cu schimburi de opinii benefice în conturarea clasamentului și stabilirea câștigătorilor.

În ceea ce mă privește, mi-am făcut câteva notițe din care pot extrage diverse opinii

privind nivelul tehnic și estetic al compozițiilor trimise. De la început pot spune că la secția de muzică simfonică au fost lucrări mai consistente și mai originale decât la secția de muzică de cameră.

În clasamentul meu, din cele nouă lucrări camerale, două au fost foarte slabe, două destul de slabe, trei relativ medii, una bună și una foarte bună. Câștigătoare a fost cu majoritate de voturi piesa intitulată *Shattered Surfaces* pentru ansamblu, despre care mi-am notat următoarele:

„Arcuire formală controlată, notație excepțional de acribică și profesionistă, direcție a evoluției discursului, gesturi sonore internalizate și atitudine estetică tipic academic-avangardistă. Cam datată pentru gustul meu, dar totuși convingătoare. Apariția pulsației egale, a izoritmiei la mijlocul piesei pare șocantă în context, dar deschide o perspectivă nouă, care are un efect dramaturgic foarte impresionant. Mi-a plăcut ruptura ontologică de la mijloc. Din punct de vedere muzical și tehnic e piesa cea mai profesionistă din toată recolta lucrărilor primite.”

Din cele 17 lucrări simfonice pe care le-am analizat, 4 au fost descalificate pentru că nu erau anonimizate (oricum, niciuna nu se ridica mai sus de un nivel mediu). Cele 13 lucrări care au rămas în competiție au fost interesante, dintre

care s-au remarcat două, care până la urmă au și întrunit cele mai multe sufragii pentru cele două premii rămase. Premiul pentru muzică simfonică a fost acordat lucrării cu titlul *An Axe for the Frozen Sea*, la care mi-am notat următoarele:

„Excepțional. Notație super-profesionistă. Fără gafe de instrumentație. Materialul este stăpânit, dezvoltarea lui, diversitatea, dar și unitatea și direcția. Logica discursului muzical, răbdarea de a arcuri temporalitatea, efectele originale („gânguritul” clarinetelor, ce parcă jelesc), folosite cu conștiință auditivă trează. Acordica – diatonica – este un exemplu de combinație a zgomotelor cu organizarea înălțimilor, plus componenta poetică – un post-impresionism glaciatic, de bună calitate.”

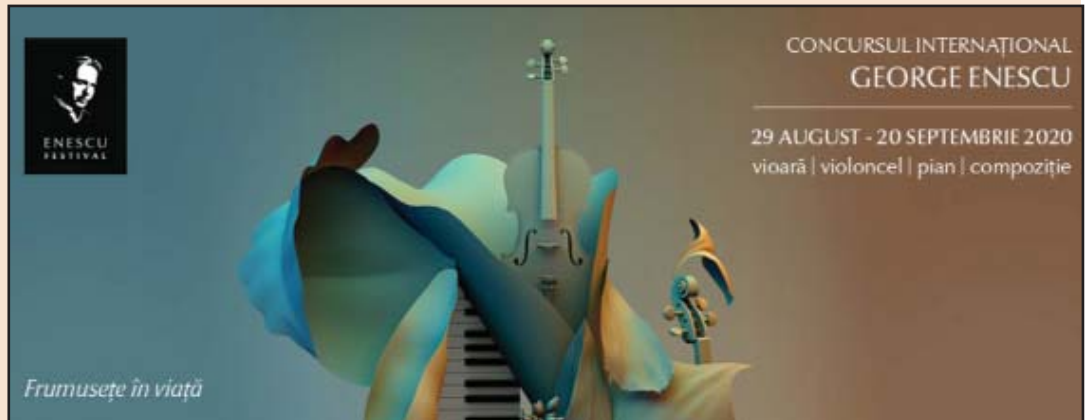
Într-adevăr, toți membrii juriului au fost de acord că aceasta a fost lucrarea cea mai bine articulată dintre toate, drept care premiul s-a adjudecat rapid.

Pentru nou-înființatul *premiu pentru originalitate* au candidat mai multe lucrări, dar până la urmă cea numită *4 Songs in Red* pentru mezzosoprană și orchestră, pe versuri de Svetlana Aleksievici a strâns cele mai multe voturi ale membrilor juriului. Despre această piesă, comentariul meu a fost următorul:

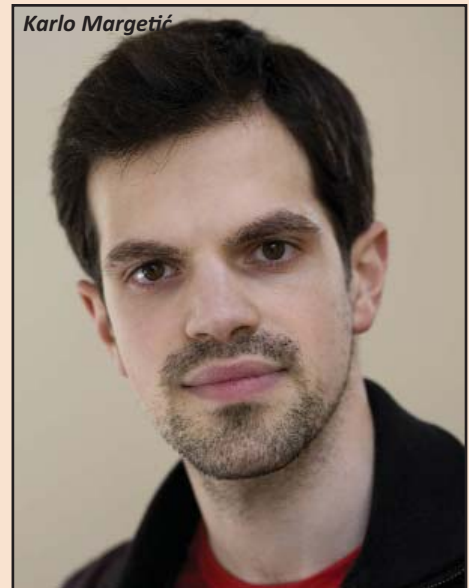
„Foarte profesionist și talentat compozitorul. Muzică politică, antitotalitară și foarte la modă. Adecvat notată și stilistic accesibilă. Experiență în a scrie pentru voce și pentru orchestră. Aude tot ce scrie. Are încredere în forța naivității, mai ales în conjuncție cu textul.

Multe idei și excelent conduse. Nicio clipă nu stă locului, ci este permanent interesantă. E asumată intuitiv și intelectual. Mi-a plăcut foarte mult.”

După ce premiile au fost acordate celor trei piese, a urmat deschiderea plicurilor ce conțineau numele celor trei compozitori: Karlo Margetić din Noua Zeelandă (*An Axe for the Frozen Sea*), Marc Migó Cortés din Spania (*4 Songs in Red*)

Karlo Margetić

Marc Migó Cortés

foto: Britany Florenz

și Youngjae Cho din Coreea de Sud/ Germania (*Shattered Surfaces*). M-am bucurat pentru acest rezultat. Toți trei au meritat această recunoaștere, pentru muncă și talent.

Dar mai cu seamă m-am bucurat pentru un lucru: pentru libertatea estetică de care a dat dovadă juriul concursului, în frunte cu Zygmunt Krauze ca președinte și cu Tim Benjamin, Hubert Stuppner, Bernard Cavanna, Peter Ruzicka, Cornel Țăranu, Adrian Iorgulescu și subsemnatul ca membri. Toate cele trei lucrări sunt foarte diferite ca premise estetice, însă toate trei sunt foarte bine scrise și simțite, ceea ce a condus juriul la alegeri juste și argumentate, bazate pe transparență și onestitate.

Youngjae Cho

În opinia mea, acest lucru nu face decât să încurajeze tinerii compozitori să scrie și să trimită piesele lor la concursul internațional "George Enescu". Departe de cenzura stilistică a altor concursuri de compoziție, aici domnește experiența și viziunea, schimbul de idei și respectul pentru autenticitate și diversitate.

Dan DEDIU

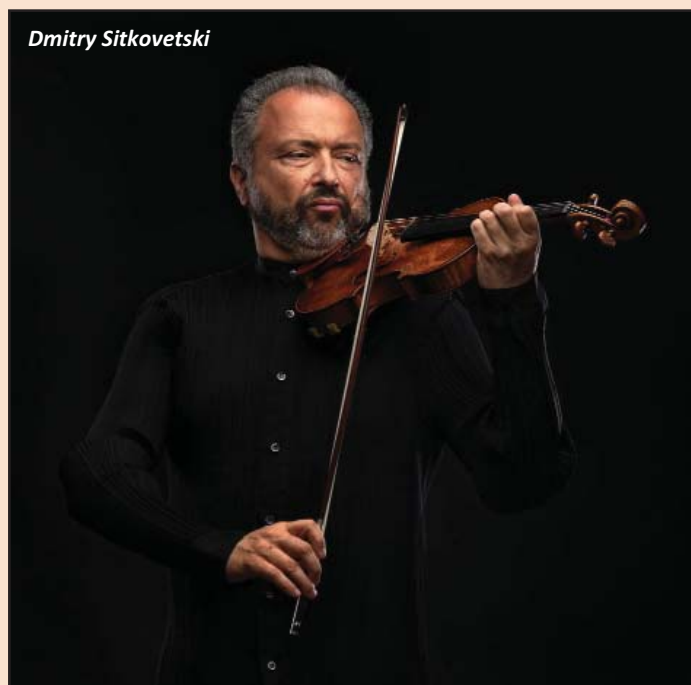
Concursul "George Enescu" 2020 (secțiunea vioară)

Acum mai bine de jumătate de an parcurgeam cu înfrigurare și consternare paginile unor reviste de specialitate precum *The Violin Channel* și *The Strad Magazine* în dorința de a afla cum gestionează alte țări cu tradiție desfășurarea competițiilor muzicale, acestea fiind un factor vital în afirmarea instrumentiștilor, implicit a vieții artistice și mai ales impresariale. Rând pe rând, mari instituții culturale, opere, filarmonici și altele de acest gen anunțau suspendarea spectacolelor stagiunii în curs, Terra intrând într-un fel de paralizie cu urmări necunoscute! În cele din urmă rațiunea și curajul au învins găsindu-se tot felul de soluții pentru a se salva ceea ce anumite gesturi făcute în pripă amenințau extincția culturii. Din fericire pentru Concursul Internațional "George Enescu" de anul acesta s-au găsit soluții grație tehnologiei de care beneficiem astăzi cei mai mulți dintre noi. Tinerii muzicieni nu s-au lăsat impresionați de dimensiunea uneori hipertrofiată a stării de panică, având perspectiva vârstei și pornind de la ideea că "ce e val, ca valul trece" sau că "zeii ajută celor îndrăzneți". Urmând exemplele altor competiții, la vioară primele două etape s-au desfășurat on-line, înregistrate pe film, aceasta după ce s-a operat prima triere care permitea participarea la concursul propriu-zis. Din statisticile publicate pe canalele media de specialitate s-a remarcat că numărul participanților a fost cam același ca la edițiile precedente, 80 de candidați dintre care s-au mai retras pe parcurs 20, cifre acceptabile chiar și în condiții normale. Ca de obicei țările din Extremul Orient au

dominat ca număr de candidați și excelență pregătire: Coreea de Sud, Japonia, Taiwan, Hong Kong, chiar China continentală, în timp ce SUA și Canada, de cealaltă parte a Pacificului au avut o participare semnificativă. România a fost și ea înscrisă cu 6 candidați care s-au prezentat la un nivel foarte bun. Apropo de calitatea programelor prezentate ele s-au desfășurat la cotele așteptate, concursul având, în linii mari, performanțe cu un indice mare de predictibilitate în condițiile în care de ani întregi programele au rămas cumva "încremenite" (față de alte competiții în care programul variază și sunt introduse piese comandate unor mari compozitori care le concep special pentru acest tip de evenimente) și un juriu care, cu mici excepții (mă refer la președinții juriului), rotește sau menține aceiași artiști. Personal, am identificat vreo câțiva concurenți foarte înzestrați din punct de vedere artistic, posesorii unor prime premii la competiții "cu greutate", în sensul că ele au o tradiție consolidată de câteva decenii și care, paradoxal, nu s-au regăsit printre cei aleși. În câmpul unei ramuri artistice unde indicele de subiectivitate are un rol foarte mare, acest lucru nu este surprinzător, se întâmplă foarte des chiar!

Desigur, au fost luate în calcul și condițiile acustice în care s-au făcut înregistrările, majoritatea fiind în sălile de concert ale unor conservatoare sau în biserici care găzduiesc frecvent evenimente muzicale. Alți aspiranți au trimis filmele din decorul propriei locuințe sau le-au realizat în timpi diferiți. Oricum este o mare deosebire dintre execuția pentru înregistrare propriu-zisă și cea a performanței scenice, la cea din urmă existând acea integrare în muzică la care miza în scenă, costumul și publicul au o influență considerabilă, sentiment străin celor care nu sunt implicați direct în actul artistic. Pentru etapa a doua a fost selectat un număr de 17 violoniști în loc de 12 (după cum prevedea regulamentul), acest gest petrecându-se probabil la sugestia președintelui Dmitry Sitkovetski, domnia sa fiind un caracter generos care a dorit să "aibă o șansă mai bună în a aprecia talentul și personalitatea lor muzicală într-o selecție mai largă de repertoriu". Într-adevăr s-a distins un lot mai unitar din punct de vedere al concepției

Dmitry Sitkovetski

Premiera... de a treia zi. Cellia Costea – *Madama Butterfly*

Norela-Liviana Costea: *Cellia Costea, vă mulțumesc că ați acceptat invitația revistei Actualitatea Muzicală. Aș dori pentru început să vă întreb de cât timp sunteți în Grecia, și de cât timp sunteți angajată Operei din Atena?*

Cellia Costea: Oficial, locuiesc în Grecia din 2007, când m-am căsătorit, dar petreceam deja mult timp în această țară încă din 2003.

NLC: *Cum a început colaborarea cu Opera din Atena?*

CC: Directorul de casting din 2004 m-a auzit undeva în Germania, la Stuttgart, cântând o operă pe care ei voiau

să o monteze la Atena – *La finta giardiniera* de W.A. Mozart. Știind că petreceam destul de mult timp în Grecia, m-au contactat și astfel am început colaborările cu Opera din Atena. Începând cu anul 2012 sunt printre pușinii angajați cu normă întreagă – suntem 15 în total. Aici se lucrează cu foarte mulți invitați. Instituția funcționează diferit de Operele Naționale din blocul estic al Europei; este un teatru de producții, nu de tradiție, cum este în România, spre exemplu.

NLC: *Ce regim au producțiile, în condițiile de angajare pe care le-ați menționat? Câte reprezentații sunt și la cât timp se reiau?*

CC: O producție se joacă timp de o lună; se mai joacă din nou abia peste doi-trei ani sau chiar deloc. Asta înseamnă că un solist este ocupat o lună jumătate-două cu producția respectivă, iar invitații vin și pleacă. Colegii care au roluri mai mici, sunt implicați în aproape toate producțiile. Eu am un regim mai special, alături de alți câțiva colegi cu cariere internaționale – un tenor și doi baritoni, printre care Dmitri Plataniyas: pentru că avem roluri principale, care sunt solicitante, noi avem în contract doar două producții pe an. Aceste condiții ne dau libertatea

de a lucra și în alte țări, iar impresarii ne dau posibilitatea să ne dezvoltăm și cariera internațională.

NLC: *Lucrați cu o anume agenție de impresariat sau cu mai multe?*

CC: Colaborez cu mai mulți impresari, dar în ultima vreme situația s-a complicat foarte mult din cauza crizei sanitare. Mulți dintre ei chiar și-au închis agențiile; rămâne de văzut cum va funcționa sistemul mai departe.

NLC: *Cum s-au desfășurat lucrurile în perioada de restricții, de la debut și până acum?*

CC: Începând cu luna martie, toate producțiile stagiunii trecute au fost anulate. A avut loc un fel de festival online – Spring Opera Festival. Am înregistrat în teatru (respectând numeroase măsuri de protecție sanitară), microrecitaluri cu pian sau cu formule instrumentale de cvartet, cvintet. Fiind salariați (printre pușinii care au fost plătiți în continuare), noi trebuia să avem activitate și în ultima parte a stagiunii.

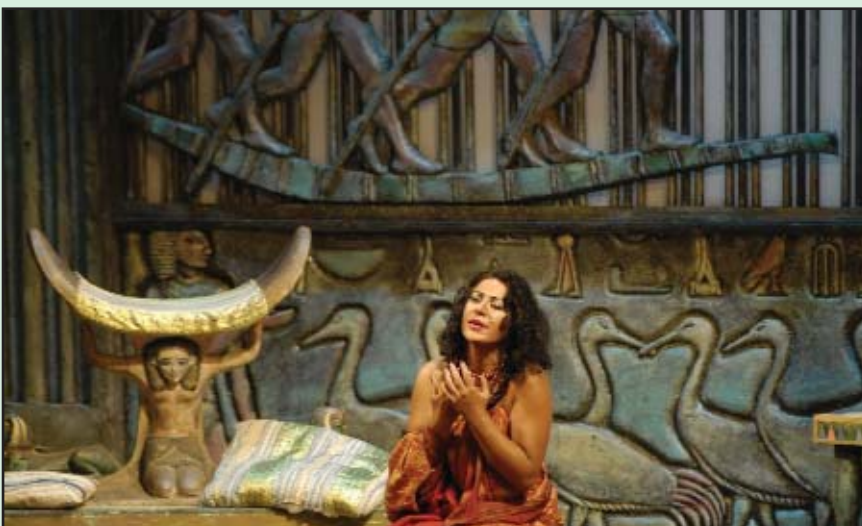
În fiecare vară, Opera are câte două producții (la începutul lunii iunie, respectiv la sfârșitul lunii iulie) în Athens Summer Festival (Festivalul de vară de la Atena) care are loc la Acropole, într-un amfiteatru de 5000 de locuri. Anul acesta producțiile au fost desigur anulate, în schimb am făcut două Gale de Operă; însă publicul acceptat a fost de doar 2200 de persoane. Spațiile necesare pentru a pune în scenă opere nu sunt suficient de mari – mai ales în fosa scenei distanța între artiști nu poate fi menținută. La Gală am fost doar trei artiști, fără cor, costume sau coregrafie, iar orchestra a fost distribuită astfel încât să fie menținută distanța suficientă.

NLC: *Cum a debutat stagiunea 2020-2021? Fiind o stagiune aniversară, au loc evenimente deosebite?*

CC: Se împlinesc 80 de ani de la înființarea Operei Naționale a Greciei, iar opera cu care această scenă s-a deschis este *Madama Butterfly*. Așadar, am început în septembrie repetițiile pentru o nouă producție a acestei opere, însă deja primele două spectacole au fost anulate.

NLC: *S-au luat măsuri speciale în această producție, pentru a o adapta la restricțiile impuse?*

CC: Categorie. Corul nu are voie pe scenă, au fost răsfirați în culise, s-au montat microfoane pentru amplificarea lor. Prezența copilului de asemenea a fost pusă sub semnul întrebării. Până la urmă, el apare doar în

momente scurte, iar în rest se folosesc proiecții. Se mizează mult pe aceste metode pentru a suplini ceea ce nu se mai poate face pe scenă. Chiar și între cântăreți se încearcă

păstrarea distanței, lucru foarte greu de realizat într-o operă cum e *Madama Butterfly*. Atunci când avem spre exemplu un duet de dragoste pe care îl interpretăm de la trei metri distanță, este complicat. De asemenea este complicat să cântăm cu masca, deoarece masca efectiv ne intră în gură atunci când respirăm. Un alt lucru foarte dificil este lipsa expresiei faciale. Colegii de scenă nu primesc niciun fel de emoție către care să reacționeze.

Repetiția generală și spectacolele, însă, se vor ține fără mască. Totuși, nu am avut niciun caz de îmbolnăvire în instituție, iar la începutul repetițiilor am fost cu toții testați. Opera încearcă să își urmeze cursul firesc, dar depindem de hotărârile guvernamentale.

NLC: *În România măsurile restrictive se iau pe plan local. Există diferențe privind desfășurarea evenimentelor în Atena, comparativ cu alte orașe?*

CC: În acest moment Atena se confruntă cu cel mai mare număr de îmbolnăviri. Măsurile se vor lua treptat; momentan suntem la două etape de scenariul intrării în carantină.

Dar se iau foarte multe măsuri de precauție: personalul de curățenie lucrează permanent, dezinfectează,

curăță. În încăperile de studiu se află suficiente măști și dezinfectant. Noi purtăm permanent măștile, și ne dăm silința să ne păstrăm în siguranță, cu toate că este incomod.

NLC: *Cum a funcționat, înaintea acestei perioade de criză, relația cu România?*

CC: În România nu am avut atât de multe colaborări, dar de fiecare dată am revenit cu drag. Din păcate, ultima colaborare cu Opera din București a fost destul de neplăcută, probabil și din cauza managementului defectuos. Personal, am hotărât că nu mă voi mai întoarce pe acea scenă până nu se va schimba direcțiunea. Este de neînțeles pentru mine de ce nimeni nu ia atitudine pentru schimbarea conducerii, în ciuda tuturor lucrurilor pe care le citeșc în presă. Chiar nu mai este nimeni capabil să conducă o emblemă a României cum este Opera Națională din București?

Printre colaborările frumoase, însă, le menționez pe cele cu Timișoara, Cluj, chiar în orașul natal, la Piatra-Neamț.

Îmi doresc să colaborez la Iași, acolo unde bunicul meu a fost prim-fagotist în orchestra operei timp de 30 de ani...

NLC: *Cum vedeți alternativa înregistrărilor, în această situație care limitează deplasările, accesul la spectacole?...*

CC: Eu sper ca această perioadă să dureze cât mai puțin. Cât privește înregistrările, sunt un compromis care ne ține pe linia de plutire. Nici lecțiile de canto online nu sunt juste. Înregistrările le realizăm pentru a ne menține în atenția publicului. Însă emoția transmisă în sală, către și dinspre public, nu poate fi înlocuită. În online sau în înregistrări, nu primim acea recunoștință pentru efortul pe care îl facem pe scenă, timp de trei ore în care ne străduim să dăruim publicului ce avem mai bun. Dar, în această perioadă, în care publicul totuși are nevoie de artă, de cultură, noi oferim aceste înregistrări cu care îl „amăgim”; iar el le primește bucuros și pe acestea. Însă activitatea de a merge la operă sau la concert nu poate fi înlocuită: publicul își dorește acel ritual de a merge la spectacol: pregătirea, întâlnirea cu cunoscuți, comunicarea din timpul pauzelor.

Recunosc că m-am gândit și la posibilitatea de a-mi schimba câmpul profesional pentru a supraviețui, însă nu mi-am pierdut de tot speranța că vom ieși din criză.

NLC: *Ce proiecte aveți pentru reluarea activității și colaborărilor internaționale?*

CC: Pentru vara ce a trecut avusesem programate câteva colaborări cu Elna Garanča în Austria și Gran Canaria. Concertele au fost reprogramate pentru vara anului 2021. De asemenea, în 15 octombrie (2020) aveam programată plecarea în Carolina de Nord pentru *Tosca*. Colaborarea s-a amânat pentru stagiunea viitoare. În SUA criza sanitară are o amploare mult mai mare; aceasta se suprapune perioadei de alegeri prezidențiale și a manifestațiilor împotriva crimelor rasiale, deci contextul este cu atât mai puțin prielnic.

În contracte, însă, apar noi paragrafe ce stipulează că dacă criza sanitară se menține, contractul se anulează. De asemenea, dacă publicul admis în sălile de spectacol va fi mai puțin, onorariul se micșorează proporțional.

NLC: *Revenind la stagiunea din Atena, când sperați că va avea loc totuși o reprezentație cu public?*

CC: Premiera programată inițial în 10 octombrie, dar și următoarea reprezentație din 12 octombrie, au fost anulate. Dacă totul rămâne cum am fost înștiințați, vom putea avea public în proporție de 30% (aproape 500 de spectatori) abia în 14, 16 și 18 octombrie. Gradul de ocupare poate fi redus chiar la 15% dacă situația se înrăutățește. În aceste condiții, conducerea ne-a anunțat că nu va mai deschide ușile, deoarece costurile de producție vor depăși veniturile.

Cel mai supărător sentiment este nesiguranța. Nu mai putem face planuri, pentru că nu știm dacă le vom putea duce la îndeplinire. Regulile jocului se pot schimba de la o zi la alta. Chiar dacă unii spun că istoria nu se mai întoarce și că normalitatea nu va mai fi aceeași, eu sper măcar să fim sănătoși, căci soluții de adaptare sunt sigură că vom găsi, atât timp cât suntem optimiști.

NLC: *Vă urez succes la premiera din 14 octombrie; vă urez sănătate, și cât mai multe producții de succes, în siguranță.*

CC: Mulțumesc, să ne auzim cu bine!

Interviu de **Norela-Liviana COSTEA**

Symbol cultural

De curând, printre lecturile pe diverse teme muzicale care îmi fac o deosebită plăcere, am citit o carte apărută la Editura Basilica cu titlul "Corul Symbol – 30 de ani de slujire a Muzicii, a Bisericii și a Țării". Mi-am reamintit așadar că anul 2020 aduce, pe lângă alte aniversări muzicale importante, ceasul de bilanț pentru unul dintre cele mai harnice, implicate și dăruite coruri de copii din România: Corul "Symbol".

Cartea, realizată de către maestrul Jean Lupu, fondatorul acestui edificiu artistic, cuprinde o selecție din miile de articole care au însoțit activitatea ansamblului de la înființarea sa și până în prezent, scrieri ce poartă semnăturile unor mari artiști, compozitori sau muzicologi care au colaborat cu formația sau care au scris sub impulsul unor trăiri prilejuite de întâlnirea cu "Symbol". Cine a asistat, fie și doar o singură dată, la un concert al acestui cor, cunoaște ușurința, deschiderea și generozitatea cu care dirijorul Jean Lupu comunică publicului trăirile, entuziasmul și speranțele sale, împărtășind – precum odinioară de la catedră – optimismul și principiile care l-au condus mereu către succes și împlinire. Poate cunoscând acestea, prima frază cu care părintele arhidiacon își începe povestea mi s-a părut provocatoare prin misterul ei: "Într-adevăr, Corul Symbol a fost înființat acum 30 de ani,

Jean Lupu

însă el a existat cu mult timp înainte, în mintea și în inima mea...". Mi s-a părut că muzicianul care vreme de zeci de ani s-a dăruit generațiilor de elevi, de profesori, de coriști și de melomani, părea că spune acum "iată, vă ofer până și cele mai ascunse gânduri creatoare care stau la baza carierei mele și la temelia corului care de acum e al vostru, al tuturor". Cum altfel s-ar putea împlini mai frumos o muncă artistică de o viață, nu știu să spun.

Anul 1990 aducea, odată cu primele scilpiri ale libertății, și o nedreaptă nepăsare față de desființarea unor ansambluri corale foarte valoroase și de mare tradiție. În acest context sociocultural, profesorul și dirijorul Jean Lupu a pus bazele unui cor de copii a cărui mărturisită misiune era promovarea muzicii religioase ortodoxe și a celei românești de inspirație folclorică. De-a lungul timpului, repertoriul și palmaresul Corului "Symbol" nu s-au oprit la atât, formația cântând toate genurile pe care le poate cânta un cor, susținând concerte în toată lumea și înregistrând zeci de discuri. Nu voi vorbi despre măiestria de legendă a corului și a dirijorilor Jean Lupu și Luminița Guțanu

Stoian; au făcut-o înaintea mea sute de muzicologi și de compozitori care și-au auzit lucrările interpretate magistral, de multe ori în primă audiere, iar articolele lor le găsiți în cartea despre care vă spuneam. Corul Symbol, alături de toate ansamblurile de copii din România, vorbește prin realizările sale majore și prin funcția de model și despre un alt aspect extrem de important: nevoia de artă și de performanță în procesul de educație. Mă refer la educarea copiilor prin participarea lor la viața unui ansamblu coral, ca parte a unei formidabile echipe și a procesului de interpretare și totodată la educarea

publicului prin participarea acestuia la concertele de mare calitate artistică precum cele susținute de Corul Symbol. Oferta culturală reală este în scădere în România, performanța este tot mai mult asociată cu efortul susținut și ocolită în favoarea micilor satisfacții sau frivolități oferite de iluzia celebrității și promovate adesea chiar de către mass-media. În acest context, iată, nicidecum mai benefic artei decât cel de la începutul anilor '90', valoarea unei formații precum Corul Symbol se intensifică, iar rolul ei devine parcă și mai dificil. Această muncă titanică, pe care doar cei care ating performanța și succesul o cunosc și pe care domnul Jean Lupu a făcut-o cu dârzenie, cu pricepere și cu modestie vreme de decenii, are un vrednic continuator - doamna Luminița Guțanu Stoian. Munca alături de un cor de copii impune prin specificul său schimbarea membrilor formației într-un interval de câțiva ani, iar asta presupune ca cel care pregătește ansamblul să știe și să poată să reconstruiască mereu sonoritatea și repertoriul la exigențele știute de public sau chiar nebănuite încă de acesta. Vă invit, dragi cititori, să vă închipuiți, pornind și de la aceste gânduri, munca dirijorilor Jean Lupu și Luminița Guțanu Stoian, atunci când veți aplauda Corul "Symbol" în concertele viitoare.

În final, o urare pentru dirijori și coriști: să uite efortul și să rețină bucuria publicului, să uite momentele dificile și să rețină reușita, să uite cumpăna și să rețină momentul de grație și să simtă mereu împlinirea de a fi făcut din arta dumnealor un Symbol muzical care va rămâne pentru totdeauna în sufletul acestei țări.

Răzvan RĂDOS

Introducere: Corul Symbol a fost înființat acum 30 de ani, fazele și a căutat, cu mult timp înainte, în stilul și în limba sa. De unde s-a născut dorința? Pentru a se satula și să ocolăiești în studiul de la Chișinău, cu cina răscolită pentru pășunarea mea pentru tot ce înțelegem înțeles, în general, și în special pentru cântarea publică. Aștept în învârstă, după un timp șase ani de la absolvirea școlii, eram conștient și simțeam, pur și simplu, că în lumea muzicii, confortul programelor școlare, trebuia să producă efectul mai degrabă decât să-l simțim de obicei: analiza, dar nu se auzărea nimic: degeț se făcea înaintea, degeț se făcea și apoi gloriile încheierii care se cânta de vocea la strâmb: încheierea din toate cântărilor de pe câmpul românesc.

Înființând Corul Symbol, dorăscu să am ocazia să se învârstă, pe cîntăreț, liceului de muzică și să-mi încheișc, circa 30 dintre primii școlari și școlarii corului din Basiliica din Chișinău: cum să devină, dincolo de funcțiile școlare și muzicale, ocazia de socializare continuă: să știe să se ocazional: ocazia de formare a fiilor de familie pe care să știe să poată tot, precum și săvârșea de copii unii și alții de către părinții lor, degeț, domni de a face parte dintr-un ansamblu de muzică vocală. După un timp doi ani de repetiții, a început, după ce se cântăreț în procesul educației pentru încheierea școlii cor.

De anul 1990 și până acum, am de apăsător în muzică, concert de cultură, muzică, indigenă, indigenă de concert, încheișc, am capăt, ca să-mi încheișc, prin stilul, cântăreț de muzică și de literatură, diploma, diploma. Toată școala, școala, școala în școala și în școala, pe parcursul celor 30 de ani, cu toată încheișc, încheișc, din care școala, încheișc, școala, pe ocazia, pe ocazia reprezentativă, spre reprezentativă, spre reprezentativă școala școala școala.

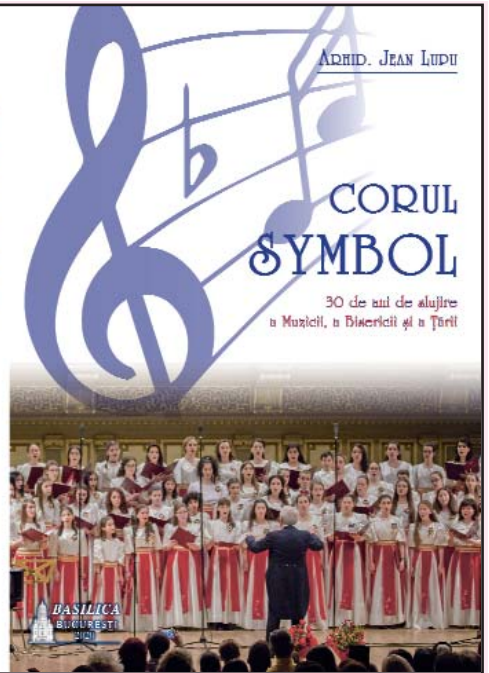
Arhid. Jean Lupu

CORUL SYMBOL

30 de ani de alături de Muzică, în Basiliica și în Târzi

Arhid. Jean Lupu

Tenorul de la Met - Vasile Moldoveanu la 85 de ani

„Încă mai am Do-ul” îmi spunea acum câțiva ani tenorul Vasile Moldoveanu în drum spre Iași, unde urma să susțină un master class cu soliștii Operei. Pe drum îi propusesem să ascultăm o înregistrare cu *Manon Lescaut*. Sporovăiam despre scene și actorii care le populează, ignorând muzica, al cărei volum îl tot coboram ca să ne auzim mai bine. Nu mi-a demonstrat Do-ul, dar vocea încă vibrează, cu o impostajie naturală și o muzicalitate sesizabilă chiar și atunci când vorbește. Până când Des Grieux intră în scenă cu *L'amar? L'amar? Questa tragedia, ovver commedia, io non conosco!* „Cine cântă? Țsta sunt eu?” s-a mirat, amuzat și nostalgic în același timp. Am ascultat apoi uimiți, un fost cântăreț și un meloman, tot spectacolul, culminând cu aria din actul al treilea, *No! Pazzo son! Guardate!*, de un verism dramatic, cu un *legato* fantastic, cum nu mai auzisem de pe vremea lui Lauri Volpi. „Adevărul este că Nello Santi știa să dirijeze atât de bine, încât parcă ne-ar fi construit o scenă din orchestră, pe care să ne urcăm și să sunăm cel mai bine”.

Vasile Moldoveanu s-a născut la Constanța, la 6 Octombrie 1935, și a copilărit în timpul războiului pe malul Mării Negre. A fost descoperit de Constantin Daminescu, pe vremea aceea director al Operei din Constanța și totodată dirijor, care l-a angajat imediat în cor. S-a remarcat rapid și maestrul de cor Gheorghe Velea l-a îndemnat să urmeze studiile la Conservatorul din București, unde a devenit studentul lui Dinu Bădescu, fostă glorie a Operei Române în perioada interbelică.

A trecut mai mult de o jumătate de secol de la debutul în micul rol al lui Arlechino din *Pagliacci*, la Opera Română din București, pe 9 Ianuarie 1966. Un an mai târziu avea să fie Rodolfo, primul rol major. Trupier important al ansamblului

Don Carlo la Opera Germană din Berlin, 1978

de la București, Vasile Moldoveanu avea însă o concurență redutabilă pentru rolurile mari de tenor: Ludovic Spiess, aflat la vârful carierei, sau Cornel Stavru, cel mai promițător talent la acea vreme. Până în 1972, tenorul pregătit de Dinu Bădescu avea să fie comprimă în nenumărate rânduri, inclusiv în înregistrarea Virginiei Zeani cu *La traviata* (Gaston) sau la Festivalul Enescu, în *Don Carlo* (Contele di Lerma, în timp ce Tebaldo era tânăra Ileana Cotrubaș), reușind să mai „prindă” doar câteva roluri importante: Alfredo, Don Ottavio, Tamino. Niciun resentiment astăzi, privind înapoi spre acea perioadă, Vasile Moldoveanu are numai cuvinte de laudă pentru generația de artiști din care făcea parte. Afirmarea era însă lentă, iar lumea artistică din România revenea la proletcultism, după „tezele din Iulie” afirmate de Ceaușescu în 1971. Așa se face că, în 1972, tenorul profită de o audiție la Viena și München și nu se mai întoarce în țară. Mecanismul infernal al Securității se pune imediat în mișcare: i se întocmește un dosar de urmărire, averea e confiscată, e condamnat, în cele din urmă, la închisoare.

Debutează internațional în același an la Regensburg, va fi Manrico. „O greșeală, eram necopt pentru rolul acesta”. Anii de galere sunt puțini. În 1973 e angajat în ansamblul operei din Bremen, iar un an mai târziu primește un alt contract *fest* la Stuttgart, unde va fi Edgardo, Alfredo, Rodolfo, Des Grieux, pentru ca în 1976 să se producă declicul care-l va aduce atât în atenția presei muzicale internaționale cât și a impresarilor.

La Opera de Stat din München, evenimentul anului era debutul în regia de operă al lui Roman Polanski, cu *Rigoletto*, iar Ducele de Mantua avea să fie tenorul român. Publicitatea este enormă și, chiar dacă producția dezamăgește, Vasile Moldoveanu ajunge în lumina reflectoarelor, propulsându-l pe continentul american (Pinkerton la Fort Worth, Cavaradossi la Washington, Rodolfo la Met, în turneu la Minneapolis) și pe scene tot mai importante din Europa (Alfredo la Palais Garnier și la Opera de Stat din Viena). La 41 de ani, vocea are toate calitățile pentru partituri mult mai grele decât cea a Ducelui. „Învățam repede partiturile, aveam memorie bun și vocea era destul de mare ca volum”. La Paris, după *Traviata*, criticii găsesc că e „un tenor cu o înfățișare romantică, mai mult dramatic decât liric”.

În acea perioadă, publicul meloman din Germania făcea cunoștință cu operele de maturitate ale lui Verdi, cele comparabile cu lungile epopei ale lui Wagner. Jean Pierre Ponelle și Rafael Kubelik aleg varianta în cinci acte a lui *Don Carlo*, iar Vasile Moldoveanu e alegerea lor pentru premiera de la Hamburg, alternând în distribuție cu José Carreras. Elisabeth era Sylvia Sass, Eboli era Grace Bumbry. Povestea tânărului prinț — „la 19 ani, cât avea Carlo în realitate, mă îndrăgosteam și eu în fiecare săptămână!” — chicotește Vasile Moldoveanu — devine rolul său semnătură, pe care-l va cânta de peste șaptezeci de ori în următorii patru ani, mai întâi în Germania, apoi la Metropolitan Opera din New York, la Cleveland, Boston, Atlanta, Detroit, Minneapolis, la Covent Garden sau Parma. Și tot cu acest personaj va fi

protagonistul primului *telecast* cu *Don Carlo* din istoria Met-ului (strămoșul seriei *Met in HD* de astăzi), immortalizând producția lui John Dexter din 1980, cu o distribuție senzațională, care-i includea pe Renata Scotto (Elisabeth), Tatiana Troyanos (Eboli), Sherrill Milnes (Posa), conduși de James Levine.

Între anii 1979 și 1986, adăugând și prima *La bohème*, din 1977, Vasile Moldoveanu cântă în 105 spectacole la Metropolitan Opera, un record absolut al tenorilor români. Mai mult decât Pavarotti (86 de apariții în aceeași perioadă), foarte aproape de Plácido Domingo (125 de apariții) și mai mult decât a cântat în total José Carreras (71 de prezențe între 1974 și 2000). Au fost zece roluri, șapte transmisiuni radio și trei la televiziune. La Metropolitan, doar Richard Tucker (33) a cântat de mai multe ori decât Vasile Moldoveanu (27) rolul lui Gabriele Adorno. Un loc doi într-un clasament *all-time*

cu Renata Scotto (*Giorgetta*) - *Il tabarro*, Metropolitan Opera, 1981

care vorbește de la sine – practic, un sfert din numărul total al spectacolelor cu *Simon Boccanegra* de la Met, de la premieră și până la data ultimei sale apariții în rol (27.03.1986) și o cincime din numărul total, de până azi! În același timp, o companie selectă la Metropolitan, tenorii celebri care au mai cântat rolul lui Gabriele Adorno fiind Giovanni Martinelli (15), Carlo Bergonzi (3), sau Plácido Domingo (9). „Dar n-am avut mare afinitate cu Gabriele Adorno, nu l-am simțit, sincer vorbind,” mărturisește onest Vasile Moldoveanu.

Dintre cele zece personaje (Rodolfo, Pinkerton, Don Carlo, Cavaradossi, Luigi, Arrigo, Duca di Mantova, Des Grieux, Gabriele Adorno și Turridu) interpretate la Met, cel mai mult l-a iubit pe Des Grieux, însă criticii muzicali au fost impresionați cel mai tare de teribilul rol al lui Luigi din *Il tabarro*, prima parte din seria de trei opere într-un act a lui Puccini, *Il trittico*. „E înfiorător de greu... Vocal este foarte greu... O fi Constanța.. Ceva, ceva a fost acolo în sufletul meu, asta e clar. Știți, mie nici nu îmi mai spuneau pe nume, Vasile, îmi spuneau Luigi, la Met.” Cu o duzină de apariții în acest rol, Moldoveanu este al doilea tenor din istoria Met-ului ca număr de spectacole cu *Il tabarro*. Dar acest Luigi, la fel ca Don Carlo, avea ca parteneră o soprană extraordinară, Renata Scotto. „Pentru mine, Renata rămâne artista cea mai completă cu care am cântat vreodată,” își amintește plin de nostalgie tenorul. Odată cu retragerea ei de pe scena americană, Vasile Moldoveanu părăsește și el New York-ul, continuându-și cariera mai mult în Europa.

„Ceea ce distruge meseria noastră, într-un fel, este avionul. Imaginați-vă, totuși, ce făcea Enrico Caruso în această situație! Două sau trei săptămâni cu vaporul... până la New York și apoi pe scenă...”

Urmează roluri tot mai dramatice: Dick Johnson din *La fanciulla del West* la Nisa (în regia lui Petrika Ionesco), Calaf (la Roma), Radamès (la Monaco), o ultimă mare serie ca Des Grieux la Paris, la Bastille (unsprezece spectacole în Aprilie 1991) și cariera se încheie la Monaco în stagiunea 1998-99, cu Macduff din *Macbeth*. Regrete în ceea ce privește rolurile pe care nu a apucat să le mai cânte? Niciunul. I s-a propus Otello. O întâlnire cu Mario del Monaco l-a convins să nu încerce. „Fii atent cu Otello! Otello ... trebuie să fii mult prea pasionat pentru opera asta ca s-o cânti, pentru că repertoriul de acute dispare...” Am renunțat. Cu Otello sau nu... Mi s-a mai propus Lohengrin, dar aveam în față și alte exemple de tenori care au cântat Lohengrin și n-au mai cântat nimic după asta. Astea au fost în primul rând: Wagner și Otello, dar am refuzat, spunând că eu sunt tenor liric, nu cânt Wagner...”

Povestea lui Vasile Moldoveanu merită spusă și repetată. Plecarea din România i-a atras cenzurarea completă în comunism, adică exact atunci când spectacolele televizate de la Metropolitan Opera îl mediatizau în toată lumea. Apoi, în timpul tranziției de după 1989, lumea era prea grăbită pentru ca numele lui să treacă dincolo de cercurile unor inițiați, nebuni după operă. Din fericire, Vasile Moldoveanu a fost recuperat, fie și parțial. În 2010, sentința de condamnare pentru „refuzul de întoarcere în țară” a fost respinsă definitiv și tenorul a fost achitat. Doi ani mai târziu, în 2012, e decorat cu ordinul „Steaua României” în grad de Comandor, una dintre cele mai vechi și mai înalte distincții din România. Câțiva ani mai târziu, o serie de master class la Opera Iași, la Ateneul Român precum și interviurile acordate mediei românești îl fixează definitiv, deși tardiv, în memoria publică. „Cât despre recunoaștere... Asta e o problemă veche în România, nu de azi de ieri, și va fi mereu. Nu poți fi profet în țara ta. Nu sunt supărat sau trist. Nu știu dacă meritam mai multă atenție decât mi s-a dat.” Oftează.

Stabilit la Monaco, Vasile Moldoveanu contemplă azi, de la înălțimea celor 85 de ani de viață și trei decade de carieră la cel mai înalt nivel, o lume în care Opera s-a schimbat mult, dar fascinația ei va continua să atragă un public nou. „Îmi place foarte tare ceea ce se întâmplă azi în lumea operii, în special spectacolele făcute de și cu studenți. Iar tânăra generație care merge la operă este minunată. O sală de operă are o atmosferă foarte specială, pe care copiii o înțeleg, prin urmare este posibil ca ei să își dorească să repete o astfel de experiență.”

cu Roman Polanski în repetiții pentru *Rigoletto* la München, 1976

Alexandru PĂTRAȘCU

Nicolae Lungu (120) - De la nume la renume... inclusiv pe calea Psalmilor

Concertele *Corului Patriarhiei Române* din București sunt așteptate mereu cu interes de iubitorii muzicii. Se cunoaște numele acestei *Corale* al cărei obiectiv este cultivarea bunului gust prin partituri de muzică sacră: *Nicolae Lungu*, dar numărul celor ce cunosc meritele prin care **Nicolae Lungu** și-a câștigat renumele și a dat nume *Coralei* este din ce în ce mai redus. Așadar, cine a fost **Nicolae Lungu**?

Pentru a răspunde acestei întrebări, vom încerca refacerea unui traseu sinuos în câțiva „pași”, de la **Arhimandritul Visarion** (moment al desprinderii de exclusiva rostire monodică psaltică și introducerea cântării corale armonico-polifone), fondator al *Corului Cântăreților Ștabului Oștirii* (1836) și apoi al *Așezământului Horal* (1865), fără a neglija aportul unor **Atanasie Verzeanu, Nicolae Bănulescu, Ioan Bunescu**.

Cu studii universitare teologice dar și la *Conservatorul bucureștean* (beneficiind de „lumina” unor maeștri ca **D. G. Kiriac, Ion Nonna Otescu, Alfonso Castaldi, Ștefan Popoescu**) sau de măiestrie la Viena, **Nicolae Lungu** este urmaș spiritual a trei înaintași de excepție de la care preia în mod simbolic moștenirea și misiunea.

Primul dintre aceștia se află **Gavriil Musicescu**, care vine la conducerea *Coralei Patriarhale* în 1895, realizând salturi calitative în interpretare sau pe direcția „înviorării” repertoriului, dar și remarcabile „mutații” în sensul introducerii partidelor feminine de Sopran și Alto în locul vocilor de copii.

Cel de-al doilea este **Gheorghe Cucu**, care a condus vreme de două decenii (1912-1932) nobila moștenire preluată, încercând și reușind în mare parte stabilizarea coriștilor și înnoirea ritmică a repertoriului, păstrând cât mai sus ștacheta cerințelor privind calitatea acestuia inclusiv prin creații personale.

În fine, o a treia personalitate este **Nicolae Oancea**, experimentatul conducător al *Reuniunii de cântări „Gh. Dima”* din Sibiu și cel care, susținut de **Patriarhul Miron Cristea**, continuă între 1932-1940 linia dată de **Cucu**, reînnoind repertoriul fără a impieta asupra tradiției, organizând concerte cu ocazii speciale și stabilind un înalt standard de calitate în omogenizarea partidelor.

După o scurtă perioadă de fluctuații și reorientări, cu inerente urcușuri și coborâșuri, din 1947 **Nicolae Lungu** preia postul de dirijor și compozitor al *Coralei*, deținând această calitate vreme de aproape patru decenii, până în

1985. Se poate spune, pe drept cuvânt că – în comparație cu ceea ce fusese înaintea sa, dar pe temeiul tuturor reformulărilor și cumulărilor – asistăm la cea mai fructuoasă și consolidată în timp perioadă de afirmare a unui nou suflu, păstrător de tradiție dar dinamic, nobil și înnoitor.

Nicolae Lungu, fondator și dirijor al societății *Corale „România”* (1936-1948) și al multor formații corale bisericești sau liceale, „împletește” armonios liniile directoare din trecutul *Coralei Patriarhiei* cu propria experiență de conducător al diverselor ansambluri (între care *Societatea Corală „Carmen”, Societatea Corală „Cântarea României”,* corale de biserici), cu comandamentele muzicii corale religioase formulate de **D. G. Kiriac**, a cărui experiență o valorifică.

Cea mai importantă realizare a sa a putut fi apreciată din chiar primele luni de la preluarea „mandatului”:

îmbogățirea tuturor partidelor corale prin voci cultivate și coriști cu experiență care și-au urmat maestrul; avem în vedere membrii *Societății Corale „România”,* dar și proprii studenți de la *Institutul Teologic* din București; ulterior, acestora din urmă le-a predat bagheta.

Alte împliniri ale lui **Nicolae Lungu** se numără în tot atâtea partituri create spre a fi interpretate în cadrul concertelor de muzică sacră și laică, dar și în manuale de solfegii ori gramatică a muzicii psaltice. A semnat o bogată creație corală laică, de colinde sau cântece de stea, care stă alături de muzică psaltică și corală bisericească, destinată îmbogățirii repertoriale; am selectat în acest sens *Stihire, Cântări liturgice omofone și cântări la cateheze, Cântări la Polieleul Sf. Trei Ierarhi, Cântări din Triod și din Peticostar, Răspunsuri liturgice, Axioane, Condacuri, Tropare....*

Un loc special îl ocupă lucrările de mari dimensiuni – *Vecernierul și Utrenierul* (pe ambele semiografii (1953, respectiv 1954), *Liturghia psaltică* pentru 4 voci mixte (ed. 1954), ca și seria de *Psalmi*, definiți prin titlaturi ce redau începutul primului verset, astfel: *Pre Tine Te lăudăm*, glas III, cor mixt (prelucrare de text potrivit ideii fundamentale de laudă repetată conținute în Ps. 136), *Doamne, auzi glasul meu*, glas I, cor mixt (legat de invocațiile de speranță împletită cu dureroasa expresie a Ps. 5, 130 – excelente înregistrările datorate *Corului Madrigat* dirijat de Marin Constantin, *Corului Academic Radio*, dirijat de Dan Mihai Goia, *Coralei Te Deum* – dirijor pr. Zaharia Matei...), *Laudă, suflete al meu*, glas V, cor mixt (legat de Ps. 145), *Iubi-Te-voi, Doamne* (Ps. 18, *Corală „Nicolae Lungu”* al *Patriarhiei Române*, dirijor pr. Stelian Ionașcu, *Corala Universitas* a *Universității „Alexandru Ioan Cuza”* din Iași, dirijor Alexandru Darie, *Corul Accoustic*, dirijor Daniel Jinga)

Carmen STOIANOV

Manifestări de ieri și de azi în onoarea Sf. Cecilia – patroană a muzicii

Un prim reper temporal – ultima decadă a lunii noiembrie (21-23) și o locație: localitatea Évreux, considerată „capitală” a departamentului Eure,

Normandia, cea care a fost pentru un timp centrul cultural european cu cel mai activ ferment artistic în plan muzical-poetic (și atenție: revine în actualitate!).

Al doilea reper temporal: 1570 – an în care **Guillaume de Costeley** înființează o *Confrerie* dedicată Sf. Cécile, considerată patroană a muzicii încă de la finele sec. V. În paranteză fie spus, Sf. Cecilia a avut în timp o

îndelungă istorie, deși multe ipoteze în legătură cu ea nu au putut fi probate; în timp ce unele îi plasează povestea în perimetrul sec. II-IV, legat de conversia la creștinism urmate de martiriu (între care cel propriu și cel al soțului ei), altele o identifică zeitei romane *Bona Dea Restituta*, lipsită de vedere – de unde și rezonanța numelui (*caecitas* – orb în latină). Arta plastică nu a rămas datoare, reprezentând o tânără purtând o orgă portabilă (sau un alt instrument de mici dimensiuni) și având un înger pe umăr ori în apropiere.

Revenind la *Confrérie d'Évreux*, aceasta este prima ocazie cu care i se menționează numele, dând tonul altora, în teritoriile franceze, italiene, engleze, captând atât interesul muzicienilor romano-catolici cât și pe cel al anglicanilor: **Charpentier** (*Oratoriul Caecilia virgo et martyr octo vocibus* – 1683-1685), **Purcell** (*Hail Bright Cecilia* – 1687) iar mai târziu **Haendel** (*Ode for St. Cecilia's Day* – 1739), **Gounod** (*La messe solennelle de Sainte Cécile* – 1855), **Chausson** (*Legende de Sainte Cécile* – 1891).....

Debutând vreme de 5 ani cu trei concerte în ajunul sărbătorii și cu o *Missă* în plină sărbătoare urmată de un banchet festiv în onoarea protectoarei muzicii, din 1575 manifestarea a căpătat o altă dimensiune, devenind *Concursul* cu patronaj nobil sau ecclesiastic; compozitorilor li se cerea trimiterea (anonimă) a lucrărilor ce puteau participa la una/mai multe din categoriile anunțate; cu excepția ultimei categorii unde era un singur câștigător, primii doi clasați erau premiați astfel: *orgue* sau *harpe d'argent* pentru *Motet* bipartit la 5 voci, *luth* sau *lyre d'argent* pentru *Chanson* la 5 voci pe un poem la alegere, *cornet* sau *flute d'argent* pentru *Arie/Chanson* la 4 voci și *Triomphe de la Cécile* (pandantiv de aur) pentru *Chanson spirituelle/Sonet creștin* bipartit.

Din păcate, foarte multe lucrări de atunci s-au pierdut. Cu toate acestea, din listele rămase aflăm că nume celebre au concurat și au câștigat premii: **Orlande de Lassus** (*Motet* – orga de argint 1575 și 1583), **Eustache du Caurroy** (*Air* – cornet de argint 1575, *Motet* – orga de argint 1576, *Chanson* – luth de argint 1583), **Jacques Mauduit** (*Motet* – orga de argint 1581), **Paschal de L'Estocart** (*Motet* – harpa de argint 1584), **Abraham Blondet** (*Motet* – harpa de argint 1583), **Abraham Fourdy** (*Motet* – harpa de argint 1587), **Jean de Malley** (*Chanson* – luth de argint 1578). De departe cel mai premiat câștigător a fost **Robert Goussu** (*Chanson* – lira de argint 1578 și 1583, *Chanson* – luth de argint 1584-1585, *Motet* – harpa de argint 1580, *Motet* – orga de argint 1586). Unii creatori puteau participa și câștiga în același an la două categorii – cum a fost cazul lui **Jacques Péris** (*Motet* – harpa de argint și *Chanson* – luth de argint, 1589).

Exigența a fost cuvântul de ordine, dovadă că au existat și ediții fără câștigători ai *Triomphe d'or*/Triumf de aur; printre cei care au reputat, totuși, „victorii”, aflăm numele lui **Jehan Boette** (575), **Barillault** (1576), **Jean Planson** (1578).....

Concursul s-a derulat fără întrerupere vreme de cel puțin 15 ani, până în 1589. Pentru alte ediții nu există suficiente informații, deși apar unele documente fragmentare; și dintre piesele premiate s-au păstrat mult prea puține. Cu toate acestea, se pare că *Psalmii* au avut de câștigat prin interesul arătat de compozitori față de genul *Motetului*:

- câștigători ai *orgii de argint*: Ps. 22:2

(*Respice in me* de multipremiatul **Robert Goussu**, ediția 1586), 34:9 (*Gustate et videte* de **Adrian Allou** (ediția 1585), 147 (*Lauda Jerusalem* de **Raymond de la Cassaigne**, ediția 1587), și un *Responsorium* dedus din Ps. 67 (*In hymnis et confessionibus*) de **Jean Boette le Jeune** (ediția 1589);

- câștigători ai *harpei de argint*: Ps.

30:8 (*In voluntate tua, Domine* al lui **Michel Nicole**, ediția 1581), 115:5 (*Quis miseretur* de **Raymond de la Cassaigne**

ediția 1575), 130 (*De profundis* de **Regolo Vecoli**, ediția 1586), Ps. 133 (*Ecce quam bonum* de **Paschal de L'Estocart**, ediția 1584), și un

Antiphon dedus din Ps. 119-120 (*Heu mihi Domine* de **Michel Malherbe**, ediția 1582).....

Interesant este că unul dintre compozitorii ce vor cultiva cu aplomb *Psalmii* biblici – trei volume publicate între care o integrală psalmică (150 titluri) – nu se regăsește ca nume între creatorii de *Motete*, **Denis Caignet** fiind câștigător al categoriei *luth de argint* (deci creație seculară!) în 1587.

Începând cu 2008 (21-23 noiembrie), Évreux revine în orbita interesului iubitorilor, practicienilor (dirijori, coriști, instrumentiști) și cercetătorilor prin manifestări (concerte, recitaluri, colocvii) ce reînvie sonorități și nume de prea mult timp uitate. Nu sunt de neglijat în acest sens sprijinul autorităților și nici participarea entuziastă a formației *Ludus Modalis* (dirijor: **Bruno Boterf**), a forțelor locale, inclusiv a studenților.

Carmen STOIANOV

Concursul Național de Compoziție "Ștefan Niculescu"

UNIVERSITATEA
NATIONALĂ DE
MUZICĂ
BUCUREȘTI

anunță

**Câștigătorii Concursului Național de Compoziție "Ștefan Niculescu",
ediția 2020**

Marele Premiu "Ștefan Niculescu": Andrei Petrace (prof.univ.dr. H.C. Dan Dediu) – "Strigăt în pustie" pentru cvartet de coarde

Premiul I: Agnes Vrănceanu (prof.univ.dr. Livia Teodorescu-Ciocănea) – "Landscapes" pentru clarinet/saxofon, violoncel și pian

Premiul II: Cătălina Lazurca (prof.univ.dr. Livia Teodorescu-Ciocănea) – "Trio" pentru clarinet, violoncel și pian și "String Quartet"

Premiul III: Vlad-Cristian Ghinea (prof.univ.dr. H.C. Dan Dediu) – "Perpetuum palindromic" pentru cvartet de coarde

Mențiunea I: Vlad Gînta (prof.univ.dr. H.C. Dan Dediu) – "Rhapsodic blue-ish" pentru flaut, vioară, violoncel și harpă

Mențiunea II: Toma Verly (conf.univ.dr. Bogdan Vodă) – "Expressif Trio" pentru clarinet, fagot și pian

Membrii juriului:
Prof.univ.dr.H.C. Dan Dediu – Președintele Juriului
Prof.univ.dr. Doina Rotaru
Conf.univ.dr. Sorin Lerescu

Premiile Gramophone 2020 – o ceremonie virtuală

Anul acesta, evenimentul de acordare a premiilor Gramophone Classical Music Awards a avut loc în aceleași condiții speciale care, din păcate, au cuprins întreg mapamondul. Cu toate acestea, organizatorii dar și sponsorii au menținut tradiția, acordând – într-o ceremonie virtuală – premii pentru zece categorii de imprimări, dar și pentru alte opt categorii speciale.

Premiul pentru categoria Muzică de cameră a fost acordat imprimării casei de discuri Alpha Classics ce conține Cvintetul cu pian de B. Bartók și Trioul compus de S. Veress.

La categoria de Muzică corală a fost premiat discul lansat în aprilie 2020 de Bach Collegium Japan, conținând *Patimile după Matei* de J.S. Bach. Conducerea muzicală a fost asigurată de Masaaki Suzuki.

Pentru categoria Concert, a fost premiată o înregistrare a concertelor de F. Chopin, realizată de casa de discuri Decca. La pian s-a aflat Benjamin Grosvenor, alături de Orchestra Națională Regală a Scoției; la pupitrul, Elim Chan.

Câștigător al categoriei Contemporan a fost discul „Adès Conducts Adès”, o înregistrare din concertul Orchestrei simfonice din Boston în care s-au interpretat lucrări compuse de Thomas Adès.

Discul premiat la categoria Muzică veche a fost „Gesualdo: Madrigali, Libri primo & secondo”, un disc conținând madrigale ale controversatului compozitor,

interpretate de ansamblul Les Arts Florissants, în viziunea interpretativă a lui Paul Agnew.

La categoria Instrumental a fost declarat câștigător Igor Levit și discul său conținând integrala sonatelor de L. van Beethoven, o producție realizată de Sony Classical.

Producția de operă care a fost declarată învingătoare a categoriei sale a fost *Agrippina*, de G.F. Handel. Erato a inclus în distribuție câteva dintre cele mai importante prezențe lirice ale momentului precum Joyce DiDonato, Elsa Benoit sau Luca Pisaroni, și alții.

Înregistrarea anului a fost declarată producția realizată chiar de Deutsche Gramophone, a Simfoniilor nr. 2 și 21 de M. Weinberg. La pupitrul Orchestrei simfonice a orașului Birmingham s-a aflat Mirga Gražinytė-Tyla, iar la conducerea Kremeratei baltice s-a aflat, desigur Gidon Kremer.

Câștigător al categoriei Recital a fost discul „Si j'ai aimé” în care soprana Sandrine Piau s-a aflat alături de orchestra de cameră Le Concert de la Loge și de fondatorul ei, Julien Chauvin, interpretând lieduri sau cântece ale unor compozitori mai puțin cunoscuți.

Pentru categoria Solo vocal, premiul a mers către un alt volum de autor: „JANÁČEK”, interpretat de tenorul scoțian Nicky Spence, alături de pianistul Julius Drake, dar și de mezzosoprana Václava Housková și de clarinetista Victoria Samek.

Premiile speciale:

Premiul pentru întreaga carieră i-a fost acordat celebrului violonist Itzhak Perlman, la cea de-a 75-a aniversare. Premiul „Beethoven 250” a fost acordat pentru discul conținând Concertele pentru pian nr. 2 și 5 interpretate de Martin Helmchen alături de Orchestra Filarmonică din Berlin (DSO), la pupitrul aflându-se Andrew Manze. Artistul anului a fost declarat Igor Levit, devenind astfel dublu laureat. Premiul pentru Realizări speciale a fost acordat liderului casei de discuri BIS, Robert von Bahr. Titlul „Tânărul artist al anului” i-a revenit sopranei Natalya Romaniw. Orchestra din Philadelphia a primit titlul onorific de „Orchestra anului”, după o spectaculoasă revenire în peisajul simfonic de prim rang. Cea mai nouă categorie (instaurată anul trecut) este cea

Hugo Ticcianti

de „Album concept”: titlul de anul acesta a mers către violonistul Hugo Ticcianti și ansamblul cameral O/Modernt, pentru discul „From the Ground Up: The Chaconne”, ce conține un cocktail de lucrări improvizatorice bazate pe teme de unor ciaeone (dar și lucrări originale) aparținând diferitelor perioade componistice, totul într-un concept de avangardă.

Norela-Liviana COSTEA

Virginia Zeani: mostre ale recunoașterii din partea comunității

- 1961 "COMMENDATORE DELLA REPUBBLICA ITALIANA"
- 1961 "LA RIVISTA ED IL K2" - Piacenza
- 1961 "ARENA D'ORO" - Arena di Verona - Signora della Scena
- 1962 "IL SAGITTARIO D'ORO" International prize for art, music and film
- 1962 "LA RIVISTA A ROYAL" - Prima donna del Teatro Lirico - Castello S. Giovanni

Pregetirea rolului Tatianeii din Evgheni Oneghin în cabina personală de la Opera din Roma (1965)

- 1963 "LUIGI ILLICA" INTERNATIONAL PRIZE
- 1963 "Golden Medal" - Gran Teatro del Liceu - Barcelona
- 1963 "MASCHERE D'ARGENTO" (opera & cinema)
- 1964 "Golden Medal", Opera di Roma, pentru cel mai bun cântăreș
- 1965 "NATIONAL DIAPASSON PRIZE" (acordat doar de 2 ori în 3 decenii)
- 1969 "GLI ALBERGATORI ROMANI" - din partea industriei HoReCa din Roma
- 1969 "MASCHERE D'ARGENTO"
- 1971 "MEMBRAREA ACCADEMIA TIBERIANA"
- 1971 "VELCA D'ORO" - Teatro Assegnata
- 1972 "IL CONFALONE D'ORO" - Capri
- 1973 "LA VELCA D'ORO" - pentru cel mai popular interpret
- 1973 Golden medal "ITALIANA AGMA" - acordat doar de 2 ori după cel de-al doilea război mondial
- 1975 "PREMIO VERDI" pentru mai mult de 500 de spectacole cu opera *La Traviata*
- 1977 "PREMIO NAZIONALE DAVID DI MICHELANGELO" - Roma
- 1982 "OMAGGIO A GIUSEPPE VERDI" - pentru rolurile ei verdiane
- 1982 "IL SAGITTARIO D'ORO" - Premiul internațional pentru arte, muzică & film
- 1986 "PREMIO SANREMO MUSICA CLASSICA INTERNATIONAL" - Una Vita per il Canto - Citta di Sanremo
- 1988 "AMICI DELL'OPERA DI PISTOIA" - Roma
- 1989 "TARGA D'ORO" - Roma
- 1992 "PREMIO PUCCINI" - Citta di Viareggio

- 1994 "LICIA ALBANESE - PUCCINI Foundation - BUTTERFLY AWARD" - pentru interprete
- 1994 "INDIANA UNIVERSITY" - premiu acordat pentru întreaga carieră
- 1999 "VIOTTI D'ORO" - International Club Benvenuto Vercelli
- 2000 Ordinul național "Serviciu credincioa" în grad de Comandor
- 2000 Doctor Honoris Causa "ACADEMIA ARTIS MUSICAE NAPOCENSIS" - Cluj-Napoca
- 2000 Doctor Honoris Causa "MUSICALIUM STUDORIUM UNIVERSITATIS BUCHARESTIENSIS" - Universitatea Națională de Muzică București
- 2000 "HOMENAGEIAM" - Opera di Sao Paulo - pentru cariera artistică briliantă
- 2002 "KEY TO THE CITY" - Citta di Sarasota
- 2005 "AMICI DELLA MUSICA ALCAMO" - Premio "Vissi d'Arte"
- 2010 "Cetățean de onoare" - Cluj-Napoca, România
- 2010 "Profesorul anului" - MARCELLO GIORDANI Foundation
- 2010 "Profesorul anului - muzică clasică" - "The Classical Singer" magazine, New York

"Profesorul anului"

- 2011 "NIHIL SINE DEO" - din partea Casei Regale a României, conferit de Regele Mihai I
- 2011 "DOCTOR HONORIS CAUSA" - Universitatea "Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca
- 2012 "Femeia anului" - IL CIRCOLO - MIAMI PALM BEACH
- 2012 "INDIANA UNIVERSITY - Medalia Prezidențială" - pentru realizări extraordinare
- 2013 "Cheia orașului" Vero Beach, Miami, Florida
- 2015 "Premiul special" al Galei Operelor Nașionale - Iași
- 2015 "Ambasador al Operei Nașionale București"
- 2016 "Coroana româniei" în grad de Comandor - din partea Casei Regale a României
- 2016 "Steaua României" în grad de Cavaler
- 2016 "Lifetime Achievement" - în cadrul ediție 54 a Conferinței Naționale a NATS, Chicago
- 2017 "Diploma de recunoaștere" - ROTARY INTERNATIONAL DISTRICT 2241 ROMANIA
- 2017 "FIBULA DE LA SUSENI" - din partea Prefectului judeșului Mureș, Romania
- 2017 "ALAE" - din partea Consiliului judeșean Mureș
- 2017 "Cetățean de onoare" - al comunei natale, Solovăstru (singura persoană deținătoare a acestui titlu)

Adriana POPESCU

La trecerea în neființă a sopranei Lucia Stănescu

S-a stins din viață în 25 septembrie 2020, la Quercianella (Livorno), în vila sa „Dacia Felix”, una dintre cele mai importante soprane ale României, ilustră artistă, renumită fostă directoare a Operei Române clujene (în ani

grei de comunism, 1970-1975), reputată profesoară de canto la Conservatoarele din Cluj-Napoca (vreme de 10 ani) și Livorno (15 ani), îndrumătoare și susținătoare neobosită a talentelor emergente, aspirante la glorie.

Avea 94 de ani, se născuse la Someșul Rece (16 iunie 1926) și locuia în Italia din 1979. Regină a Clujului liric, divă a României, cântăreață de rezonanță internațională, Lucia Stănescu a avut o carieră exemplară, pornită în urma studiilor cu tenorii Constantin Stroescu (la Conservatorul din București) și Dinu Bădescu (la Cluj), precum și a angajării la Opera clujeană, din 1949, de către însuși directorul ei, maestrul Constantin Bugeanu.

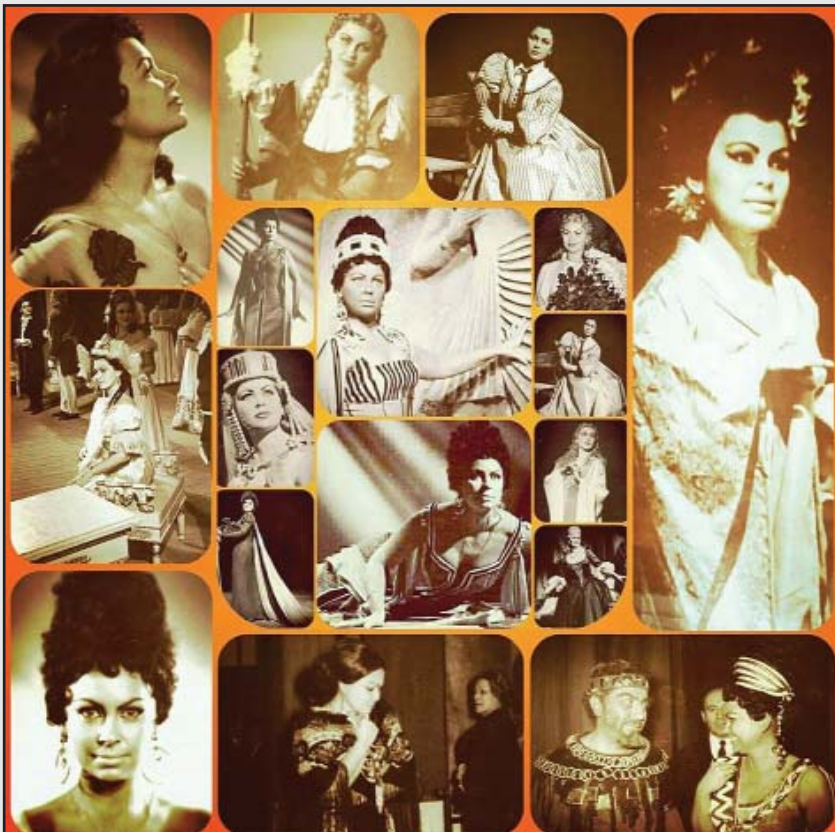
A urmat sarabanda rolurilor, de la cele de debut, Konceakovna (*Cneazul Igor*), Siebel (*Faust*), Cherubino (*Nunta lui Figaro*), până la cele de mare anvergură, care i-au conturat și încununat cariera, Cio-Cio-san, Mimi (*Boema*), Margareta (*Faust*), Tatiana (*Evgheni Oneghin*), Donna Elvira (*Don Giovanni*), Micaëla (*Carmen*), Liù (*Turandot*), Desdemona (*Otello*), Sora Angelica, Elsa (*Lohengrin*), Santuzza (*Cavalleria rusticana*), Aida, Manon Lescaut, Tosca..., până la spectacolul de retragere „L'addio alle scene”, Livorno, 2 mai 1981.

Artistă de geniu, vocalistă de excepție cu aplecare către rolurile veriste, îndeosebi pucciniene, a impresionat publicul din țară și străinătate (conform „Who's who in Opera”, la Moscova - Teatrul Bolșoi, Leningrad, Kiev, Budapesta, Sofia, Praga, Toulouse, Stockholm, Livorno, Roma - Terme di Caracalla, Cairo etc.) prin dăruirea sa, prin conturul profund pe care l-a conferit

personajelor, prin servirea cu pasiune a partiturilor, cu aura unui glas somptuos, cu trăire ardentă, tulburătoare. În tot ce a realizat a purtat amprenta unui remarcabil om de cultură.

Ori de câte ori ascult o înregistrare a Luciei Stănescu, îmi revin în minte gânduri de demult. Vocea și exprimarea maestrei mi-o evocă pe legendara Renata Tebaldi. Așa cum se întâmpla și când îi admiram spectacolele din turneele bucureștene. Similitudinea pornește din timbrul impunător și bogat, de culoare caldă, din înzestrarea lui cu armonice prețioase, în care strălucirea este totală pe toată întinderea ambitusului, din atacul viguros al notelor acute, din tragismul sunetelor grave *di petto*, dar și din dulceața conductului melodic înveșmântat în impecabila frazare. Sunt calități care definesc perfect un glas de sorginte lirică-spintă. Expresia vocal-scenică era ideal concordantă textului, sensurilor lui, indicațiilor din partitură, încărcătura emoțională căpăta intensități nebănuite. În contextul dramaturgic, artista construia desenul melodic cu minuțiozitate, redându-i fluența, accentuând, modelând, rafinând, servind expresivitatea cu maximă dăruire. Tălmăcirile sale erau guvernate de cultură stilistică, echilibru, rigoare și bun gust artistic. Voce tebaldiană, era firesc ca Lucia Stănescu să fie eclatantă în rolurile veriste între care pentru cele din operele lui Puccini a avut o aplecare cu totul specială. Le-a simțit profund, le-a redat cu sufletul și cu inima, le-a conturat și le-a impregnat cu puternica sa personalitate.

Câteva memororii... În aria *Sola, perduta, abbandonata*, tente vocale sumbre și apăsătoare descriu peisajul dezolant al ultimului act din *Manon Lescaut*, în timp ce delirul (*Ahi! mia beltà funesta...*) și disperarea (*No! Non voglio morir... amore, aita!*) duc expresia la paroxism.

Pentru Floria Tosca în interpretarea Luciei Stănescu, celebra *Vissi d'arte* este cu adevărat ruga fierbinte venită pe aripile

meditației, implorare plină de pasiune adresată Divinității. În finalul *Perchè me ne rimunerì così?*, lacrima pare izvorâtă dintr-o revoltă reprimată. În calmul, simplitatea și delicatețea expozeului cu care micuța Cio-Cio-san deschide aria *Un bel dì vedremo (M-me Butterfly)* transpare măiestrit patosul lăuntric al iubirii răscolitoare. Și în aria *Si, mi*

chiamano Mimì din *Boema*, liniștea de spirit, diafanul și luminozitatea confesiunii cuceresc. Exuberanța în momentele de evocare poetică *il primo sole è mio... il primo bacio dell'aprile è mio* vrăjesc. Natura însăși se lasă îmbrățișată de puritatea și sinceritatea tinerei Mimi. Patru roluri, patru personaje arhetipale, patru lecturi de neuitat. În memoria românilor și nu numai, a tuturor celor care au ascultat-o și văzut-o în spectacole, Lucia Stănescu rămâne pentru totdeauna întruparea ideală a eroinelor veriste, a celor pucciniene prin excelență.

În deceniul din urmă, când am avut bucuria s-o întâlnesc în Italia și România, aflată la vârsta senectuții împlinite, am rămas impresionat de farmecul spiritualității imaculate, de demnitatea rememorărilor, de rostirile blânde, mângâietoare de care te atașai imediat, ca de ale unui părinte.

„A fost o viață sau un vis?” se întreba retoric artista în titlul cărții de succes pe care a publicat-o acum câțiva ani. Răspunsul este simplu: „A fost o viață de vis!”

Lucia Stănescu - o voce pentru viziuni întru eternitatea artei lirice, un suflet de neuitat. Adio, Lucia Stănescu!

Costin POPA

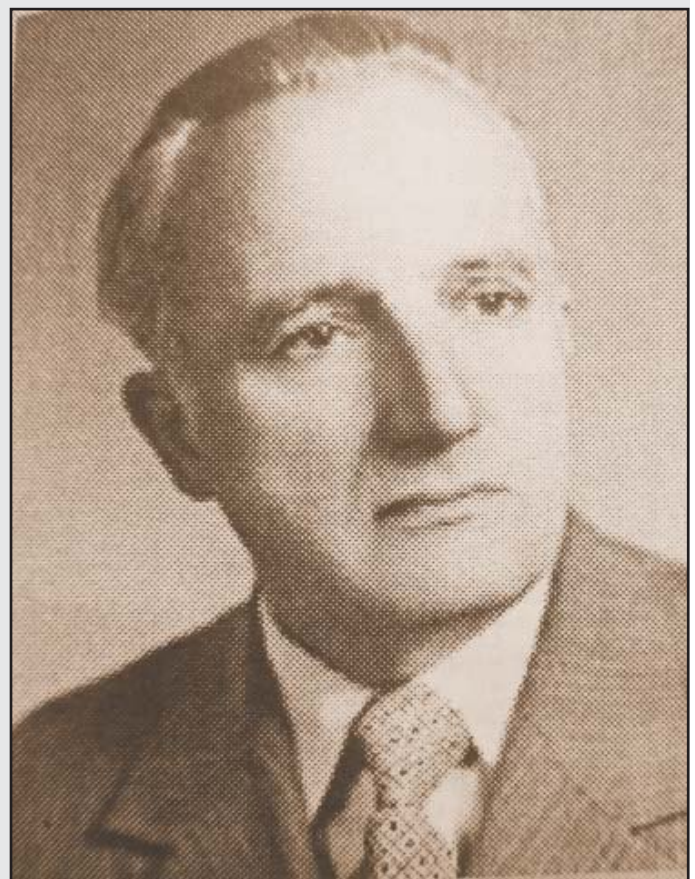
Remus Alexandrescu (1924-2020)

În ziua de 11 august, 2020, Remus Alexandrescu a trecut în lumea celor dreپți. Cunoscutul și apreciatul dirijor constănțean (1924-1920) a slujit arta muzicii vreme de peste 6 decenii, dintre care 18 ani din viață (1978-1996) i-a dedicat corului bisericii *Adormirea Maicii Domnului I*. Descendența familială i-a favorizat o inițiere artistică de neprețuit. Unchiul său, profesorul Aur Alexandrescu, împreună cu tatăl său, Cezar Alexandrescu, au contribuit la elevarea culturală Constanței, întemeind în anul 1828, cercului musical *Astra Dobrogeană*. Acele concerte vocale și instrumentale, susținute cu entuziasm dar și efort, au reprezentat inițierea sa muzicală. Verii săi primari, prof.

univ. dr. Dragoș Alexandrescu, profesoara de pian Ozana Nițulescu precum și regizorul Timuș Alexandrescu, au fost cei care au conturat și întregit mediul musical performant al familiei, căroră, Remus Alexandrescu, li s-a alăturat, în timp, irevocabil, cu pasiune, temeritate, responsabilitate.

Deși meseria sa de revizor-contabil, pe care a practicat-o vreme de 40 de ani, a fost una a cifrelor exacte, totuși, muzica i-a fost „hrana sufletească” întreaga viață (Remus Alexandrescu, *Pe firul unei vieți*, 1996). Astfel, de la cumiștenia și frenezia copilăriei acelor ani interbelici, când cânta la strana bisericii, până la abnegația și seriozitatea corifeul ansamblului coral al lăcașurilor sacre, Remus Alexandrescu a ڑesut o viață muzicală, o filă din istoria culturală a orașului Constanța. A cântat, după mărturisirea dânsului, vreme de 55 de ani, în unele formații corale ale unor întreprinderi din Constanța. „În același timp am cântat în toate corurile bisericesti din oraș” (Remus Alexandrescu, *In memoriam*, p. 9). Astfel, dragostea pentru muzică, expresivitatea

interpretărilor sale însemnate de pioșenia liturgică, dar și apropierea de pictură, sport, publicistică, autor a două cărți valoroase, *In memoriam*, *Pe firul unei vieți*, calate pe un spirit

disciplinat și temerar, îl așează pe Remus Alexandrescu în patrimoniul cultural al Constanței. Dăruirea sa pentru muzică l-au ajutat să lucreze repertorii complexe ale muzicii sacre, să colaboreze cu profesioniști ai liricii constănțene, ele însele valori ale scenei Teatrului liric constănțean.

Remus Alexandrescu va rămâne unul dintre dirijorii de referință, al ansamblului coral bisericesc constănțean.

Ruxandra MIREA

Juliette Gréco - un glas cât un milion de poeme

Juliette Gréco, figură emblematică a muzicii franceze, a murit pe 23 septembrie la 93 de ani. Prin maniera sa aparte de interpretare, prin apariția scenică elegantă, Gréco a devenit una dintre cele mai influente cântărețe de după cel de-al Doilea Război Mondial. Vocea sa de o adâncă expresivitate l-a determinat pe Jean-Paul Sartre să exclare: „În glasul ei se află un milion de poezii ce încă nu au fost scrise”.

Imediat după eliberarea Parisului în 1944 i-a cunoscut pe Albert Camus, Simone de Beauvoir și, bineînțeles, pe Sartre, care avea să fie unul dintre cei mai mari susținători ai lui Gréco. De altfel, în urma acestei întâlniri, Juliette Gréco a căpătat supranumele de „muză a existențialismului.”

A fost prețuită de cei mai mari poeți și scriitori ai vremii, precum Jean Cocteau, Boris Vian, Jacques Prévert sau Raymond Queneau; Jacques Brel, Léo Ferré și Charles Aznavour au compus cântece pentru ea. Cântecul „La Rue des Blancs-Manteaux” compus de celebrul Joseph Kosma pe versuri de Sartre a fost prima înregistrare a lui Gréco. Colaborarea dintre Gréco și Serge Gainsbourg, care a durat mai bine de cinci ani (din 1959) a culminat cu piesa „La Javanaise” (1963), un cântec de mare rafinament poetic, scris de Gainsbourg pentru Gréco.

Cu toate că numeroși poeți și compozitori s-au întrecut în a scrie cântece originale pentru vocea sa, Juliette a continuat marea tradiție a *chanson*-ului, incluzând în repertoriul său piesele marilor artiști ai genului: Édith Piaf sau Yves Montand.

În 1949 a început o poveste de dragoste fulminantă între Juliette și legendarul *jazz*-ist Miles Davis. Cei doi,

îndepărtați fiind de barierele rasiale ale acelor vremuri, au rămas buni prieteni mult timp după ce scurta legătură amoroasă a luat sfârșit. A jucat în numeroase filme atât în Franța: *Orphée* (1950) sau *Sans laisser d'adresse* (1951), cât și la Hollywood: *The Sun Also Rises* (1957), *The Naked Earth* (1958), *The Roots of Heaven* (1958). Depășind granițele *chanson*-ului francez, Juliette Gréco a început să fie recunoscută ca o figură iconică în cultura Pop. A fost o sursă nepuizabilă de inspirație pentru poezii, romane și

melodii. Celebrul cântec The Beatles - „Michelle” este, după spusele lui Paul McCartney, un omagiu adus lui Juliette Gréco. În 1969, a susținut un recital, la Brașov, la festivalul „Cerbul de aur”.

„Muză”, „artistă”, „icoană pop”, „figura emblematică a *chanson*-ului” sunt cuvinte care dezvăluie

prea puțin din ceea ce a însemnat Juliette Gréco, cea în al cărei glas sălășluiesc un milion de poeme.

Eddie van Halen - ultimul salt (the last „Jump”)

Pe 6 octombrie a murit chitaristul și compozitorul Eddie van Halen. Iubit de fani și respectat de toți colegii din industria muzicală, prin stilul său de interpretare energic, Eddie va ocupa mereu, alături de trupa Van Halen, un loc de frunte în Panteonul rock-ului.

Edward Lodewijk Van Halen s-a născut în anul 1955 în Olanda, dar a copilărit pe coasta de vest a Statelor Unite ale Americii, în California, acolo unde bogata moștenire rock a anilor '60 l-a determinat să își clădească propria trupă, împreună cu fratele său, Alex. Trupa Van Halen (Eddie van Halen - chitară, Alex van Halen - tobe, David Lee Roth - voce și Michael Anthony - bas) s-a format în 1972 și în scurt timp s-a făcut remarcată pe scenele cluburilor importante din Los Angeles. Debutul discografic a avut loc în 1978 prin albumul intitulat „Van Halen”, care a urcat rapid în topurile americane, fiind vândut în peste 10 milioane de exemplare. Încă de la primul disc Eddie van Halen s-a consacrat ca un chitarist de excepție. Următoarele albume apărute între 1979 și 1982 („Van Halen II” - 1979, „Women and Children First” - 1980, „Fair Warning” - 1981, și „Diver Down” - 1982) au consolidat poziția formației, parcursul fulminant atingând apogeul în 1984, odată cu hit-ul „Jump” (single extras de pe albumul „1984”), care a făcut ca Van Halen să devină una dintre cele mai influente trupe hard rock ale anilor '80.

Inspirat de Eric Clapton și Jimmy Page, Eddie van Halen a fost un chitarist de mare anvergură, un inovator în

domeniul tehnicii instrumentale și autor al unor solo-uri memorabile, posedând o tehnică de improvizație demnă de un muzician ilustru.

În 1983, urmare a colaborării cu Michael Jackson la melodia „Beat it” la care contribuie cu un impresionant solo de chitară, Eddie devine o figură proeminentă în cultura Pop.

van Halen, care a fost un compozitor prolific, un virtuoz și un muzician de legendă, dar mai presus de toate a fost, după cum spune Gene Simmons (solist Kiss), „un suflet cu adevărat frumos”.

David LAPADAT

În 2007, atât Eddie, cât și trupa Van Halen au fost incluși în Rock and Roll Hall of Fame, onoare de care au avut parte doar cei mai străluciți muzicieni. Eddie van Halen se află astăzi pe poziția a opta în topul celor mai mari chitariști, clasament realizat de revista Rolling Stone (100 Greatest Guitarists). De altfel, Eddie (alături de trupa Van Halen) a continuat să aibă un succes comercial din 1978, până în prezent. În 2019, trupa a vândut 56 de milioane de discuri în America și peste 80 de milioane în întreaga lume.

Elita muzicală este în doliu după pierderea prematură a îndrăgitului muzician Eddie

Gabriel Petric - „Riffuri de chitară”

Dacă vedeam în film, nu credeam... dar mi s-a întâmplat mie... Să fiu în singura mea zi de strand din această vară, undeva lângă Orăștie. Și să nu am altceva mai bun de făcut decât să mă uit pe facebook. Unde am dat de știrea apariției unui volum captivant! L-am găsit pe autor printre prieteni, descoperind că locuiește în Orăștie... A doua zi îl filmam cu volumul proaspăt sosit de câteva ore de la tipografie.

Gabriel Petric este pentru mine un intelectual al rockului. Nu numai pentru că în facultatea de la Cluj a activat în gruparea „Echinox” (semnând deopotrivă în revista cu același nume), nici pentru că a publicat în primii ani 90 o metodă de chitară vândută în 10 000 de exemplare, ori că a dus muzica românească (și instrumentele fabricate la Reghin) în comunicări și articole în străinătate. Viziunea sa este deopotrivă cea a unui critic, muzicolog, și firește a unui instrumentist (a condus un grup rock Echinox!). Mai mult, ca profesor de limba și literatura română la Colegiul Național „Aurel Vlaicu”, le prezintă elevilor portofoliul semnificativ de melodii pop-rock-folk cu versurile marilor noștri poeți.

„Un riff pe lună” a fost titlul unei serii de articole începute în 2004 în revista „Sunete”, continuate on-line pe artasunetelor.ro, site al cărui redactor-șef, Radu Lupașcu, nu s-a lăsat până nu a ajutat autorul să scoată volumul de față. Respectiv o colecție de piese pop-rock, străine (însă nu doar anglo-saxone) și românești, tratate fiecare de la povestea apariției până la transcrierea pe note a temei principale, inclusiv a tabulaturii pe chitară, totul confruntat cu lucrări de profil, filmări etc. Nu o dată, autorul a contactat compozitorul, inclusiv pentru a lămurii contextul tehnic.

Departate de a se adresa instrumentiștilor, volumul este beletristic, constituindu-se într-un breviar (ca să nu spun mică istorie) al unui gen muzical care a influențat atât de mult lumea în care trăim. „Satisfaction”? Este! „All Right Now”? Normal. „Stairway To Heaven”? Mai încapă vorbă... Hendrix, Beatles, Police, AC/DC, Chuck Berry, Yes, Dire Straits, Nirvana, Phoenix, Dan Andrei Aldea și tot așa. 40 de povești (lunare), completate de încă 70 de riffuri cu fotografii, discuri, grafică originală, apoi topuri, antologii, clasificări, câteva gânduri și eseuri...

Pe vremea când muzica de jazz nu ajungea pe discuri sau în partituri, marii noștri instrumentiști ascultau noaptea, la Radio Vocea Americii, în emisiunea „Jazz Hour”, piesele prezentate de unicul Willis Conover: unul încerca să rețină și să transcrie tema, altul versurile și așa mai departe. Astăzi ai la dispoziție nenumărate partituri, tabulaturi, versuri ale cântecelor. În România, rockul este încă dezavantajat din acest punct de vedere, prin urmare volumul lui Gabriel Petric acoperă o nișă semnificativă.

Așadar, dacă vă place acest gen care a revoluționat muzica ușoară de la jumătatea secolului trecut (cum ar fi spus regretata Daniela Caraman-Fotea - „cea mai tânără dintre fiicele Euterpei”), eventual să aveți și o chitară la îndemână, vă invit să răsfoiți cartea editurii Akakia, apărută în condiții grafice ireproșabile. Cu siguranță veți găsi un... riff ori altul pe care să îl reproduceți, eventual să îngânați dacă nu strofa, măcar refrenul.

Doru IONESCU

Virusul jazz la Satu Mare

Dacă în mai puțin de o lună - 6 august / 4 septembrie a. c. - jazzul românesc a triumfat în a prilejului *melofanilor* satisfacția reîntâlnirii cu muzica preferată pe scenele a *cinci festivaluri* de gen, înseamnă că acest compartiment sonor plin de vitalitate a surclasat cu dezinvoltură alte modalități de manifestare artistic-spectaculară. Astfel, în acest răstimp s-au derulat *Festivalul Internațional de Jazz de la Gărdana* - ediția a XXIV-a (6 - 9 august), *Sibiu Jazz Festival* - ediția a XLVI-a (a 46-a! 21 - 23 august), *SamFest Jazz* de la Satu Mare - ediția a XII-a (28 - 30 august) și *Deva Jazz Festival* - ediția III-a (28 - 30 august), *Green Jazz & Theatre Fest* - ediția a XII-a, de la *Clubul „Green Hours”* din București (1 - 4 septembrie). De subliniat un fapt favorizant - ținând seama de constrângerile instituite în lunile pandemice și implicit de limitările impuse traficului internațional: *participarea majoritară a muzicienilor români*, prin comparație cu relativ puținii oaspeți străini invitați a evolua pe înaintea numite podiumuri festivaliere.

Vom raporta rândurile ce urmează exclusiv la evenimentul din municipiul Satu Mare, derulat cu meritat succes pe spațiul verde din lateralul *Turnului Pompierilor*, în proximitatea *Filarmonicii „Dinu Lipatti”*. Remarcăm și cu anterioare prilejuri rezultatele organizatorice / deopotrivă artistice aparte, izbândite prin ani de către destoinicia **Gheorghe Molnar**, **Maria Magdalena Matei** și colectivul pe care aceștia îl coordonează la *Centrul Cultural „George Mihail Zamfirescu”*, fructificând și suportul sine qua non oferit de *Primăria Municipiului*. În primă instanță, se cuvine a estima la justa valoare *ținuta selecției artiștilor* care, clipă de clipă, au ținut conștient interesul „socialmente spațiaților” spectatori ai celor trei seri muzicale. Șase grupuri românești din elita actuală a genului, spre care s-au orientat opțiunile providențialilor artizani mai sus menționați ai festivalului sătmărean, au venit să împlinească oportun imperativele privind diversitatea stilistică, investiția valoric-creativă, policromia imagisticii sonore. Aplauzele nedrămuite cu care melomanii au gratificat evoluțiile interpretative, au legitimat indubitabil garantul reușitei.

Cum era și firesc, depănarea muzicală a început cu rememorarea unor celebre teme standard redimensionate în noi haine sonore de vocalista de liga întâi - și cadru didactic universitar, doctor în muzică - **Nadia Trohin**, talentată înfăptuitoare *live* a unor expresive plăsmuiri cantabile, în parteneriat măiestru cu ai săi coechipieri de quartet - **Albert Tajti**, remarcabil pianist improvizator, **Răzvan Cojanu**, un contrabasist-muzician de marcă asigurând fundamentul armonic și pulsul ritmic al sonorităților de grup și bateristul **Gabi Matei** - iscusit

arhitect al duratelor de sunete. Într-ale lor tălmăciri ne-am bucurat să redescoperim creații arhicunoscute, ca *„OLD DEVIL MOON”* (**Burton Lane**), *„BLACK NILE”* (**Wayne Shorter**), *„CAN'T BUY ME LOVE”* (**John Lennon**, **Paul McCartney**) sau / și bossanova *„ONE NOTE SAMBA”* (**Antônio Carlos Jobim**, **Jon Hendricks**).

De certă atractivitate s-a bucurat și recitalul unui grup cu îndelungată, rodnică experiență scenică acumulată în cele peste trei decenii și jumătate de existență: *„Bega Blues Band”*, activ sextet timișorean dirigit cu competență și entuziasm de **Johnny Bota**, respectat contrabasist, ghitarist bas, violonist, compozitor, aranjour, autor de versuri, vocalist, profesor universitar doctor, publicist. Șase dintre cele nouă piese înfățișate asistenței la Satu Mare au purtat autograful său componistic - ne referim la acelea numite *„MIBU'S STOMP”*, *„MALL BLUES”*, *„REZIST”*, *„TONIC BLUE”*, *„BORANGIC DE MOZAMBIK”*, *„MIRACLES”* (acest din

Bega Blues Band

urmă citat titlu conferind denomiția celui mai recent CD al formației). Alte două secvențe, *„SOUP À LA BLUES”* și *„BIG CHANGE”* sunt compoziții ale lui **Lucian Nagy**, iar piesa *„COMA LUI KAMO”* aparține lui **Toni Kühn**. Cu glasul ei bine timbrat, pregnant, totodată mlădios, vocalista **Maria Chioran** și-a concretizat aportul substanțial la succesul grupului, pe când contribuțiile instrumentiștilor **Lucian Nagy** - saxofon tenor, saxofon sopran, flaut și duduk, **Toni Kühn** - keyboards și **Mircea Bunea** - ghitară au surmontat postura de (doar) fideli executanți ai rolurilor înscrise în partituri, ei vădindu-se la rândul-le vrednici și entuziaști improvizatori. Succedând prematurei, tragicei treceri în neființă a fostului baterist **Lică Dolga**, noul ritmician **Bega Blues Band**, **Szekeres Fery** a dovedit că se poate familiariza rapid cu specificul, stilul și exigențele formației.

Seara a doua a debutat cu prestația notabilă a unor muzicieni reprezentând orașul gazdă Satu Mare. Nota de originalitate și modernitate asigurată interpretărilor inovative de **Simion Bărnăuțiu** - keyboards & electronics și **Kányádi Robert** - baterie, percuție, componenți ai grupului *„Essential Notes”* a fost

accentuată odată în plus de contribuția brașoveanului **Alex Munte** - saxofon tenor, care li s-a alăturat din anul 2018. Toți trei au înfățișat celor prezenți la Festival șase admirabile creații de grup, secvențe de factură *fusion*, de tonalitate experimentală, caracterizate prin confruntarea sunetelor naturale, acustice cu cele procesate electronic. Menționăm dintre acestea, momentele muzicale care poartă titlurile generice „**INTROSPECTION**”, „**SPRING TIME**”, „**THREE WISHES**”.

Un episod festivalier realmente fulminant l-a adus cu sine evoluția pe podium a grupului timișorean „**Blazzaj**”, un octet instrumental cu povestitor, exultând de incisivitate, contaminantă energie și nonconformism... Trei suflători, **Petre Ionuțescu** - cornet, dar și keyboard, **Lucian Nagy** - saxofon tenor, **Vlad Faur** - trombon, un ghitarist cu considerabil rol armonic - **Gabriel Almași**, plus o viguroasă, atotputernică secție ritmică reunindu-i pe **Uțu Pascu** - ghitară bas, **Vali Potra** - baterie și **Sergiu Catană** - percuție, cu toți însuflețiți în fața scenei de artistul-argint viu **Octavian Horvath** („**Vita**”) aflat într-o perpetuă agitație dansantă, „istorisind” despre ce este vorba în piesa respectivă! Ei și-au regalat auditorii cu unsprezece emanații de forță și culoare pe suport ritmic *jazz-rock*, alerte compoziții colective de grup, de un coplesitor dinamism, explozive, cu deosebire grație *riff-urilor suflătorilor*, memorate (neînscrise în partituri);

piese cu titluri de insolită articulare care, potrivit programului de sală, „personifică sarcasm, umor, visare”. Între acestea - „**GHETOUL DE AUR**”, „**PLUS UNU**”, „**ECUSONUL**”, „**PIERDERI DE FRECVENȚĂ**”, „**RINDEAUA**”, „**OGRAĐA**”, „**FUNK SIDE**”.

Și a venit seara a treia cu „garnituri” artistice încă mai frapante! Caracterizând actualul *line up* al echipei ce răspunde la titulatura „**Balkanamera Jazz Q**”, debutul recitalului a coincis cu o imprevizibilă apariție *din mijlocul publicului* (NB!) a liderului, echipat cu un buciun lung de trei metri, care prin anexarea unui muștiuc de trombon a devenit un instrument... melodic. Însă interpretul (și compozitor, aranșor, șef de formație) nu s-a mulțumit cu *buciumul* și cu instrumentul *trombon* al cărui titular de excepție este de mai multe decenii. A abortat și un *flugelhorn bas*, spre a da un plus de

plasticitate și exotism sonorității. El, **Liviu Mărculescu**, împreună cu partenerii întru jazz: **Elena Gatin**, moldoveancă de peste Prut, voce de certă calitate, apreciabilă pianistă și **Giani Amarandei**, fost saxofonist, devenit contrabasist de carieră, alcătuiesc nucleul grupului. Quintetul este completat actualmente cu tânărul și talentatul-multipremiatul ghitarist **Eugen Toboș** și cu un baterist - cadru didactic la Catedra Percuție a **Universității Naționale de Arte „George Enescu”** din Iași, **Constantin Stavrat**. A fost intens aplaudat programul de recital care a cuprins deopotrivă compoziții românești originale semnate de trombonistul lider - „**MIORITIC STUFF**” (titlu omonim genericului celui mai recent lansat album al formației), „**PRETTY CLOSE**”, „**RAINY DAY IN ISTAMBUL**”, de vocalista pianistă - „**LENA'S TUNE**”, plus câteva secvențe din repertoriul internațional ca acelea intitulate „**BLUE RONDO A LA TURK**”, „**YATRA-TA**”, „**AT LAST**” (autori - **Dave Brubeck**, **Tania Maria**, **Mack Gordon** / **Harry Warren**). La cererea publicului, a fost dăruit drept „*encore*” (supliment de program) cunoscutul cântec al lui **Anton Pann** „**BORDEIAȘ BORDEI, BORDEI**” în reînveșmântare de jazz.

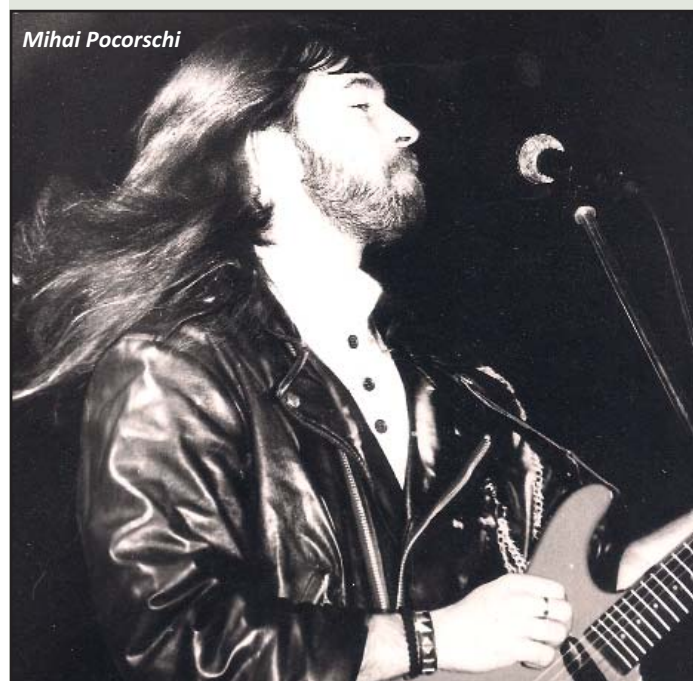
Am estimat seara epilog ca *moment-apogeu* al sărbătorii jazzistice sătmărene, și fiindcă recitalul de încheiere a revenit unui grup bucureștean de excepție, **Sorin Zlat Quartet**. Evoluția vertiginoasă a artistului de-a lungul a două decenii, jalonată de zeci de onorante distincții / premii / recunoașteri valorice colectate anual la multe competiții în țară și dincolo de hotare (inclusiv prestigioasa victorie reputată la Jacksonville în SUA), iată eclatanta carte de vizită a pianistului compozitor **Sorin Zlat**, autor al celor nouă piese prezentate de el cu captivant spirit inventiv la **SamFest Jazz** de la Satu Mare, evoluând împreună cu un eminent saxofonist, **Cătălin Milea** și cu o surprinzător de proaspătă secție ritmică alcătuită din foarte tinerii frați, dotați **Florian Nicolau** la ghitară bas și **Iulian Nicolau** - baterie. Laolaltă, un colectiv foarte unit, perfect sincronizat ritmic, creativ, psihic. Spectatorii au fost întrutotul motivați să aplaude seducătoarele reîntrupări spontane atribuite de grup compozițiilor „**ON TIME**”, „**PANDEMIC VIBES**”, „**SPARKLING WATER**”, „**ROXANE**”, „**WAKE UP**”, „**LITTLE MAXIMUS**”, „**THE LAND OF DREAMS**” și altele asemenea dintre creațiile liderului.

Notificație concludivă: numărul infecțiilor cu virusul pandemic, la Festival? - zero! În schimb ne-am expus cu toți fără rezerve **Virusului Jazz** care a molipsit benefic asistența, artiștii, organizatorii, ca să nu mai vorbim de prezentator, demult contaminat cu acest minunat morb muzical, drept care semnez

Florian LUNGU

Toamnă la Costinești

Pe lângă incursiunile în istoria recentă a muzicii ușoare românești și "remember"-urile colaboratorului nostru Doru Ionescu pe tărâmul muzicii rock, purcedem începând de astăzi la o serie de restituiri din domeniul acestui ultim gen muzical. Pe de o parte având în vedere... tinerețea colaboratorului nostru, care nu a putut asista nemijlocit la o serie de evenimente marcante, iar pe de alta pentru a așeza pe un făgaș corect relatările legate de o perioadă în care restricțiile n-au fost întotdeauna atât de drastice pe cât încearcă unii să afirme, deformând realitatea. Ca și în domeniul literaturii, filmului, teatrului, și pe tărâmul muzicii rock (și folk) realizările din acei ani au fost adesea mult superioare celor de după 1989, așa cum au constatat nu o dată comentatorii avizați. Explicații ar putea fi multe. Între ele: concurența acerbă, numărul mare de formații și de instrumentiști de valoare (după 1990 o parte din ei au părăsit țara, diminuându-și vocația inițială și adesea ratându-și cariera, departe de publicul de acasă), ca și de festivaluri de profil pe întreg cuprinsul țării. Se asculta

Mihai Pocorschi

mult muzică străină, se și cânta, însă filonul original era în bună măsură mai prezent ca astăzi (ceea ce e valabil nu doar la rock), iar piesele proprii aveau texte numai în limba română. În fine, un alt motiv ce m-a determinat să scutur colbul uitării de pe o parte din istoria agitată și atât de frumoasă a muzicii rock, în care am fost implicat nemijlocit, este aberația citită într-un volum recenzat în paginile noastre, "Cerbul cerbilor de aur", în care autorul, un anume Dumitru Dumitrele, afirmă că Nancy Brandes și formația "Roșu și Negru" ar fi fost obligați să cânte "Macarale", "Ileuța tractorista" și alte melodii "tematice", inspirate din viața țăranilor și a muncitorilor! Există o limită a bunului-simț și a corectitudinii care se impune a fi respectată, indiferent de refulări și frustrări... Au fost firește îngrădiri, cenzură, "tovarăși" cu minte îngustă, dar și alții cu decizii permissive sau chiar ușor "contra curentului", cum ar fi Vasile Bontaș (secretar al CC al UTC, fost instrumentist, inițiator al "Galelor artei tinere" și al unor festivaluri rock), Ladislau Hegheduș (a lansat festivalul "Melodii" de la

Polivalenta bucureșteană și a reluat în 1983 festivalul de la Mamaia), Ion Traian Ștefănescu, Emil "Mac" Popescu. Dovadă stau cele 4 ediții ale festivalului pop-rock "Club A" (asupra cărora voi reveni separat, o merită din plin) sau Pop-Clubul studenților politehniști, de la "303", pe care l-am condus câțiva ani de zile împreună cu fratele meu Florin-Silviu și de pe urma căruia am avut multe de tras (la un moment dat ni s-a interzis să mai scriem pe afiș "Pop", așa încât i-am păcălit pe securiști cu formula... "Oop!"), inclusiv un atac josnic în revista "Flacăra", semnat de interpretul la muzicuță Cornel Ionescu. Dar despre toate

astea la timpul lor, deocamdată amintiri nostalgice de la prima ediție a unui festival rock excepțional, desfășurat la Costinești în septembrie 1982.

Cu mai puțin de un an în urmă avusese loc la Sala Palatului cea de-a patra ediție a "Spectacolului-concurs al formațiilor vocal-instrumentale Club A" (aceasta era titulatura oficială). Se reunise atunci pe scenă aproape tot ce avea mai bun rock-ul românesc (cu mici excepții, datorate unor cauze obiective), într-un eveniment pentru prima oară

internațional, cu câteva formații de peste hotare. Dar să nu uităm că nu întâmplător Costinești erau "stațiunea tineretului", așa încât BTT (Biroul de turism pentru tineret) a făcut să prindă contur, în siajul ecourilor favorabile ale manifestării bucureștene, un proiect estival extrem de ambițios, de mare amploare, din care să nu lipsească nici una din formațiile de mare valoare. Mă refer la Sfinx (cu Mișu Cernea și Corneliu "Bibi" Ionescu), Roșu și Negru (cu Liviu Tudan în frunte), Semnal M. (Iuliu Merca), Progresiv TM (Ladislau Herdina), Pro Musica (Ilie Stepan), Post-Scriptum (Mihai Farcaș), Cristal (Puiu Crețu) - în paranteză fiind amintiți liderii incontestabili ai grupărilor respective. Trupele de top au susținut doar recitaluri (jos pălăria pentru spiritul de colegialitate și probitate profesională

dovedit de Liviu Tudan și de colegii săi de la Roșu și Negru!), unele de dată ceva mai recentă participând și la concurs. Accent (Tulcea) și Rodion G.A. (Cluj-Napoca) au adus pe scenă originalitate și modernism (chiar dacă, așa cum notam la data respectivă, clujenii s-au cam depărtat din păcate de stilul care îi consacrase), așa cum au confirmat aprecierile anterioare favorabile Holograf, Compact, Telegraf, Pro Rock, Medusa. În sfârșit, "noul val" a fost reprezentat, la acest festival incredibil prin densitate valorică, dar și prin încurajarea tinerelor talente, de formațiile Quartz, Mass-Media, Supertrans, Metafor, Geneze, Paradox, Auto-Stop, Terra. Pentru că este vorba de o pagină de istorie rock, iată componențele și repertoriul (care poate îi vor folosi lui Doru Ionescu pentru cărțile sale!), cu unele considerații personale, referitoare la unele din participante.

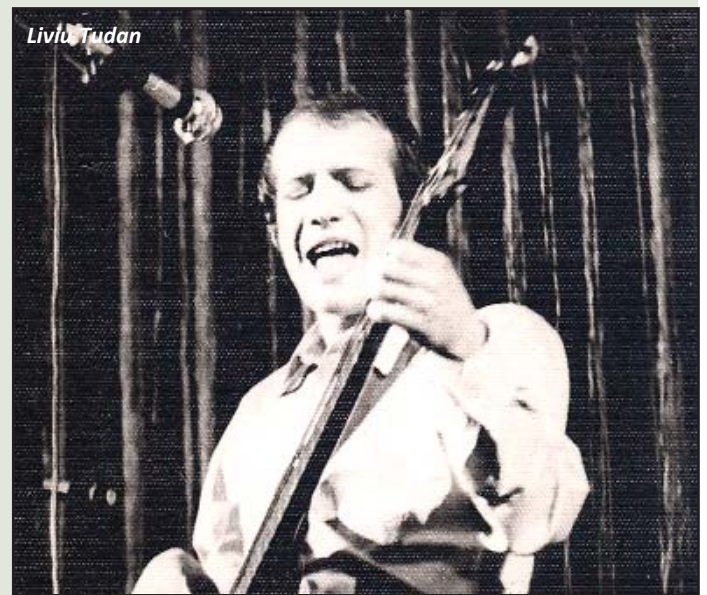
Cea mai experimentată (un deceniu de la înființare, pe "ruinele" grupului Clasic XX), mai profesionistă la acea oră s-a dovedit a fi trupa Progresiv TM, cu nu mai puțin de 4 premii individuale la final. Componența: Ladislau Herdina (chitară, vocal), Nicolae Iovin (ch, voce), Richard Schornig (bass, vocal), Ionel Nae Tarnoczy (ch. armonie, vocal), Peter Kocsef (baterie), revenirea solistului vocal Harry Coradini fiind anunțată după un turneu în Norvegia. S-au cântat compoziții de Herdina pe versuri de Ștefan Dandu (Negustorul de vise, Hai, hai, hai, Nu privi înapoi),

Compact

alături de piese AC/DC, Whitesnake, Deep Purple, așadar nici urmă de... "Macarale"! Trupa tulceană Accent sărbătorea chiar în acea lună 3 ani de la înființare, culegând aplauze și note maxime din partea juriului pentru rock-ul progressive de calitate și repertoriul original: Oul dogmatic (versuri Ion Barbu), Alarmă falsă, Drum bun, Scrisoarea XIII, Parodie și un "Rock-uleț" nou-nouț. Componența: Nicolae Sava (claviaturi, sax, vocal), Paul Prisada (ch, vocal), Mitică Țiplic (flaut), Florin Lefter (bass), Gheorghe Moraru (ch) și fratele lui, Mișu Moraru, la tobe. Clujenii de la Rodion G. A., tot la 3 ani de la înființare, s-au aflat paradoxal la primul festival, răstimp în care însă au ocupat locuri fruntașe în diverse topuri, au concertat de două ori în orașul de baștină, au apărut pe albumul Electrecord "Formații rock - 5" și au figurat cu piesa "În liniștea nopții"

în banda sonoră a filmului "Mondo umano". Componența: Rodion Roșca Ladislau (ch. solo, solist vocal), Gicu Fărcaș (bass, vocal), Gavrilă Bindea (percuție), invitat - Emil Cristescu (solina). Binecunoscutul rock electronic al trupei a inclus titlurile: "Nu tu vei fi...", "Acolo unde e mister", "Abia te vezi...", "Moment", "Paradox". Tot 3 ani de la fondare avea atunci și Holograf, cu "sediul" încă la Pitești. În acest timp tânărul grup cucerise un premiu 3 pentru compoziție la festivalul "Club A" în 1981, în același an dobândind două premii la Brașov și Craiova. Din componența de la Costinești doar doi membri figurează în formula actuală, Antonio Furtună (clape) și Emilian Petroșel (tobe). Ceilalți erau Mihai Pocorschi (ch, vocal), George Petrineanu (bass), Ștefan Rădescu (vocal), Cornel Stănescu (ch. solo, vocal). În afară de compoziții proprii pe texte de Pocorschi ("Războiul atomic", "Medicii", "Rockul

Liviu Tudan

dezarmării", "Epilog", "Zborul", "Suntem aici doar pentru voi"), "holografii" au delectat entuziastul și avizatul public, majoritar studentesc, și cu niscai Led Zeppelin, AC/DC, Deep Purple. Simpatică a fost, după două nopți de lucru intens, apariția grupului Paradox din Râmnicu-Vâlcea, a cărui vechime era de... 4 zile. Fondatori: Daniel Nicolaescu (ex-Compania de sunet) - ch. solo, voce și Ion Feraru (ex-Lotus) - ch. solo. Colegii lor: Carmil Mitulescu (bass), Gabriel Băican (baterie), Paul Balanca (vocal). Cei doi membri fondatori au semnat piesele "În taina nopții", "Gelozie" (ambele pe versuri de George Topîrceanu), "Arșiță", "Timp". Tot de dată recentă, dar nici chiar așa, a fost Pro Rock, grup înființat în noiembrie 1981, răstimp în care se rodase cât de cât prin apariții în concertele alături de Iris, Compact, Domino, Basorelief și făcuse câteva imprimări la radio. Mi-erău tare dragi fiindcă activau la clubul "Ing 303" al Politehnicii, fiind de altfel familiari publicului studentesc. Componența: Cristian Ioniță (leader, vocal, chitară), Mihai Miculescu (clape), Dan Cimpoeu (ch. solo), Aurel Ștefănescu (bass), Felician Sfura (baterie). Piese cântate au trecut de la un hard-rock în forță (cu 2 preluări Whitesnake) la blues-ul clasic (Edgar Winter, Johnny Winter), atenția principală fiind însă focusată pe compozițiile proprii - Anii trec în zbor, Herpes, Furtună de nisip (instrumentală), Corăbierul unui vis, Blues.

Așa cum se poate vedea, festivalul rock de la Costinești a avut două segmente distincte, pe de o parte galele în care trupele de notorietate și-au confirmat clasa,

iar pe de alta confruntarea incitantă dintre formațiile tinere sau chiar foarte tinere, dintr-un peisaj rock mai mult decât promițător. Șansa acelei perioade ținea de faptul că formațiile erau găzduite de diverse cluburi ale tineretului sau studențesti, având unde repeta și depozita aparatura, primind chiar și instrumente. De la Ecran-Club din București venea Quartz, înființat în martie 1982; după 4 concerte, era cea dintâi deplasare înafara Capitalei. Mezinul de 17 ani Dan Mateescu (bass) i-a avut alături pe Gigel

Șandra (ch. solo), Virgil Iordan (ch), Mircea Stan (vocal), bateristul titular Claudiu Bamboi fiind înlocuit de entuziasta Lidia Creangă (ex-Catena). Interesantă combinația hard rock cu poezie de mare calitate (Baudelaire, George Bacovia, Marin Sorescu, Adrian Păunescu) în compoziții proprii cum ar fi "Sfârșitul zilei", "Moină", "Semne", "Psihologie strâmbă", "După potop", "Rod al vieții". Hard, dar și new wave în repertoriul (exclusiv compoziții proprii, bravo lor) celei mai tinere trupe, alcătuite numai din elevi de 17-18 ani, Metamorf din Timișoara. Titlurile: "Start", "Fumatul e prostia, de aici e teoria", "Rock'n'roll", "Aventura", "Drumul", "Iarăși singur", "Autostop", "Mergând cu troleibuzul". Normal, dată fiind vârsta, înființare doar în octombrie 1981, cu câteva concerte la activ, la Tim Rock Festival, Casa tineretului și Casa studenților din Timișoara. Puștii rockeri erau Adrian Popescu (ch. solo), Sorin Grăjdeanu (ch. armonie), Tiberiu Gajda (bass), Bela Tar (percuție). Și dacă tot s-a cântat o piesă intitulată "Autostop", iată că am avut și o trupă cu același nume, tot din Timișoara, și tot de dată recentă, din ianuarie 1982. Membrii fondatori Adrian Bărar (22 ani, leader, ch, vocal) și Mircea Jebelean (21, tobe, vocal) li se alăturaseră cu doar o lună înainte Octavian Iepan (23, ch, vocal) și Emil Șol (bass, 16 ani!); între timp, la concertele din Timișoara și Buziaș, diversele formule incluseră membri ai altor trupe locale, cum ar fi Pro Musica sau Gramophon. Se înțelege, multe preluări (ZZ Top, Stranglers, AC/DC, Fleetwood Mac, Rolling Stones, Police), dar și, meritoriu, câteva compoziții proprii - "Închis-caz de boală", "Doar prin fir", "Călătorul", "Nocturnă". Formația Geneze, din Ploiești, a reprezentat Ansamblul tineretului prahovean și a propus un atrăgător rock-folk progressive. Trei ani de activitate, un

premiu 3 la a doua ediție a festivalului rock de la Craiova, în 1981 (unde se înfruntaseră cu Compact, Redivivus, Domino) și un spectacol special în pregătire, "Chionomia". "Special" ca și versurile pieselor de la Costinești, semnate de Călin Barbu Angelescu pe linia arhaică Șerban Foarță de la celebrele cântece Phoenix. De altfel, titlurile sunt grăitoare: "Prințul", "Zmoul taumaturgului", "Pricina pescelui cu racul", "Taurul", "Leul", "Strălețul și fecioara". Cei 5 ploieșteni au fost Mihai Gherman (leader, ch. solo, voce), Costin Constantinescu (bass, voce), Cornel Văcariu (moog), Dumitru Gheorghe (tobe), Cătălin Ioniță (vocal, ch).

Formația Sonophon a oferit selecțiuni dintr-o operă pop, "Versuri musicești", de la Teatrul Mic, în componența: Ștefan Brandes (clape), Constantin Florin (bass), Anton Silviu (percuție), Adrian Tănase (ch. solo), Liviu Schumacher (ch). Trupa Spectrum a reprezentat Clubul T 4 din Capitală, evoluând pentru prima dată în formula: Adrian Ivașcanu (ch. solo), Juri Eisenbeisser (solist vocal), Eugen Stan (bass), Florin Popovici (tobe); o singură compoziție, Timpul, și două preluări, după Judas Priest și Thin Lizzy. De la productivul Club 303 al Politehnicii bucureștene au venit membrii unei formații mult mai experimentate, cu 6 ani vechime, Supertrans. În perioada studenției au activat însă la Timișoara ("Garabontias"), având la Electrecord un album, un single și 3 prezențe pe discuri colective. După absolvire și repartiții a intervenit reorganizarea, în februarie 1982, cu primele apariții la Circul de stat (concert rock), cluburile "A", al ASE și "Turturele" (Titan), unde pe atunci exista un public fidel și pasionat. Componența de la Costinești: Sorin Petrișanu (ch.

solo), Mircea Caștă (ch), Liviu Topală (sax, flaut), Ștefan Csaky (baterie) și cunoscuta Ildiko Fogarassy (bass, vocal). S-au cântat compozițiile proprii, muzică și text, "La 20 de ani", "Rock and roll", "Blues", "Marele teatru", "Când ești singur", "Confesiune". Cu ocazia unui spectacol în frumoasa, încăpătoarea sală din Moreni (cred că era a petroliștilor) l-am cunoscut pe fratele bunului meu prieten, celebrul actor George Mihăiță, care ne însoțea nu o dată în spectacole cu momente umoristice. Așa am aflat că Vasile "Sile" Mihăiță este chitarist, compozitor și solist vocal, iar la Costinești am avut bucuria să prezint formația sa rock, Terra, de la Casa tineretului din Moreni, înființată cu un an în urmă. Înafara lui Mihăiță, din trupă mai făceau parte Viorel Butcă (solist vocal), Teodor Puiu (bass, vocal,

compozitor), Adrian Iordănescu (ch, vocal), Aurel Ilie (clape), Nicolae Busneru (baterie). "Pământeni" din Moreni au adus pe scena de la Costinești doar compoziții proprii: "La semaforul dintre Lună și Pământ", "Am vorbit cu pădurea", "Lacustră" (versuri George Bacovia), "Lumina soarelui".

Evident că sarcina juriului, în condițiile unei asemenea desfășurări de forțe, n-a fost deloc ușoară. Cu siguranță n-a fost toată lumea mulțumită, dar când există unanimitate la un concurs? Marele premiu a fost decernat formației Accent, Compact a primit Premiul de popularitate, Premiul stațiunii tineretului Costinești a fost

- chitară bas (la același instrument i-a fost acordată o mențiune lui Richard Schornig, Progresiv TM). Daniel Nicolaescu (Paradox) și Nicolae Iovin (Progresiv TM) au fost recompensați cu "Premiul pentru cea mai interesantă prezență rock", iar Aurel Ștefănescu (Pro Rock) a plecat acasă cu o Mențiune "pentru umor rock". Nu mai puțin de patru bateriști au primit Mențiuni individuale: Dan Ardeleanu (Mass Media), Peter Kocsef (Progresiv TM), Dumitru Gheorghe (Geneze) și Felician Sfura (Pro Rock). În sfârșit, fondatorului și conducătorului formației Progresiv TM, Ladislau Herdina, i-a fost decernat un Premiu pentru întreaga activitate.

Anii au trecut, puțini dintre cei de mai sus, doar cei foarte tineri atunci, mai cântă poate, fiindcă rockul este neiertător uneori, este o stare de spirit, chiar dacă vârsta nu contează întotdeauna, îndeosebi la artiștii de mare valoare. Dar în anii aceia acești rockeri aduceau pasiune, renunțări, sacrificii, credeau cu tărie în muzica vârstei lor, trecând peste orice greutate și opreliști. Membrii formațiilor rock nu sunt îndeobște mai deloc popularizați, își desfășoară activitatea în

împărțit de Holograf și Telegraf (Turda), premiul pentru debut a mers către Quartz și Mass Media (din Alba-Iulia). Acestor distincții li s-au adăugat o serie de premii individuale pentru cei mai valoroși artiști, acestea fiind dobândite de: Paul Ciuci (Compact) - solist vocal, Hans Knall (Mass Media) - chitară solo, Dan Mateescu (Quartz)

anonimat, dar nu urmăresc neapărat gloria (de bani nu mai vorbim!), ci doar să cânte, să fie fericiți. Tocmai de aceea am ținut să apară numele tuturor acelor care în 1982, pe scena teatrului de vară din Costinești, și-au trăit împreună cu noi o felie de tinerețe năvalnică...

Octavian URSULESCU

SHOEBA - al doilea disc de aur

O colaborare de mai bine de un deceniu și-a găsit ecoul în proiectul muzical SHOEBEA (Dorian - compozitor și textier și Andrei Mihai - producător). Este cunoscut faptul că Dorian a cucerit încă din 2014 publicul din România, atunci când a lansat versiunea proprie a șlagărului lui Dumitru Lupu „Mă întorc la tine, mare albastră”. Începând cu un omagiu adus orașului natal, Constanța (dar și muzicii ușoare românești), după colaborări cu artiști importanți din România, Dorian și-a cristalizat crezul său artistic în noile piese din repertoriul SHOEBEA, ghidat în același timp de dorința sa de a fi mereu original și deschis muzicii în totalitatea genurilor în cadrul cărora aceasta se desfășoară. După piese cu caracter manifest precum „La mine în țară” sau „Chip cioplit”, trupa și-a deschis orizonturile spre piață internațională. În anul

2019, Dorian și Andrei Mihai au colaborat cu producătorul Todiefor și cu rapper-ul Roméo Elvis pentru realizarea piesei „Signals”.

Cântecul lansat sub sigla Spinnin'

Records a urcat în scurt timp în topurile belgiene, obținând discul de aur pentru performanța de a fi depășit peste 15.000 de unități vândute sau înregistrate pe platforme de streaming precum Spotify, Apple music, Google Play sau Deezer. Anul acesta, „Signals” a urcat în clasamentele franceze, primind discul de aur în Franța în data de 10 august.

Datorită pasiunii și perseverenței lui Dorian, cât și a producătorului Andrei Mihai, România are doi reprezentanți „de aur” pe piață muzicală internațională.

David LAPADAT

Spectacole în Herăstrău

Odată cu vara care a trecut fără să simțim și cu toamna care a sosit, Bucureștii, dar și celelalte orașe s-au reîntors încet, încet la viață, mai ales la acea viață culturală după care tânjeam cu toții! Concertele, spectacolele de teatru, festivalurile de film, lansările, proiecțiile de filme s-au desfășurat numai în aer liber, cu măsurile și regulile

impuse de pandemia COVID-19. Publicul spectator a respectat distanțarea fizică și a purtat măștile de sub care zâmbetele și râsetele doar se...auzeau. La fel, aplauzele!

Timp de trei luni a avut loc Festivalul „Bucureștii lui Caragiale”. Desfășurată sub motto-ul #Susținem CulturaRO, ediția din acest an a festivalului și-a extins repertoriul: spectacole de Revistă (Teatrul Tănase a încheiat oficial festivalul, de Ziua Bucureștilui) și de divertisment, musicaluri, concerte.

**În spiritul lui Tănase,
"Cu Mască sau fără Mască,
oamenii vor să zâmbescă"**

La Grădina de Vară Herăstrău, Stagiunea Estivală a Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" a debutat la început de iulie cu premiera spectacolului semnat de Vasile Muraru și Valentina Fătu. A fost ocazia mult-așteptată pentru marele public dornic să îi revadă, să îi admire și să îi aplaude din nou pe artiștii Teatrului "Tănase", care a aniversat 101 ani de existență. Să nu uităm că pe 2 iulie 1919 avea loc inaugurarea pentru public a "Cărăbuș"-ului cu premiera spectacolului de Revistă "Pisica pe orez", cu marele actor Constantin Tănase în rolul de amfitrion. Actualul Teatru de Revistă se născuse însă oficial cu două luni mai devreme, pe 23 mai, când pe strada Academiei era pusă piatra de temelie a Grădinii "Cărăbuș". Atunci, actorul

Constantin Mărculescu de la Teatrul Național a citit de pe un pergament versurile lui George Ranetti: "Se-întemeiază Templul Comediei / Și-or pune-nțiaia piatră a temeliei / Tănase, care-i un vestit ghiduș / Cu nasu-i lung, de-aici și pân-la Huși / Și Grigorescu, negru ca un tuș... / De ce-l numiși tu Teatru "Cărăbuș", / O, nasule-arhitect care-l făcuși? / Eu nu pricep, da-i treaba meseriei / Iar eu-s doar grămăticul trepăduș / Ce-așterne azi pe luciul hârtiei / Mai

alb ca florile de corcoduș / O slovă ce-îmenită veșniciei!". Acel papirus a fost introdus într-o sticlă goală de șampanie care a fost apoi îngropată la temelia scenei. De atunci mari actori, soliști vocali, dansatori, balerini, instrumentiști, textieri, compozitori, dirijori, scenografi, coregrafi și regizori și-au legat numele și cariera de Teatrul de Revistă "Constantin Tănase", reușind să păstreze și să ducă mai departe tradiția, spiritul și faima acestuia. Și dacă tot ne-am întors în timp, să ne amintim că primul spectacol de Revistă s-a jucat pe 19 noiembrie 1872 la Teatrul Bossel de pe Calea Victoriei; "Apele de la Văcărești" era o „comedie vodevilă în 3 acte” de Matei Millo (a făcut parte și din distribuție), pe muzica lui Alexandru Flechtenmacher.

"Am gândit acest spectacol de Revistă adaptându-l condițiilor și măsurilor impuse pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus și a desfășurării activităților culturale în condiții de deplină siguranță sanitară" - a spus Vasile Muraru, Directorul Teatrului Tănase. "Pe scenă și în culise, pentru artiști și personalul tehnic, dar și în frumoasa grădină de vară, pentru spectatori, am respectat toate măsurile de protecție și distanțare socială. Chiar și distribuția spectacolului a fost gândită astfel încât să respectăm regulile esențiale pentru protecția artiștilor: avem trei variante de distribuție cu actori și soliști, doar baletul, cu o coregrafie specială, și orchestra Teatrului sunt prezente la fiecare reprezentație".

Alexandru Arșinel

Artiștii teatrului au evoluat în diferite formule ale aceluiași spectacol, pe scena celei mai mari și mai moderne grădini de vară din țară. Din păcate însă, deși Teatrul de Vară Herăstrău are o capacitate de aproape 2.500 de locuri, acesta a putut fi ocupat la fiecare spectacol de maxim 500 de

Alin Gheorghisan

spectatori. Din prima distribuție "Cu Mască sau fără Mască, oamenii vor să zâmbească" fac parte actorii Vasile Muraru și Valentina Fătu (emoționant prologul compus de Cristian Faur "Să nu lăsăm tristețea să ne-atingă!"), Miruna Birău și Robert Emanuel, soliștii Bianca Sârbu Romanescu, Daniela Tănase, Radu Ghencea și acrobata Tatiana Fecioru, iar din a doua Alexandru Arșinel, Liliana Mocanu, Ana Maria Donosa, Alin Gheorghisan, Diana Radu, Raluca Guslicov și Alexandra Penciu, prezentă și în cea de-a treia formulă în care evoluează Adrian Enache, Mirela Vaida, Alexandru Lulescu, Nae Alexandru și Cristian Simion, Oana Ghioca și Monalisa Basarab. Scenografia spectacolului este semnată de Francesca Cioancă și Ana Iulia Popov, coregrafia de Cornel Popovici (asistent Edy Chirișescu), iar conducerea muzicală de compozitorul Dan Dimitriu, dirijorul Orchestrei Teatrului „Tănase”.

Au fost create special "măști muzicale", fiecare actor și solist predând mai departe ștafeta unei alte... măști. L-am putut recunoaște pe marele actor Alexandru Arșinel sub masca lui Nat King Cole, amintindu-ne în timpul recitalului său de cuvintele regretatului scriitor și textier Aurel Storin: "Interpretarea acestui Nat King Cole al cântecului

Alexandra Penciu

românesc poartă, la rândul ei, semnificația unei abordări actoricești-muzicale a unor refrene care vor putea trece de la circulație triumfală, dar restrânsă, la o largă răspândire în spațiul cântecului fără hotare (...) Pentru mine, Arșinel este <<The King>>. Îl privesc, uneori, cum acoperă și timpul, și spațiul, și sufletul spectatorului și îi admir dorința sinceră, netrucată, de a fi peste tot. El crede în publicul lui, în familie și prieteni, și în meseria lui (...). Desigur că la mijloc e un efort greu de descris și puțini rezistă la oboseala de a fi vedetă". Pe 4 iunie, marele actor Alexandru Arșinel a împlinit 81 de ani.

Bianca Sârbu Romanescu s-a ascuns pentru o clipă sub masca Shakirei, apoi a strălucit pe scenă interpretând "Whenever, Wherever" (o piesa de Shakira, Tim Mitchell, Gloria Estefan) și "Underneath Your Clothes", hit-ul semnat de Shakira și Lester Mendez. Daniela Tănase a ales-o pe Cher pentru a-și prezenta piesele "Believe" și "Walking in Memphis", iar Alexandra Penciu a fost o "Céline Dion" memorabilă. Cât despre Alin Gheorghisan, vedetă a show-urilor de televiziune "Te cunosc de undeva" și "Vocea României", look-ul și vocea sa de Elvis Presley au fost, cum se spune, totale! Iar "Mega-Starul" Adrian Enache a fost întruchiparea... vie a lui Michael Buble.

Liliana Mocanu

Spectacole, concerte și proiecții de filme, ba chiar și congresele Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România UZPR și Uniunii Naționale a Artiștilor din România UNART au însuflețit Grădina "Herăstrău", unde au fost programate spectacole până la sfârșitul lui octombrie.

Concerte cu vedete, capete de afiș ale Stagiunii Estivale 2020

"De ziua mea" a fost concertul extraordinar susținut chiar pe 23 august de Paul Surugiu FUEGO și Band-ul său, cu ocazia aniversării zilei de naștere, iar soprana Irina Baianț, alături de Orchestra Metropolitană București dirijată de Daniel Jinga, i-a avut ca invitați în concert pe Florin Ristei și Adrian Nour.

"Dragii mei, vă aștept la ZIUA MEA! Vă aștept cu drag și cu sufletul deschis,

Muzica în pandemie

să ne bucurăm împreună de muzică bună. Pentru că vreau să-mi petrec cea mai frumoasă zi din câte am avut, alături de voi!” - spunea Paul Surugiu. „Îmi vor fi și prietenii aproape și mă voi bucura de cei 44 de ani pe care-i împlinesc, pe scenă, în fața oamenilor, cu muzica și arta mea, cu band-ul meu și cu amintirile mele! Am o mulțime de premiere, de cântece vechi și noi și alte surprize muzicale, într-o seară în care, deși respectăm regulile impuse, n-avem reguli în privința emoțiilor. Știu că va fi o seară de vară memorabilă, cu două ore pline de voie bună, de momente unice, emoție, antren și energie, exact ce ne trebuie tuturor! Voi sunteți cadoul cel mai de preț!”. A fost cu adevărat o seară magică în care 500 de spectatori s-au bucurat de un spectacol memorabil oferit lor de cel mai iubit artist; 500 de glasuri

Vasile Muraru, Valentina Fătu

Mirela Vaida

i-au cântat la unison LA MULȚI ANI lui FUEGO, care a primit în dar superbe buchete de flori, felicitări, poezii și cadouri.

În ultima zi de august porțile Teatrului de Vară Herăstrău s-au deschis din nou marelui public amator de muzică, pentru o călătorie fascinantă în lumea musical-ului, a operei și operetei. Soprana Irina Băianț a pregătit un concert cu arii și duete celebre în care i-a avut ca invitați pe colegii săi Florin Ristei și Adrian Nour, acompaniați fiind de Orchestra Metropolitană București, dirijată de Daniel Jinga. Ea are deja o carte de vizită impresionantă, impresionând în rolurile principale din "My Fair Lady" (Eliza Doolittle) și "Fantoma de la Operă" (Christine Daae). A fost primul spectacol conceput în exclusivitate de frumoasa și talentata artistă, care a evoluat cu succes și pe scene lirice din Franța, Belgia, Olanda, Anglia, Germania, Cehia, Rusia, Turcia sau Coreea de Sud. "Am gândit un

melanj de piese pe care toată lumea le cunoaște, cu arii celebre de operă și operetă pe care publicul le va fredona împreună cu noi" - mărturisea Irina Băianț înainte de spectacol. "Colegii mei de scenă Florin Ristei și Adrian Nour sunt niște parteneri pe care mă pot baza și alături de care pot să creez momente artistice unice, de simțire autentică. Vreau să le mulțumesc lor și orchestrei că au ales să împărtășim emoțiile primului meu concert, la București, într-o seară de vară ruptă dintr-o filă de poveste!".

Invitată specială a spectacolelor marelui compozitor și dirijor Vladimir Cosma, din 2013, tână și talentată

Paul Surugiu-Fuego

soprană este câștigătoarea locului I la Concursul Internațional "Hariclea Darclee", ediția 2017. A concertat în Franța, în sălile Zenith Arena din Lille, Lyon, Rouen și la

Irina Baiant

Geneva, în Elveția, cu ocazia turneului european al maestrului Vladimir Cosma, la Scala din Milano, pe scenele Palais des Congrès și Grand Rex din Paris, dar și la Kremlin (în 2015), în prezența președintelui Rusiei, Vladimir Putin. În 2016, alături de Doru Todoruț a participat la preselecția pentru Eurovision cu piesa „The Voice”, iar doi ani mai târziu Irina Baiant a fost partenera cântărețului de jazz Hugh Coltman în opera "Marius et Fanny" (compozitor Vladimir Cosma), alături de Big-Band-ul din Hamburg și Orchestra Națională a Marsiliei. A susținut recitaluri la Praga (Smetana Hall), alături de Filarmonica Națională Cehă și la București cu ocazia Concertului Extraordinar de Paști din 2018 de la Ateneul Român. Irina Baiant a fost invitată să cânte la ceremonia dedicată Simonei Halep cu prilejul câștigării Turneului de la Wimbledon 2019. A jucat în opera "Pagliacci" de Ruggiero Leoncavallo, care a avut premiera în cadrul Festivalul Internațional "Hariclea Darclee", sub Înaltul Patronaj UNESCO, la inițiativa mării soprane Mariana Nicolesco, iar un alt rol de succes a fost cel al Adinei din "L'Elisir d'Amore" de Gaetano Donizetti, spectacol jucat la Seul, Coreea de Sud, sub bagheta dirijorului Marco Balderi. (foto: Dragoș Constantin, arhiva personală)

Oana GEORGESCU

Marina Voica, un nou rol în film

De fapt formularea corectă în titlu ar fi fost "Un nou rol **principal** în film", pentru că după cum se știe artista a deținut rolul principal în filmul "Țărnuț n-are sfârșit", regizat de Mircea Săucan, la puțină vreme după venirea solistei în România (filmul a fost interzis, fiind programat abia după 1990 la Cinematecă). Mircea Săucan a mai semnat un film

remarcabil, "100 de lei", cu un destin asemănător, după care a emigrat în Israel, unde a și murit. Înzestrările actricești ale Marinei Voica au suscit de altfel, de-a lungul timpului, interesul mai multor regizori, între care Lucian Bratu, artista dând probe alături de marele actor Gheorghe Dinică. Și iată că anul 2020 o aduce din nou în prim-planul afișelor cinematografice, cu rolul principal din filmul de scurt-metraj "Bucureștiul văzut de sus", prezentat la Festivalul internațional TIFF de la Cluj-Napoca și la festivalul "Anonimul" de la Sfântu-Gheorghe (jud. Tulcea). De altfel interpreta a fost invitată la TIFF să susțină și un recital muzical (așa cum mai făcuse în urmă cu câțiva ani), din care vă oferim o imagine sugestivă pentru aerul modern, cuceritor, tineresc cu care s-a înfățișat publicului la Cluj-Napoca, așa cum face de obicei. Filmul îl are drept realizator pe Andrei Ștefan Răuțu, fiind o co-producție Saga Film și Blitz Film, cu sprijinul Centrului Național al Cinematografiei. În celelalte roluri apar actorii Elvira Deatcu, Ștefan Iancu, Crina Lință, Cezar Antal, Costel Amzăr. Este o peliculă emoționantă, tulburătoare despre singurătate și izolare, despre despărțirea de familie,

la care inevitabil se ajunge la o anumită vârstă. Marina Voica oferă un remarcabil rol de compoziție, subiectul, delicat altminteri, fiind tratat cu subtilitate: bunicuța pe care o interpretează este dusă de familie la un azil, deoarece senilitatea ei cognitivă se accentuează. Ea conturează cu talent o resemnate puțin înciudată, în contrast cu detașarea fiicei, uzată de îngrijirea mamei ani la rând. Dar un film nu se povestește, se vede, reținem însă aprecierile criticului Cristian Caloian, care trimite la o comparație cu capodopera iraniană "A separation", din 2011, chiar dacă tratarea aceleiași situații dramatice este total diferită. Artista a fost de altfel premiată la festivalul de film de la Iași. Iar dacă filmul trebuie văzut, recitalul de la TIFF al Marinei Voica se cuvine neapărat ascultat pe facebook, fiind o adevărată lecție de profesionalism și maturitate artistică.

Dorin MANEA

“O familie muzicală” la Sibiu

La Sibiu a avut loc a 8-a ediție a unui festival muzical internațional ambițios, care, spre cinstea sa, spre deosebire

cel general, juriul a inclus puține persoane (ce bine ar fi dacă toate concursurile ar copia lecția festivalului de la Amara!) și toate cu competență în domeniu: Adrian Ordean, Ionel Tudor, Andrei Tudor, Andreea Andrei, Bogdan Dragomir (Radio România Regional), Daniel Vecsei (Palatul copiilor Sibiu). Între titlurile alese de concurenți s-au numărat “Eternitate”, “Noapte albastră”, “Cerul e al meu”, “Nu te mai am”, “A million stars”, “Broșcuța Oac”, “Șansa e de partea mea”, “Cînd uitați să visați”, “Cât de frumoasă ești!”, “Vreau să-ți mulțumesc”.

Poate că organizatorilor nu le-ar strica un consultant de specialitate, fiindcă, de pildă, secțiunea “Muzică de divertisment” include de-a valma pop, rock, jazz, operă, musical și etno, o clarificare a genurilor impunându-se, pentru că nu este deloc normal să compari evoluția unor concurenți pe coordonate atât de diverse și, uneori, atât de îndepărtate. Și mai este ceva: titulatura festivalului, care ar fi acceptabilă dacă ar fi vorba de unul de limbă germană, minoritate locală. Avem totuși de-a face cu un festival românesc, unde se cântă în bună parte în limba română,

de alte manifestări similare, cinstește cum se cuvine muzica ușoară românească și pe reprezentanții ei de frunte. În acești ani au fost omagiați aici Florin Bogardo, Cornel Fugaru, Marcel Dragomir, Dumitru Lupu, Anton Șuteu (la ediția actuală), dar și Mircea Drăgan, Viorel Gavrilă, Mihai Alexandru, nemaivorbind de Adrian Ordean, sibian de origine, președinte al juriilor la toate secțiunile și distins cu titlul de “Cetățean de onoare” al județului Sibiu. Pe lângă rudele din juriu sau organizare (deh, așa e la noi...), anul acesta a fost creată o senzațională secțiune specială de concurs: “O familie muzicală”, în cadrul căreia concurenții au dat viață unor melodii semnate de George Grigoriu, Ionel Tudor, Andrei Tudor, cele mai multe pe versurile Andreei Andrei. Aici, spre deosebire de

desfășurat în orașul Sibiu din România. De unde, în acest caz, “Hermannstadtfest” (și echipa de fotbal locală pare a reprezenta tot așa o localitate germană!)? Avem în sânge un cosmopolitism păgubos (priviți denumirile firmelor, magazinelor, restaurantelor, de parcă am fi destinația turistică nr. 1 a lumii!), pe care l-a ironizat atât de bine Mihai Eminescu la vremea respectivă. Hai să ne mândrim cu faptul că suntem (încă) români, avem cea mai frumoasă limbă și țară, plus un tezaur muzical unic! Și dacă tot am amintit de frumoasa limbă română, reamintim că formula “Marele Trofeu” este pleonastică, nu există și trofee mici! Dar cum organizatorii au acordat trofee la... fiecare secțiune, unde premiile I ar fi fost suficiente, probabil acestea au fost “trofee mici”, iar cel suprem, “mare”... Sigur, sunt sugestii și observații, care nu pot umbri totuși reușita de ansamblu a evenimentului, care timp de trei zile a reunit finaliști cu vârste între 6 și 22 de ani. A existat și un trofeu internațional stabilit on line de un

jurii care a urmărit confruntarea în același mod, s-au acordat premii, mențiuni și premii speciale la fiecare categorie de vârstă. Trofeul pentru "Muzică de divertisment" a fost înmănat Iuliei Perpelea (Drobeta Turnu-Severin), iar cel pentru "Muzică populară tradițională" Cristinei Poșa din Sibiu. Trofeul "Adrian Ordean" a mers către brașoveanul Denis Costea, iar două premii I "cu excelență" au fost adjudecate de Teodora Șițoiu din Rîmnicu-Vâlcea (distincția "O familie muzicală", plus un premiu special "Tinere talente" din partea Radio

românească, au fost abordate de către finaliști creații aparținând, între alții, compozitorilor Anton Pann, Vasile Vasilache, Nicolae Kirculescu, Florentin Delmar, Anton Șuteu, Șerban Georgescu, Vasile V. Vasilache (junior), Jolt

Adrian Ordean, "Cetățean de onoare" al Sibiului

Kerestely, Marius Țeicu, Dan Dimitriu, Ionel Tudor, Dinu Giurgiu, Andrei Tudor, Viorel Gavrilă, Viorela Filip, Gabriel Băruță, Sandy Deac, Claudiu Bulete.

Cu câțiva ani în urmă, tot la Sibiu, erau lansate concertele "Șlagărele României", cu voci de marcă ale "Generației de aur" a muzicii ușoare românești. Prin festivalul de față organizatorii locali dovedesc încă o dată respect și prețuire pentru reprezentanții de seamă ai acestui gen - compozitori, textieri, interpreți, instrumentiști, orchestratori, în acest an în care UCMR aniversează 100 de ani de la înființare. La urma urmei acesta este aspectul cel mai important, micile noastre sugestii neumbrind în nici un fel reușita deplină a unui eveniment muzical internațional organizat în condițiile atât de aparte impuse de pandemie. Și poate că anul viitor acesta se va numi totuși "Sibiu International Festival", fără să mai ocolim limba română... (Foto: Alexandra Veronica Stroe).

Mihai CHIHER

România Internațional), respectiv de Laura Ion (București). Un Premiu special emoționant a fost dedicat compozitorului Anton Șuteu la 10 ani (Doamne, cum trece vremea!) de la moartea acestuia, fiind înmănat de văduva muzicianului, Ioana Șuteu, și a reunit pe scenă glasurile copiilor și adolescenților în piesa dedicată, de fapt, lor - "Voi, oameni de mâine".

Din jurii au mai făcut parte Monica Karagenova (solistă din Bulgaria), nume din peisajul muzical local, o parte dintre acestea susținând și recitaluri, alături de laureați ai ediției trecute. Pentru 2021 organizatorii anunță intenția de a lărgi tematic secțiunile "Cântec pentru Dumnezeu", de muzică tradițională, unde vor fi incluse și privesne, respectiv "Muzică de divertisment", putând fi interpretate și piese instrumentale de muzică ușoară, precum și lucrări cu tematică religioasă. Ni se pare o tematică mult prea largă pentru un festival de numai trei zile, cu atât mai mult cu cât o parte din genurile muzicale abordate au competițiile lor proprii, separate, adresându-se fiecare altui public, așa încât concentrarea pe unul sau maximum două genuri ar fi benefică. În ce privește muzica ușoară

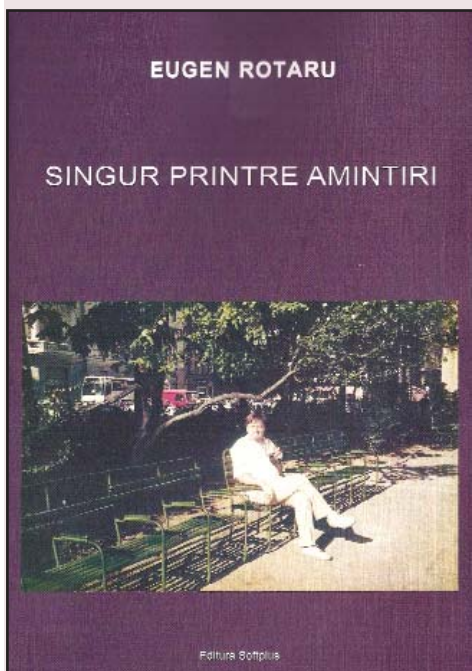
Ionel Tudor și laureații

Eugen Rotaru: „Singur printre amintiri”

La Editura Softplus a apărut în acest an cartea de față, incluzând amintiri, partituri, diplome, premii, texte de cântece și musical-uri, fotografii, deci în bună măsură o biografie îngrijită de Elvira Iancu, fosta componentă a formației Venus. Amintirile se referă la prieteni și personalități prețuite de cunoscutul autor – Ludovic Spiess, Dumitru Rucăreanu, Laurențiu Profeta, George Bălăiță, Vasile V. Vasilache, cărora le creionează portrete cu mult talent și afecțiune. De fapt, în fiecare rând al cărții îl redescoperim pe Eugen Rotaru așa cum îl știam – generos, plin de umor și de farmec - și evident el ar mai fi putut să ne ofere numeroase asemenea crochiuri ale amintirilor, intersectându-se în prodigioasa-i carieră cu toate numele importante ale culturii, îndeosebi ale muzicii ușoare. Cartea mai include un “Nostalgic tango” (subintitulat “One-man show cu tangouri vechi, pe texte noi... cu o vedetă și câțiva invitați”, recomandat persoanelor de vârsta a 3-a) și un colaj de “Cântece aproape figănești”. Cu o bogată galerie foto, cartea de 250 de pagini se parcurge cu sufletul la gură nu numai de către cei care l-au cunoscut pe autor și lumea spectaculoasă în care a trăit Eugen Rotaru. Fostul profesor de chimie ne-a părăsit din păcate în decembrie 2018 și ne-ar mai fi putut dăruia multe opere de valoare, cum ar fi de pildă cele peste o mie de cântece pentru care a scris versuri, dintre care cel puțin o sută au rămas mari șlagăre ale muzicii ușoare românești.

Dan CHIRIAC

Traian Doru Marinescu - „Disc(RO)mania”

Carte sau volum e puțin spus despre acest album (apărut sub egida editurii Act și Politon) tratând producția discografică românească pop / rock / folk / jazz. Unul capital pentru melomanii români de oriunde, o carte de vizită extinsă a acestor genuri de muzică, abordate la noi din 1965 și până în 2014! Nu sunt vorbe mari, ci realitatea care se desprinde / arată de la prima răsfoire. Nu a existat așa ceva în muzicologia autohtonă a genului și nici nu

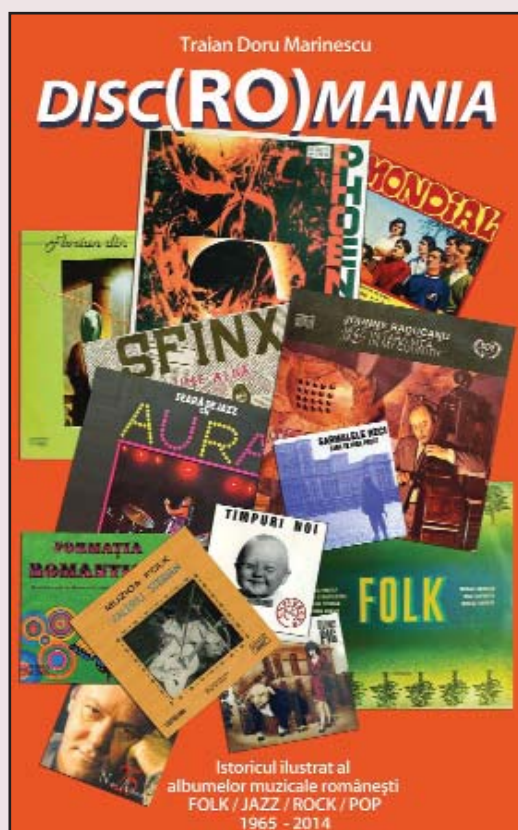
cred să mai poată fi realizat prea curând – doar de către o echipă de cercetare, ori o reeditare adăugită a autorului. Respectiv Traian Doru Marinescu – grafician, scenograf, fotograf, pictor (de unde și realizarea fizică impecabilă) - rezident în Franța din 1985.

Un album de fotografii (coperte de discuri, uneori și afișe din colecția unui împătimit, cel mai important pe care l-am cunoscut – Mihai Manea „Croco”), însoțite / dublate în cazul titlaturilor semnificative de informații girate de cunoscutul ziarist și autor de dicționare muzicale de gen, Nelu Stratone. Cu textele traduse în limbile engleză și franceză! În ordine alfabetică, de la Abra, Asha și AB4 până la Sergiu Zagardan, „Zenes Karavan”, Zob și Ză Duff. Artiști și grupuri cu discuri integrale, dar și culegeri... Cu o amplă introducere în fenomenul discografic și o notă de final tratând cota și prețul discurilor, plus index. Un instrument de documentare în paralel cu celebrul site internațional discogs, ca exactitate a repertoriului, dar firește fără toate amănunțele (logic, spațiul tipografic costă). Practic, un impresionant extras din volumul producției de gen de la Electrecord, la care se adaugă casele de discuri private apărute după 1989. Incluzând multe producții ale artiștilor români apărute în străinătate.

O răsfoiesc de cel puțin o lună de zile și nu mă plictisesc – materialul informativ este uriaș, concis, exact. O carte de poze pentru cei mari – defilarea copertelor discografice atrage și melomanul de ocazie, nu numai pe cel împătimit. Iar dacă astăzi spunem că totul se află pe net, numai că trebuie să știi să cauți, în privința muzicii românești avem exact degetul arătător (să nu uit de CD-ul atașat cu 65 de mp3-uri, introdus de vocea lui Mircea Vintilă).

M-am întrebat de ce tocmai un român din diaspora a fost capabil de așa ceva. Cred că explicația este aceeași cu cea pe care mi-am dat-o la apariția impozantei și unicei antologii „Testament” de poezie românească tradusă în limba engleză, venită de la un român din Sydney, Daniel Ioniță: pentru că dorul și patriotismul se reinventează în diaspora de decenii, de fapt de secole. Niște forțe parcă dincolo de înțelegerea noastră, a celor care am mâncat salam cu soia (deși și expații au mâncat destul te-miri-ce până să funcționeze normal pe meleaguri străine), îi mobilizează pe cei de departe să rămână aproape. Parafrazând motto-ul preluat din Ion Luca Caragiale - „Un pedagog de școală nouă”, un volum (subintitulat „Enciclopedia albumelor muzicale românești Pop / rock / Folk / Jazz: 1965 - 2014”) care vă va găhila ochii într-un mod plăcut!

Doru IONESCU

A fost cândva șlagărul... (III)

În interviul pe care i l-am luat în urmă cu mai bine de două decenii compozitorului Edmond Deda și din care am publicat fragmente într-un episod anterior, acesta amintea de faptul că Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România a tipărit la primele patru ediții ale festivalului internațional "Cerbul de aur" de la Brașov un impresionant

păguboasă, discriminatorie și vădit părtinitoare, favorizându-și "prieteni". Mai precis, fiecărui artist străin i se trimitea un set de 4-5 melodii, unele din ele total nerepresentative pentru muzica ușoară românească, din care respectivul interpret era obligat să aleagă un cântec! Faceți o comparație cu primele ediții și veți înțelege de ce în acei ani paleta stilistică era foarte vastă, numărul pieselor – extrem mare, ca și diversitatea numelor autorilor. Pe când după 1990 s-a întâmplat să se repete deranjant diverse

titluri lipsite de valoare (semnate de autori din "aria de influență") și să dispară aproape total compozitorii din generația de aur a genului. Dar când, printr-o minune, au ajuns să fie cântați, aceștia și-au dovedit clasa – cazul lui Marius Țicu, cu două Trofee "Cerbul de aur" la activ.

La acele prime ediții au fost câteva melodii ce au întrunit multe sufragii, fiind alese de numeroși concurenți. Între ele: "Nici o lacrimă", "Te-așteaptă un om" (Ion Cristinoiu), "Nu mai plânge, baby" (Elly Roman), "Of, inimioară" (Edmond Deda). N-au lipsit nici "Trurli, trurli" (Vasile Vasilache), "În amurg" (Aurel Giroveanu), dar și piese care poate azi nu spun mare lucru, îndeosebi datorită faptului că

Aurel Giroveanu cu soția, Edmond Deda, Ioana Bogdan

caiet (de fapt o carte în toată regula!), cu 80 de melodii la prima ediție, în 1968, ajungând la peste 100 la cea de-a patra, în 1971. Acest caiet se trimitea din timp organizațiilor de radio și televiziune, impresarilor, artiștilor care-și exprimau dorința de a lua parte la concurs, iar finaliștii își alegeau ei singuri partiturile preferate, pe care le orchestrau după dorință. Textele erau adaptate în alte limbi, de cele mai multe ori de circulație internațională, dar nu o dată am asistat încântați la interpretări în limba română, adesea soliștii rugându-mă să-i ajut să pronunțe fonetic cât mai bine, rezultatul fiind adesea amuzant, dar onorant pentru noi. M-am referit la aceste patru ediții "istorice" și la acest caiet fiindcă după 1990 el n-a mai existat, organizatorii de la TVR adoptând o inițiativă

Henry Mălineanu, Sile Dinicu

Monica Anghel

difuzarea radiofonică este în mare suferință: "Noapte fermecată" (Laurențiu Profeta), "Când dansez cu el" (Florentin Delmar) sau creațiile unor Marius Mihail – "Mi-e dor de-o dragoste curată" sau Eugen Teger – "Oglinzile mării" – autori de care aproape nu se mai vorbește astăzi. Încântătoare au fost, de pildă, versiunile conferite de Julio Iglesias ("competentul" juriu nu i-a acordat nici măcar o mențiune!) piesei "Ale tale" de Aurel Manolache sau de elvețianca Eliane Dambre (nici ea premiată, dar revenind adesea ulterior în juriu la Festivalul internațional "George Grigoriu" de la Brăila) melodiei "E vârsta întrebărilor" de... George Grigoriu. Iar vedeta din Iugoslavia Tereza Kesovija ne-a făcut o imensă surpriză cântând în recitalul său

Cei mai frumoși ani

Mădălina Manole, Ion Cristinoiu, Marius Țeicu, Octavian Ursulescu

ambele de George Grigoriu, "Glasul tău" de Alexandru Mandy. Unele titluri se vor repeta și în 1971, dar lista se lărgeste simțitor în alegerile celor 15 finaliști. Astfel, apar "Ionel, Ionelule" de Claude Romano, "Ora cântecului", "Cum e oare?" - ambele de Florin Bogardo, "Trecea fanfara militară" de Temistocle Popa, "După noapte vine zi" de Aurel Giroveanu, "Hăulita", "O mască râde, o mască plânge", ambele de Vasile Veselovski, "Va veni o clipă" de Paul Urmuzescu, "Nu știu", "Spune-mi ce crezi" - ambele de Nicolae Kirculescu, "Fascinație" de Ion Vasilescu, "N-am știut", "Pentru nimic în lume" - ambele de Mișu Iancu, "Poate totuși mă

șlagărul lui Vasile V. Vasilache "Ploaia și noi", titlu ales și de mulți concurenți. Nu o dată dirijorii orchestrei (Sile Dinicu, Richard Oschanitzky, Alexandru Imre, Gelu Solomonescu) au elaborat rapid orchestrații de azi pe mâine, apelând nu o dată, în cazurile de forță majoră, la Paul Urmuzescu sau Horia Moculescu. Iar la pupitrul de sunet al televiziunii se aflau alți maeștri, compozitorii Florin Bogardo și Jolt Kerestely. În martie 1969 preferințele concurenților străini au mers, între altele, către "Nu-ți șade bine când plângi" de Gelu Solomonescu, "Fire-ai inimă să fii" de Vasile Veselovski, "Adio" de Nicolae Kirculescu, "Măicuța mea", "Mereu cînta o serenadă" - ambele de Temistocle Popa, "Serenada tinereții", "Dacă nu cîntați",

Roberto Carlos, Amália Rodrigues la MIDEM, Cannes

Julio Iglesias

iubești" de Marius Puican, "Nopti cu lună-n București" de Sile Dinicu, "N-am noroc" de Ion Cristinoiu (la primele ediții reputatul compozitor a fost... baterist în orchestra Radioteleviziunii!), "Caut leac de dragoste" de Petre Firulescu. A fost ediția la care cei de la Televiziune și de la Consiliul culturii au luat o decizie ciudată, decizând să reprezinte țara noastră două soliste care nu însemnau nimic nici atunci și firește nici azi (vă spun numele lor ceva?), Ruxandra Ghiăț și Cătălina Marinescu, în vreme ce atâția interpreți de valoare n-au ajuns niciodată pe scena festivalului și nu vor mai avea ocazia, fiindcă manifestarea se va întrerupe timp de 21 de ani...

La reluare, în 1992, muzica ușoară românească și compozitorii profesioniști se bucurau încă de respect, dovadă că am avut ocazia să ascultăm cântece cu o încărcătură emoțională specială, cum ar fi "Deschideți poarta soarelui" de Anton Țuteu (prima piesă bisată, deși

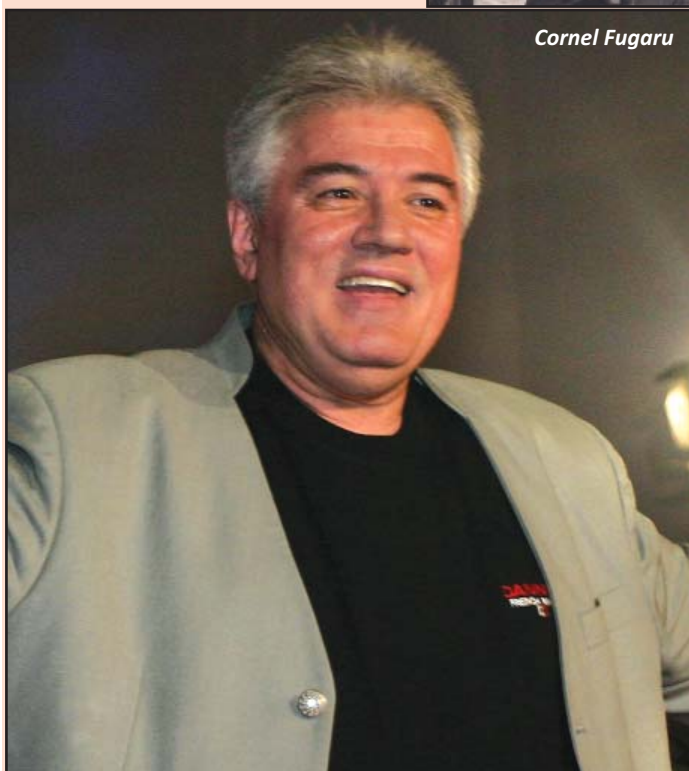

Anton Șuteu, Horia Moculescu

Drăgan, "Noi rămânem oameni" de Adrian Enescu, "Mugur de fluier" de Nicolae Covaci, alături de piese ale unor autori din noul val - Doru Căplescu, Laura Stoica, Răzvan Mirică. Mare păcat că reprezentantei noastre Geanina Olaru, voce remarcabilă, muzicalitate rară, i s-au impus două piese oarecare, aparținând unor autori străini. În anul următor, delicata indoneziancă Trie Utami, învingătoarea din 1992, a inclus în microrecitalul ei piesa lui Virgil Popescu "Nu vreau să pierd". Cum indonezienii au tot luat premii la "Cerb", gurile rele insinuau că producătorii de la TVR au fost foarte bine primiți la deplasările lor (se înțelege, de serviciu, nu ne gândim la

era în concurs. Solista Trie Utami din Indonezia avea să triumfe), "De ce nu-mi spui că mă iubești?" de Vasile V. Vasilache, "Un albastru infinit" de Marcel Dragomir, "Să crezi în dragostea mea" de Ion Cristinoiu, "Și m-am îndrăgostit de tine..." de Vasile Veselovski, "Ce va fi?", "Voi cânta pentru mileniul III", "Numai pentru tine, viață" - toate de Marius Țeicu, "Te iubeam" de Virgil Popescu, "Ai fost laș" de Ionel Tudor, "Vin' la mama de mă cere" de Laurențiu Profeta, "Un cântec din Vest" (Billy Joe King), "La țărnul vieții" - ambele de George Natsis, "O clipă doar nemărginirea" de Dani Constantin, "Stai lângă fruntea mea" de Mircea

Mona Roșoga, Octavian Iordăchescu, Dumitru Moroșanu la "Cerbul de aur"

Cornel Fugaru

altceva!) în exotica țară asiatică; evident, "răutăcisme", vorba unui personaj celebru... În concurs am avut bucuria să urmărim o compoziție a lui Nancy Brandes, fostul lider al formației Roșu și Negru, care a și orchestrat cele două piese ale solistului din Israel, Doron Mazar (premiul I), între care "Deschideți poarta soarelui" de Anton Șuteu. Dintre piesele românești s-au distins "Numai pentru tine, viață" de Marius Țeicu, "N-ai să mă poți uita" de Florin Bogardo, "Să crezi în dragostea mea" de Ion Cristinoiu, "Dor lunatic" de Laurențiu Profeta, "Ave Maria" de Cornel Fugaru, "Putem clădi o lume", "Micul meu Univers" - ambele de George Natsis, "O zi", "O clipă doar nemărginirea" - ambele de Dani Constantin, "Nu-mi ucide sufletul" de Andrei Kerestely, "Eternitate" de George Grigoriu. Înafară de Dani Constantin și Andrei Kerestely au fost promovați și alți tineri creatori, cum ar fi Doru Căplescu, cu "Poveste" (Soft and slow), Laurențiu Cazan ("Înger"), Bogdan Cristinoiu ("Un actor grăbit") sau Ricky Dandel, acesta din urmă cu două piese, exagerat mai ales datorită faptului că a fost prezentator - un oarece conflict de interese, cum se spune, ce putea fi evitat dacă organizatorii ar fi înțeles că nu-i fac nici un serviciu.

Octavian URSULESCU

Destrămarea The Beatles

Povestea destrămării celui mai mare fenomen pop din istoria muzicii se schimbă odată cu trecerea anilor. Imaginea personajelor negative se edulcorează, iar publicul devine mai înțelegător și este mulțumit că, măcar pentru o scurtă perioadă, a existat trupa The Beatles.

Ca în orice mare durere, cum a fost și vestea că The Beatles nu mai există, oamenii s-au grăbit să găsească vinovați, iar tribunalul istoriei a aruncat vina, fără drept de apel, în spatele lui Paul McCartney și Yoko Ono. Publicul nu a văzut la vremea respectivă imaginea de ansamblu și nu avea cum să înțeleagă culisele unei astfel de despărțiri. Recent, Paul McCartney a explicat motivul pentru care a dat în judecată trupa. După moartea managerului Brian Epstein (1967), drepturile repertoriului Beatles au fost

Paul McCartney

preluate de Allen Klein. Singurul mod prin care drepturile de autor se puteau întoarce în posesia celor care compuseseră de fapt cântecele a fost, așa cum susține McCartney, o acțiune în judecată.

Mai presus de drepturi de autor și certuri de culise este faptul că și astăzi iubitorii de muzică se pot bucura de frumoasele linii melodice din era Beatlemania și, cu toate că trupa a încetat să existe, spiritul Beatles a continuat să trăiască și după 1970 în cântecele noi compuse de John, Paul, George și Ringo, cei care împreună au fost cândva The Fab Four.

I Wanna Dance with Somebody

Pe 26 noiembrie 2022 este anunțată premiera filmului biografic Whitney Huston - „I Wanna Dance With Somebody”. Sony Pictures a făcut publică știrea după ce a câștigat licitația pentru drepturile de ecranizare a vieții uneia dintre cele mai iubite cântărețe pop din istorie.

Specializat deja în filme biografice celebre, scenaristul care a colaborat la „Bohemian Rhapsody”, Anthony McCarten, a fost însărcinat cu elaborarea scenariului, în timp ce regia va fi marca Stella Meghie, cunoscută pentru filmele „The Photograph” sau „The Weekend”.

Având în vedere, muzica de înaltă calitate, numeroase cântece cu succes comercial nemaîntâlnit și viața tumultuoasă a lui Whitney Huston, învăluită de succes și tragedie deopotrivă, filmul „I Wanna Dance with Somebody” se anunță a fi unul de excepție, înscriindu-se

Whitney Huston

într-un club select de filme de gen, precum „Walk The Line”, „The Doors”, „Ray” sau „Bohemian Rhapsody”.

Viitor și eternitate

După ce am ascultat-o pe Romany Gilmour cântând într-un duet superb cu tatăl său, David, în noua piesă „Yes, I Have Ghosts”, a venit rândul lui Toni Cornell, fiica regretatului Chris Cornell, să fie protagonista unui moment deosebit. În cadrul festivalului Lollapalooza 2020 (care a fost susținut online în acest an), Toni a interpretat live cântecul „Black” al trupei Pearl Jam, pe care i l-a dedicat tatălui ei. Vocile lui Toni și Romany îi determină pe fani să privească încrezători spre viitor, știind că moștenirea muzicii rock este pe mâini bune.

Din cealaltă parte, trecutul prinde din urmă prezentul, iar una dintre cele mai influente trupe rock din toate timpurile anunță prin vocea lui Ian Gillan faptul că povestea Deep Purple este departe de final. Membrii

Toni Cornell

formației pot privi detașat spre proiectele viitoare, pornind relaxați în noi aventuri muzicale, știind că, încă din secolul trecut, în fiecare concert live, în fiecare sunet din „Child in Time” sau „Highway Star” au atins eternitatea.

David LAPADAT

Sbârcea - Romano

La înmânarea premiului revistei noastre, în anul 2000, maestrul George Sbârcea a venit în fața numerosului public din Aula Palatului Cantacuzino cu același surâs șăgalnic în colțul buzelor, impresionând prin discursul plin de umor și scilipitoare fantezie. În cei mai bine de 90 de ani de viață (s-a născut la 23 martie 1914) a publicat zeci de cărți, muzicologie, dar și beletristică, memorii, traduceri, a

Alături de soție

fost decorat inclusiv în țări străine. Crunți au fost anii petrecuți în pușcăriile comuniste, coșmar trăit în închisorile de la Gherla, Aiud, Jilava: "Am supraviețuit pentru că sunt un om credincios. În fiecare zi îmi spuneam rugăciunile și mă gândeam la viitorul care mă așteaptă. Visam să pot să scriu, să pot face muzică, să fiu alături de oamenii pe care-i iubeam și care mă iubiseră și ei pe mine". Eliberarea sa a survenit în 1954, datorită intervențiilor ambasadelor străine și mai ales a celei finlandeze, George Sbârcea fiind singurul român și unul dintre foarte pușinii străini care a primit, imensă onoare (în 1943), cea mai importantă decorație finlandeză, "Cravata de comandor a leului finlandez". George Sbârcea a avut o viață de roman, a fost o adevărată legendă. I-a cunoscut personal pe Hitler, Mussolini, Mareșalul Antonescu, Regele Mihai, dar mai ales a traversat secolul trecut realizând o operă unică. În casa devenită o imensă bibliotecă o cameră întreagă adăpostea volumele purtându-i semnătura, nu mai puțin de 80: 34 de cărți originale (muzicologie, memorialistică), restul fiind traduceri din literatura universală, fiindcă vorbea cursiv germana, maghiara, franceza, italiana și engleza. Gazetar de rasă, a publicat până la sfârșitul vieții în diverse periodice și nu era zi să nu se așeze în fața claviaturilor electronice, căci era în pas cu vremea și renunșase la pianină. De neuitat pentru telespectatori au fost două apariții din anii '90, ambele la TVR: cea de la "Clubul sentimental" găzduit de Teatrul Dramatic din Brașov cu ocazia celei de a X-a ediții a "Cerbului de aur" (la una din edițiile de început fusese președinte de juriu) și cea de la aniversarea în studio (ambele evenimente fiind realizate de Ioana Bogdan) a lui Gică Petrescu, când a depănat amintiri pe clapele pianului. I-am cunoscut bine familia, l-am vizitat deseori în tinerețe, în anii '70, în vila de la șosea care aparținuse pe

vremuri reputatului om politic Gafencu. Pe aceeași stradă locuiau Ion Dincă și Ion Ioniță, iar în colțul ei Ștefan Andrei. Din prima căsătorie are două fiice frumoase, Cristina, profesoară de engleză, și superba Izabela Tereza, cu alura ei de manechin. De cea dintâi se leagă o istorie pe care am auzit-o relatată de mai multă lume. Emigrată în SUA, se căsătorise acolo cu un medic chirurg, de asemenea român. După 1990 acesta a venit la București (nu știu dacă mai erau căsătorii sau nu, dar are prea puțină importanță) și între altele a operat-o pe Monica Anghel, operație total nereușită, detaliile le-a încredințat presei însăși interpreta, la vremea respectivă. Cert este că a fost la un pas de moarte, fiind salvată atunci de dr. Andrei Carandino, care avea apoi să-i devină soț. Adevărata fericire a ultimelor decenii de viață și cu certitudine secretul longevității sale unice poartă, în cazul lui George Sbârcea, un nume: Marica, soția mai tânără cu 26 de ani care i-a adus echilibru în viață și care a vegheat asupra sa, așa cum el însuși spunea, cu farmecu-i irezistibil, "ca o mamă, fiică și iubită în același timp". S-au întâlnit sub semnul muzicii, la Ateneu, la o cafea, în 1979, a fost dragoste la prima vedere și au rămas împreună.

Muzicolog reputat, George Sbârcea este și autorul unuia dintre cele mai mari șlagăre pe care le-a dat muzica ușoară românească, "Tonel, Ionelule". Este vorba de un cântec ce a colindat globul, așa cum a colindat-o și spectacolul conceput de el, "Pasărea măiastră - Maria Tănase", un recital în care strălucea actrița Adriana Trandafir și care a fost aplaudat în multe țări ale lumii. Șlagărul la care ne referim a fost fredonat de fiecare dintre noi de sute de ori, dar câți, înafara oamenilor de muzică, știu oare că maestrul George Sbârcea este una și aceeași persoană cu compozitorul Claude Romano? Acest pseudonim celebru, sub care a mai semnat multe lucrări muzicale, provine de la o mătușă a sa, Claudette, de origine franco-austriacă, și firește de la vechii romani, George Sbârcea fiind în egală măsură un valoros istoric. Iată cum explica el însuși alegerea acestui "Romano" care nu lasă nici un dubiu asupra originii artistului: "N-am vrut să se uite că sunt român, urmaș al vechilor romani care au ocupat cândva bazinul dunărean, creând un imperiu în răsăritul Europei. M-am gândit că străinii ar pronunța greu și sigur stricat numele Sbârcea, mi l-ar "sbârcci" oricum, așa că m-am oprit la Romano...".

U. OCTAVIAN

George Sbârcea, Octavian Ursulescu,
Marina Voica, Margareta Pâslaru

După 60 de ani de succese, Bob Dylan revine în forță

A împlinit pe 24 mai 79 de ani, se află constant din anii '60 în top-ul clasamentelor muzicale de pretutindeni (potrivit "Billboard" este primul și singurul artist cu câte un album în Top 40 din SUA în fiecare din ultimele șapte

În anul 1963

decenii!) și este singurul muzician laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (2016) "pentru crearea de noi expresii poetice în cadrul mării tradiții a cântecului american". Nefiind prezent la dineul dat în cinstea câștigătorilor premiului Nobel, discursul său de mulțumire a fost citit de Azita Raji, ambasadorul SUA în Suedia. Din anul 2011 creația sa este obiect de studiu la Catedra de Istorie a Ideilor din cadrul Facultății de Filosofie, Istorie a Ideilor și a Artelor și Limbi Clasice, Universitatea din Oslo (Norvegia).

Impactul pe care Bob Dylan l-a avut asupra muzicii s-a materializat și în reinterpretări ale pieselor sale de către figuri emblematice ale scenei internaționale; o statistică făcută acum zece ani arăta că peste 1200 de artiști au înregistrat și lansat mai bine de 3000 de cover-uri după piesele lui Bob Dylan. Celebra publicație americană "Paste Magazine" a realizat un top al celor mai bune 50 astfel de cover-uri, clasament care îi include pe Tom Jones, Neil Young, Norah Jones, Guns N'Roses, Jimi Hendrix, Nina Simone, Joan Baez, Lou Reed, Van Morrison & Them ș.a.

Anul acesta, pe 19 iunie, Bob Dylan a lansat albumul "Rough and Rowdy Ways", a urcat imediat pe

poziția a doua în top-ul american. Astfel, cel de-al 39-lea album de studio a înregistrat un nou record, obținând cea mai bună și cea mai rapidă ascensiune în mult-râvnitul clasament, demonstrând încă odată că talentul nu are vârstă. În clasamentul britanic a urcat pe primul loc. Artistul a devenit "decanul de vârstă" al ierarhiei, depășindu-l pe Paul Simon, care la vârsta de 74 de ani s-a clasat în 2016 pe primul loc cu albumul „Stranger To Stranger”. "Rough and Rowdy Ways" este primul material cu piese originale (de la "Tempest", din 2012), Bob Dylan colaborând cu Fiona Apple și Blake Mills. De pe album au fost extrase single-urile "Murder Most Foul", "I Contain Multitudes" și "False Prophet"; criticii muzicali l-au numit „un testament al măreției lui veșnice” și „un exemplu perfect de cum un artist trecut de 70 de ani continuă să fie relevant”.

Artistul a lansat până acum peste 50 de LP-uri (albume live, unplugged, greatest hits și cover-uri) care au intrat în Top 40, pentru ca în 2020 să înceapă în forță cu acest album care a cucerit cea mai înaltă poziție în topul american de până acum.

A concertat de două ori în România, pe 2 iunie 2010, apoi pe 25 iunie 2014, în cadrul "Never Ending Tour".

O viață de poveste

Bob Dylan (Robert Allen Zimmerman) s-a născut în Duluth (Minnesota, SUA), într-o familie de comercianți evrei. Și-a schimbat numele în Bob Dylan, inspirat fiind de poetul Dylan Thomas. Norocul îi surâde prin John Hammond, descoperitorul de tinere talente pentru CBS: acesta îi oferă un contract și în februarie 1962 este lansat primul album purtând numele "Bob Dylan". Acesta a inclus și două compoziții ale sale: "Song to Woody" și "Talkin' New York". A fost căsătorit de trei ori și are șase copii.

Piese precum "Blowin' in the Wind", "Masters of War", "Talkin' World War III Blues" și "Oxford Town", imnuri ale mișcării pacifiste.

În mai 1963 lansează cu mare succes "The Freewheelin' Bob Dylan", al doilea său album, iar două luni mai târziu este invitat la Festivalul de Folk din Newport; în fața a 46.000 de persoane cântă "Blowin' in the Wind", acompaniat de Joan Baez și Pete Seeger. Albumul "The Times They Are A-Changin'" lansat în 1964 face ca succesul

În anul 2000

să depășească granițele SUA, până în Europa. Albu­mele "Another Side of Bob Dylan" (1964) și "Bringing It All Back Home" (1965) aveau deja sonorități "mai electronice". Ajuns în Marea Britanie, îi cunoaște pe The Beatles și pe Eric Burdon, de la "The Animals"; se spune că John Lennon s-a lasat influențat de Bob Dylan atunci când a compus "Norwegian Wood", "You've Got to Hide Your Love Away", "Help!", în timp ce și Dylan a încercat sonorități "marca Beatles".

Albumul "Bringing It All Back Home" și melodiile "Subterranean Homesick Blues", "Maggie's Farm", "Gates of Eden" și "Mr. Tambourine Man" au însemnat consacrarea sa definitivă. În 1966, Bob Dylan și "The Band" (fosta "The Hawks", unde cânta chitaristul Robbie Robertson) lansează al șaptelea album, "Blonde on Blonde". "Blonde on Blonde" este considerat de experții în muzică drept unul dintre cele mai bune discuri de muzică pop-rock din istorie. Bob Dylan abia împlinise 25 de ani și devenise milionar, discurile sale vânzându-se ca pâinea caldă. Discul cu influență country pe care îl lansează în 1969 devine Numărul 1 în Marea Britanie, chiar dacă artistul a cântat cu un alt registru vocal, fiind de nerecunoscut pentru milioanele de fani. Discul conține hit-urile "Lay Lady Lay", "I Threw It all away" și o versiune a "Girl from the North Country" cântată în duet cu Johnny Cash. Urmează doi ani cu suișuri (albumul "New Morning") și coborâșuri (albumul "Self Portrait"), dar revine în forță pe firmament în 1971, când participă pe scena celebrei Madison Square Garden din New York la un concert de binefacere pentru Bangladesh, organizat de George Harrison.

Bob Dylan cochetează, fără succes însă, și cu filmul: joacă în "Pat Garrett and Billy the Kid" (1973), regizat de Sam Peckinpah; în coloana sonoră a filmului, compusă de el, piesa "Knockin' on Heaven's Door" va deveni însă una dintre cele mai cunoscute melodii din repertoriu. Albumul "Planet Waves" (1974) lansat împreună cu "The Band" și celebra piesă "Forever Young" îi aduc primul loc în topurile din SUA și un lung turneu, "Bob Dylan and The Band 1974 Tour". Atunci, cererea pentru bilete a depășit orice așteptări: peste douăsprezece milioane de solicitări; nimeni, nicio trupă, niciun artist nu realizase o asemenea performanță. Tot atunci, Casa de Discuri CBS îi oferă lui Bob Dylan cel mai mare contract din istoria muzicii și până în prezent. Albumul "Blood on the Tracks" face parte din a doua trilogie de aur a artistului și devine din nou numărul 1 în SUA. La fel s-a întâmplat cu albumul "Desire", care a reușit să ajungă pe primul loc în majoritatea topurilor din lume și să rămână Number One timp de 5 săptămâni în SUA.

Cu ocazia unui nou turneu american - "Rolling Thunder Revue", Dylan îi reunește pe vechii săi colegi și

prieteni Roger McGuinn (ex "Byrds"), Joan Baez, Mick Ronson, Scarlet Rivera și Joni Mitchell.

La sfârșitul anilor '70 celebrul regizor Martin Scorsese îl distribuie în filmul "The Last Waltz", dedicat retragerii celor de la "The Band". Concertul are loc în San Francisco în fața la 5000 persoane, Dylan cântă hit-urile "Baby Let Me Follow You Down", "I Don't Believe You" și "Forever Young", iar momentul apoteotic este acela în care toți artiștii - "The Band", Neil Young, Dr. John, Neil Diamond, Eric Clapton, Ringo Starr, Ron Wood, Paul Butterfield, Ronnie Hawkins, Joni Mitchell și Van Morrison, se reunesc pe scenă și cântă împreună compoziția lui, "I Shall Be Released". După un turneu mondial de mare succes (pentru turneul și albumul înregistrat în Japonia, "Live at Budokan", impresarii japonezi i-au oferit un cec în alb!), pentru Bob Dylan începe o altă...viață datorată

În anul 2010

trecerii sale la creștinism, el fiind de religie iudaică. După trei ani de muncă intensă în studio, apar albume cu muzică gospel: "Slow Train Coming" (1979), "Saved" (1980) și "Shot of Love" (1981). La primul a colaborat cu Mark Knopfler de la "Dire Straits", iar pentru melodia "Gotta Serve Somebody" a obținut un Premiu Grammy. La "Shot of Love" a colaborat cu Ron Wood, iar cu Ringo Starr la piesa "Heart of Mine".

În 1984 lansează albumul "Real Live" (în care apare și Carlos Santana) cu un concert în direct imprimat în Italia, cu noi aranjamente ale unor hit-uri precum "Highway 61 revisited", "Maggie's Farm", "Masters of War" și "Tombstone Blues". La imprimarea celebrei "We Are the World" participă și Bob Dylan, invitat de onoare la Festivalul pro-Etiopia Live Aid. Acom-

paniat la chitară de Keith Richards și Ron Wood de la Rolling Stones, cântă pe J.F. Kennedy Stadium din Philadelphia "Blowin' in the Wind".

Pentru a celebra cei 25 de ani de la primul disc, CBS lansează un album quintuplu intitulat "Biograph". În primăvara lui 1988 Dylan lansează un nou album, "Down in the Groove", în care apar veteranii Steve Jones, The Sex Pistols, Paul Simon, "The Clash", Jerry Garcia, Bob Weir ("Grateful Dead"), Eric Clapton, Mark Knopfler, Ron Wood, Steve Jordan, Robbie Shakespeare și Sly Dunbar. Tot atunci își începe turneul "Never Ending Tour", așa cum a fost, este și va fi prezența sa neîntreruptă pe scenă de atunci și până în prezent. Turneul lui Dylan continuă și în ziua de azi, mereu alături de basistul Tony Garnier; fiecare concert este însă total diferit, cu un alt playlist și cu decoruri diferite. Formația sa de bază este compusă din doi chitariști, un basist, un tobar și un clăpar.

În 1989 apare albumul "Oh Mercy", iar următorul proiect discografic îi aduce laolaltă sub numele de "Traveling Wilburys" pe "frații" Lucke, Nelson, Otis, Lefty și Charlie T. Junior, care nu sunt alții decât Bob Dylan,

George Harrison, Roy Orbison, Tom Petty și Jeff Lynne, fostul lider al "Electric Light Orchestra". Cu ei imprimă două albume, intitulate simplu, "Volume 1" și "Volume 3".

1991 este anul-retrospectivă, când apare "The Bootleg Series", un triplu album cu piese compuse și imprimate de Bob Dylan între 1961 și 1991. Urmează "Good

as I Been to You" și "World Gone Wrong", discuri ce conțin cântece folk interpretate la chitară acustică, pentru prima dată din 1964. Participă la Woodstock '94 și la seria de concerte ale MTV-ului, înregistrând "MTV Unplugged" (1995) cu noi versiuni ale melodiilor sale. Grave probleme de sănătate (pericardită) îl țin departe de scenă, dar nu și de studio; Dylan lansează două albume excepționale - "Time Out of Mind" (1997), câștigător al trei Premii Grammy, și "Love and Theft" (2001).

Dylan, scriitor, actor, scenarist și compozitor de muzică de film

După succesul cu piesa "Things Have Changed" din coloana sonoră a filmului "Wonder Boys", răsplătită cu un premiu Oscar și un Glob de Aur în 2003, Bob Dylan devine scenarist (în colaborare cu Larry Charles), actor și autor al muzicii în lung-metrajul "Masked and Anonymous" ("Mascăți și Anonimi") cu o distribuție de zile mari: Jeff Bridges, Bruce Dern, Ed Harris, Penelope Cruz, Angela Bassett, Mickey Rourke, Christian Slater, Luke Wilson, John Goodman, Val Kilmer, Jessica Lange. Cântecul său "He was a friend of mine", compus pentru Willie Nelson, a fost inclus în filmul "Brokeback Mountain". Doi ani mai târziu, cu ocazia lansării documentarului lui Martin Scorsese "No Direction Home", a apărut pe piață "The Bootleg Series, Vol. 7", care conține coloana sonoră a filmului și alte câteva melodii de top. Primul volum al cărții

sale de memorii, "Chronicles", a fost cartea cea mai vândută timp de 19 săptămâni în SUA. Aceeași cifră - 19 piese - conține și albumul "Modern Times" lansat în vara lui 2006 și ajuns imediat în vârful clasamentelor muzicale din SUA și Europa.

În octombrie 2007 Columbia Records lansează un triplu album cu cele mai bune melodii, iar în februarie 2008 Ace Records lansează "Theme Time Radio Hour With Your Host Bob Dylan", un album cu 50 de piese. Pe 7 aprilie 2008 i se acordă Pulitzer Prize Special Citations and Awards pentru "profundul impact pe care l-a avut în muzica și în cultura americană, marcat prin compoziții lirice cu o extraordinară putere poetică".

Cele mai înalte distincții, premii și trofee au marcat cariera muzicală impresionantă

Considerat a fi unul dintre cei mai influenți și prolifici muzicieni ai secolului XX, Bob Dylan a câștigat nenumărate distincții de-a lungul vastei sale cariere, printre care 11 Premii Grammy, un premiu Oscar și un Glob de Aur (pentru piesa "Things Have Changed" din filmul "Wonder Boys"), un Premiu Pulitzer onorific și un Polar Music Prize din partea Academiei Regale de Muzică din Suedia (Royal Swedish Academy of Music), considerat a fi Premiul Nobel în Muzică. Superlativele legate de numele și cariera sa sunt de...necuprins: la 65 de ani a devenit cel mai vârstnic muzician din istorie aflat pe locul I în top-urile din SUA, iar revista "The Rolling Stone" l-a desemnat artistul cu cele mai multe titluri de "Albumul Anului" în cei aproape 60 de ani de carieră.

Numele și muzica lui Bob Dylan au fost incluse în Rock and Roll Hall of Fame, Nashville Songwriters Hall of Fame și Songwriters Hall of Fame. În 1990, Jack Lang, Ministrul Culturii din Franța, i-a conferit titlul de "Comandor al Artelor și Literelor", în 1999, revista TIME l-a desemnat între "Primele 100 de persoane cele mai influente ale secolului XX", iar în 2004 s-a situat pe locul al doilea în top-ul "The Greatest Artists of All Time" al revistei "Rolling Stone", după The Beatles. În anul 2007 a

Alături de Fiona Apple

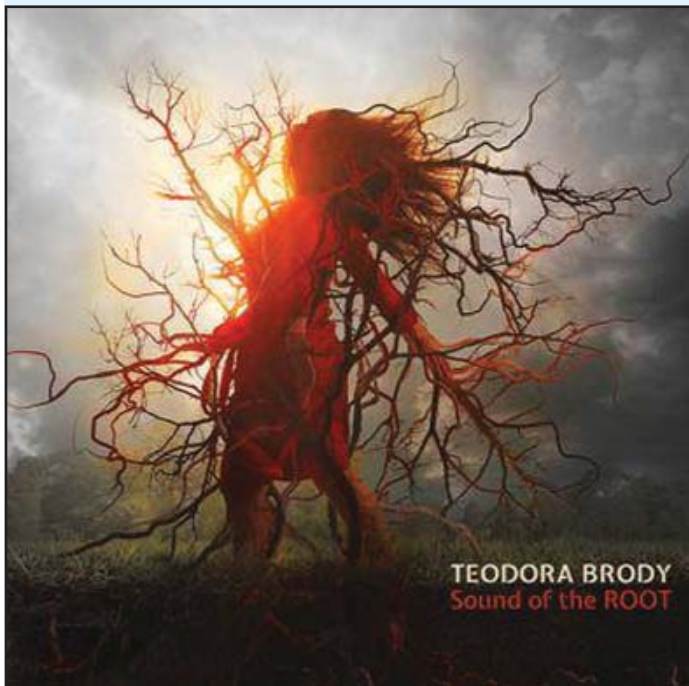
foto: Kevin Mazur

primit în Spania premiul "Prince of Asturias" în Artă, iar în 2012 președintele SUA Barack Obama i-a decernat Medalia Prezidențială pentru Libertate (Presidential Medal of Freedom).

Oana GEORGESCU

Teodora Enache: „Sound of the Root”

Din 1993, când a câștigat Premiul de debut la Festivalul de jazz de la Sibiu, marea noastră solistă a urcat accelerat treptele consacrării. După 25 de ani, portofoliul său numără zeci de discuri și de mari festivaluri, colaborări cu numeroși muzicieni de clasă mondială, atât în țară cât și în străinătate... O carieră care continuă și pe scenele românești, deși locuiește de ani buni în Germania.

La un moment dat, în umbra unor probleme personale, solista a fost nevoită să renunțe la muzică, dar după câțiva ani s-a întors - o schimbare de paradigmă în raportul cu arta care i-a dat nume... Spectacolul conceptual „Profetul”, inspirat de versurile lui Khalil Gibran, s-a dovedit un succes care a relansat-o pe Teodora melomanilor. Cu o echipă de instrumentiști dintr-o generație și mai tânără; chitaristul Călin Grigoriu s-a consacrat în toate componentele reunite în răstimp. Următorul proiect major (după mai vechile incursiuni în Dansurile Românești ale lui Bela Bartok): prelucrări după George Enescu - „Rapsodia Română” (remember Aura Urziceanu).

„We are here to celebrate Life!” scrie în interiorul CD-ului „Sound of the Root”, editat de E Multimedia, sub actualul patronim al solistei (Teodora Brody), înregistrat cu Grigoriu și percuționistul Joca Perpignan. Prin urmare, o muzică esențializată în expresie și orchestrații, care „calcă” subconștient pe urmele adânci din conștiința muzicală a Teodorei - jazz, tradițional, cult. Parcă tot timpul se joacă - ba cântă, ba îngână, când veselă, când tristă, trimițând uneori la Aura Urziceanu (cu acute la limita audibilului), alteori la Sergiu Celibidache și felul său unic de a-l trăi pe Enescu. Tot așa, când și când, ritmul dispăre aparent, dar se subînțelege, se reinventează în balanță cu atmosfera, cu adâncimea... întorcându-se parcă la debutul discografic regizat de regretata Daniela Caraman Fotea (caseta „Ballad of the Sensitive Plant”).

Într-un interviu - portret din urmă cu trei ani, Teodora mi-l menționa pe profesorul ieșean Dan Priscornic,

al cărui mentorat i-a deslușit o tehnică de la Călugării Cantorienii, bazată pe pranayama, qi qong, care îi face arta cântului să devină Rugaciune... „De fapt, este eliberarea acestei energii care curge în noi și printre noi, care unește și care face să simțim acest imens ocean în care noi suntem picături de apă...” Acum parte din credința - și datoria asumată - a muzicianului Teodora Enache în privința muzicii ce poate - și trebuie - să schimbe oamenii.

Doru IONESCU

Marius Matache: „Alchimie”

Cândva, la o reuniune provocată de Paul Ionescu la postul lui de radio “underground” (și la propriu, și la figurat!), Mircea Florian ne spunea, cu umor, că ne întâlnim în pivnița aceea ca ilegalistii comuniști de pe vremuri! Și nu era foarte departe de adevăr, fiindcă în condițiile accentuării caracterului comercial al mass-media artiștii originali și independenți se descurcă tot mai greu, noroc cu sprijinul bloggerilor. Unul dintre aceștia este și Marius Matache, care însă nu disperă și ne propune mereu albume foarte interesante, cel de față beneficiind de un sponsor principal generos, Domeniile Sâmburești, și de câțiva parteneri. “Alchimie” include 11 piese la care protagonistul semnează muzica, versurile aparținându-i lui Sorin Poclitaru. Elegantul booklet include de altfel toate versurile cântecelor. Calitatea muzicală a discului se

datorează în egală măsură colaboratorilor, în primul rând lui Victor Panfilov (chitare electrice, slide, înregistrări, orchestrații, editare, masterizare). Să-i notăm în egală măsură pe Vladimir Sergheevici (tobe), Lyuben Gordievski (keyboards), Cristian Mihai (nai, voci adiționale), Vlady Săteanu (bas). Un film celebru multi-laureat la premiile Oscar se chema cândva “No country for old men”; să sperăm că România va fi totuși măcar o țară a artiștilor tineri și talentați, fiindcă de cei în vârstă nici nu vrea să mai audă...

Dorin MANEA

La 80 de ani pe scenă

Veteran veșnic tânăr și fericit al muzicii noastre ușoare (după știința mea este al doilea artist în activitate, ca vârstă, după Marina Voica, 84), Sergiu Cioiu n-a ținut seama de nici o pandemie și a venit din Canada, unde locuiește, să-și serbeze aniversarea a opt decenii de viață în fața publicului de acasă. Pentru că este publicul care l-a ridicat la rangul de artist important al muzicii noastre ușoare, în deceniile 7 și 8 ale secolului trecut, înainte de a pleca din țară. A fost, atunci, o perioadă fastă, cu premiile

de la Mamaia (atât ca interpret, cât și cu melodiile unor compozitori, în special Alexandru Mandy) sau cu spectacolele atât de originale de la Teatrul Foarte Mic, alături de compozitorul Dan Stoian. Actor ca formație, Sergiu Cioiu impusese acea îngemănare impresionantă între muzică și poezie, alegând inspirat din versurile unor poeți importanți. Sălile erau arhipline cu spectatori tineri, de aceea îndrăznesc să cred că dacă el revenea pe scenele din țară imediat după 1990 ar fi fost așteptat și primit cu brațele deschise de publicul SĂU, pe care-l modelase și-l educase să asculte și să înțeleagă muzica valoroasă și poezia de calitate. Așa însă, au trecut mai bine de trei decenii, unii nu mai sunt, legătura s-a pierdut, nemaivorbind că, datorită programelor radio, TV și spectacolelor, care promovează doar afoni, siliconate, botoxate și vulgaritate cât cuprinde, deprinderea de a degusta melodie și poezie s-a pierdut, mai ales că nici n-ai unde, să dai cu tunul, asculta așa ceva. Muzica noastră ușoară n-a dus lipsă de interpreți dăruți cu har și sensibilitate, venindu-mi acum în minte Mihaela Mihai sau Dorin Anastasiu, la rândul-le colaboratori

apropiați ai lui Alexandru Mandy. Dar anii au trecut și ei au renunțat să mai lupte cu morile de vânt, lăsând teren liber tuturor neaveniților incuți, agresivi și tupești, pentru că e tot mai dificil să practici profesiunea de artist de valoare în această lume strâmbă, dominată de programatori radio, producători TV și organizatori de spectacole care cu siguranță au avut probleme la bacalaureat. Ceea ce face acum Sergiu Cioiu, de patru ani încoace, venind de două ori pe an în țară pentru concerte, lansări de cărți și discuri, este un adevărat apostolat, reamintindu-ne că avem cea mai frumoasă limbă din lume, compozitori cum nu sunt mulți și poeți excepționali. Artistul este ca un dascăl la catedră, cântând melodii românești în limba română – probabil cei de la posturile TV comerciale se întreabă ce naiba mai e și asta și cine e interpretul care încalcă nepăsător legile globalismului! Culmea e că un muzician român care locuiește în Canada vine să ne reapropie, aici, în România, de tradițiile cântecului poetic autohton, atrăgându-ne atenția cât de dăunător este acest globalism, chiar dacă și el, la o adică (a făcut-o și acum) poate da viață unor piese lansate de Charles Aznavour sau Gilbert Bécaud. Comparativ cu acesta din urmă, urmărind recitalul lui Sergiu Cioiu - dezlănțuit, frenetic și temperamental, nemaivorbind de talentul actoricesc - am spune că dacă se lansa în Franța i s-ar fi spus "Domnul 1 milion de volți"! Pe când eram un foarte tânăr jurnalist imberb (așa sunt și acum, într-o epocă în care dacă n-ai barbă aproape că n-ai nici o șansă să apari pe micul ecran, de parcă am veni din altă cultură...), publicând în "Scânteia tineretului", mă împrietenisem cu Sergiu Cioiu, nu ratam nici un spectacol al lui și-l vizitam adesea în apartamentul de pe bd. Republicii, unde mă primea cu ospitalitate împreună cu soția sa, balerina Maria "Pusy" Mitache. A propos, sunt sigur că suntem unica țară din lume care nu este monarhie unde în Capitală nu există un bulevard important, dar nici măcar o stradă, o alee, o intrare care să poarte numele Republicii! În pandemie, având nedorit de mult timp liber, am făcut ceva ordine prin articole și am descoperit câteva rubrici "Muzica ușoară" pe care i le-am consacrat în întregime în prestigiosul săptămânal "Contemporanul". Nemaivorbind de concursul de frumusețe pe care l-am girat

Alături de Vlad Crețu

la revista "Femeia", unde l-am invitat în juriu, ca pe un reputat cunoscător de... frumos!

Așadar, am vorbit despre perioada "de dinainte", acum e timpul să ne referim la cea actuală. Știam, am și publicat articole și fotografii, că în perioada cât a locuit

exclusiv dincolo de Ocean, Sergiu Cioiu a întreprins turnee în SUA și Canada în "echipa" Margaretei Păslaru, alături de Radu Goldiș și alți artiști români. Dar în tot acest răstimp, ne-am convins acum, el n-a stat cu brațele în sân, ci a acumulat, a compus, a selectat poezii, pregătindu-și materialul pentru discurile și concertele de la revenire, mereu altele, cu noutăți și surprize plăcute. Așa încât, dacă mai toți se așteptau să vină doar cu "Vântule!" (chiar dacă nu l-a putut ocoli nici la concertul aniversar, fiind cerut insistent de public) și celelalte piese vechi, n-a fost deloc așa, înseși cântecele de altădată fiind reorchestrate și redăruite într-o nouă haină interpretativă.

A dovedit asta în recitalurile sale de la festivalurile "Crizantema de aur" de la Târgoviște sau "Florin Bogardo" de la București, pe scena Teatrului Nottara sau în numeroasele spectacole din țară sau de peste hotare (Israel). Spuneam, la una din lansările discurilor sale, că Sergiu Cioiu de azi este mai bun decât acela de altădată și n-a fost o declarație de circumstanță: voce mai sigură, mai profundă, un plus evident de maturitate și experiență, o știință cuceritoare a gradării recitalului și a legăturilor dintre piese. Toate acestea s-au regăsit din plin în concertul aniversar găzduit de această oază a bunului-gust care

Alături de Liuben Gordievski și Vlad Crețu

reușește să rămână (până când vor da năvală - sperăm să nu se întâmple asta - așa-ziii "dezvoltatori imobiliari", de fapt niște rechini fără scrupule tolerați de corupți), pe Calea Victoriei, grădina Green Hours. Lumini, sonorizare de calitate, scenă, pian de concert, stand cu discurile Eurostar la intrare, afișe, ospitalitate - cadru ideal pentru un asemenea eveniment special. Repertoriul a fost extrem de divers, cu multe compoziții proprii, cu versuri semnate Romulus Vulpescu, Marin Sorescu, Miron Radu Paraschivescu, cu câteva din melodiile celebre ale lui Alexandru Mandy ("Cântecul vântului", "Glasul tău", "Poarta sărutului", "Venise vremea...") și un cadou ruso-francez la final ("Dve ghitarî"). Acompaniatori, de fapt parteneri muzicali, au fost doi instrumentiști de clasă, Liuben Gordievski (pian, armonică) și Vlad Crețu (chitară acustică, backing vocal).

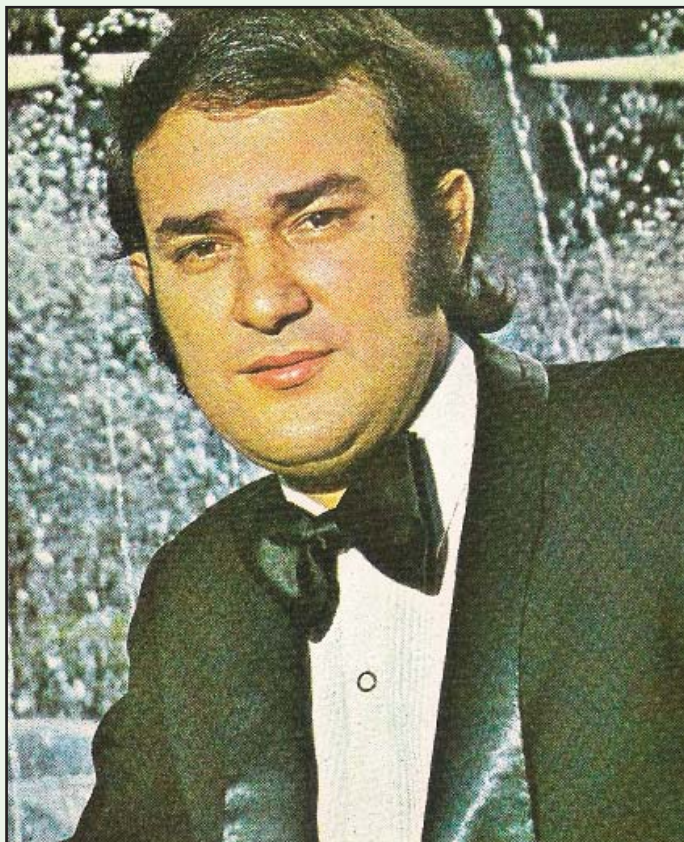
Cu toate că a fost reprogramat de câteva ori, din cauza timpului nefavorabil, concertul "Sergiu Cioiu - 80" a reunit un public avizat și ales. Între spectatorii entuziaști i-am remarcat pe acad. Răzvan Theodorescu, Florian Lungu, actrița și poeta Ioana Crăciunescu, președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști, Doru Dinu Glăvan, actrița Magda Catone, publicistul Miron Manega (care a distribuit, "caldă", ediția de a doua zi a ziarului său "Certitudinea"), actorul George Hodor (de la Teatrul de revistă "C. Tănase"), coregraful Maria Mitrache, melomanul și colecționarul Doru Chiriacescu. Mulți dintre participanți crescuseră cu cântecele lui Cioiu, le știau pe dinafară, erau trecuți de 65 de ani, mai că mă așteptam, în glumă desigur, să vină potera să ne înhațe pe toți, doar fugisem de acasă în ciuda interdicțiilor! Privind mica adunare, mă gândeam că parcă suntem o sectă secretă, că în curând vom ajunge să ne ascundem în pivnițe ca să-i ascultăm pe Sergiu Cioiu și pe alți artiști de calibru ca ilegalii comuniști de pe vremuri! Poate sună exagerat, dar e o previziune sumbră, într-atât de agresiv și neiertător este tratamentul la care sunt

supuși, prin marginalizare și nedifuzare (de câte ori i-ați ascultat la radio, i-ați văzut la TV sau la Sala Palatului pe Sergiu Cioiu sau pe ceilalți soliști din "Generația de aur"?), cei care mai îndrăznesc să cânte muzică ușoară românească și să nu stâlcească frumosul grai strămoșesc...

Octavian URȘULESCU

Amintirea lui Aurelian

Acest "remember" chiar că se impunea, fiindcă nu peste multă vreme, în condițiile în care nu-l mai auzim mai deloc la radio, iar pe micile ecrane nu apare nicidecum, își vor aminti despre el doar cei din generația lui... Dar și aceasta are deja o vârstă, fiindcă Aurelian Andreescu, alintat de prieteni "Aurică" sau "Ale", era născut pe 12 mai 1942 și s-a prăpădit pe 22 iulie 1986. A debutat la festivalul de la Mamaia chiar la prima ediție a acestuia, în 1963, cu "În tot ce e frumos pe lume" de Elly Roman, după care a devenit un preferat al compozitorilor, datorită înzestrărilor vocale excepționale și stilului interpretativ modern. Abordând cu precădere repertoriul internațional, era disputat de toate barurile de noapte și restaurantele în vogă. În 1965 s-a angajat la Teatrul de revistă "Constantin Tănase", cu care a întreprins multe turnee peste hotare. De altfel, în semn de omagiu, teatrul organizează din 1993 un festival ce-i poartă numele, ajuns în 2019 la ediția a 19-a. În 1968 obține premiul III la puternicul festival internațional de la Sopot, Polonia, pentru ca în 1971 să câștige "Cupa Europei" la Knokke, Belgia, din echipa României făcând parte alături de el Aura Urziceanu și Mihaela Mihai. Cu toate acestea, puteți crede, n-a intrat în vederile oficialităților pentru a ne reprezenta la "Cerbul de aur" de la Brașov, aceasta rămânând pentru el una din marile sale mâhniri, în schimb a mai reprezentat țara noastră la "Olimpiada cântecului", la Atena, în 1973, dar și la alte festivaluri internaționale (Bratislava, Dečín, Karlovy Vary). Compozitorul Temistocle Popa aprecia că "A fost probabil cel mai valoros interpret pe care l-a avut muzica ușoară românească la timpul său, cu vocea sa tremolată, viguroasă", iar alt compozitor, Titel Popovici, a fost și mai tranșant: "A fost cea mai valoroasă voce masculină a muzicii noastre ușoare, cu un timbru și o culoare a vocii inconfundabile". Iar Aura Urziceanu evidențiază și calitățile sale umane: "M-a impresionat de prima dată datorită caracterului său excepțional, fiind unul dintre puținii care și-au respectat cu adevărat cariera". În cei numai 23 de ani de activitate la nivel profesionist a lansat sute de cântece, dintre care și azi ne reamintim înfiorați refrenele unor melodii fără vârstă, cum ar fi "Ai trecut iar pe strada mea" (Ramon Tavernier), "Când vei veni iar lângă mine" (Al. Mandy),

"Ana" (George Grigoriu), "Fetițele din București", "Cântă-mi să uit dragostea", "Astăzi e ziua ta" (Ion Vasilescu), "Cu cine semeni dumneata?", "Fluierând pe stradă", "Merit eu?" (Vasile Veselovschi), "De ieri până azi" (Laurențiu Profeta), "Cântec de leagăn" (Horia Moculescu), "Din focul primului sărut" (Marius Țeicu), "Dorul" (V. V. Vasilache), "Iubirea cea mare" (Fl. Bogardo), "Și ploua..." (Radu Șerban), "Te-ai schimbat" (Petre Mihăescu), "Vise" (Paul Urmuzescu)... Nu a fost, după cum s-a văzut, un preferat al oficialităților, dar nici al juriilor, dovadă că n-a triumfat la festivalul de la Mamaia, așa cum era normal, cu melodii care rămân, peste timp, între primele în orice clasament al șlagărelor românești: "Copacul" (Jolt Kerestely), "Tu ești primăvara mea", "Un fluture și-o pasăre" (Florin Bogardo). Marius Țeicu declara că melodia cea mai

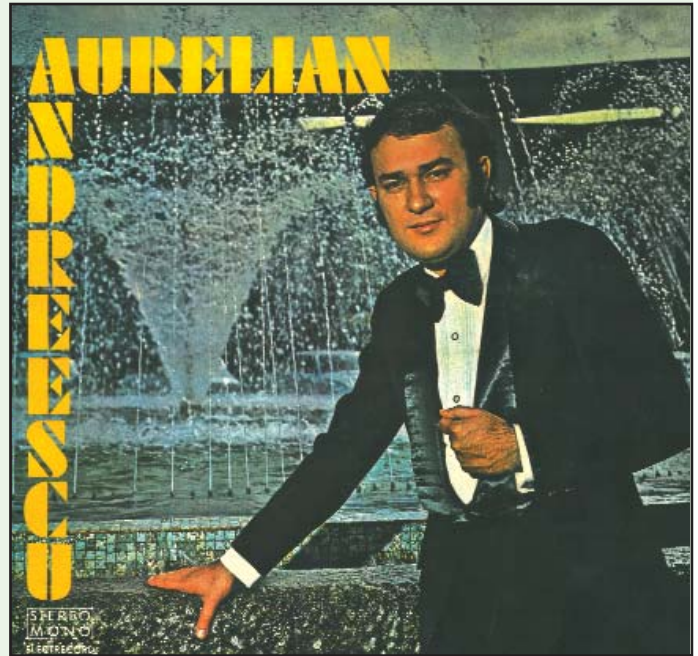
dragă pe care a compus-o este "Oameni": "I-am admirat mereu calitățile vocale. A fost pentru toți un prieten deosebit, mereu pus pe bancuri și poante. Era capabil de interpretări magice, cu frazări frumoase, care izvorau dintr-o enormă sensibilitate". Toate personalitățile își aduc aminte cu considerație de el: "Era un om frumos din toate punctele de vedere, un mare caracter" (Corneliu Vadim Tudor), "O prezență tonică, mereu pus pe glume, optimist, plin de viață, prieten admirabil" (Alexandru Arșinel), "Aurică, prin interpretarea sa fantastică, transforma orice cântec într-o bijuterie. Avea o tandrețe specială și un haz profund" (Stela Popescu), "A cântat ani de zile alături de

orchestra mea, mai ales pe litoral, am făcut turnee în străinătate. Cânta excepțional, era un coleg de neînlocuit, inteligent, cultivat, cu un umor debordant. Mă întristează că-l mai aud la radio absolut întâmplător..." (Horia Moculescu), "Trăia ce cânta, iar vocea lui iubea microfonul" (Jolt Kerestely), "Avea capacitatea unică de a imprima oricărei piese harul său, tot ce cânta el devenea hit. A fost de neînlocuit" (Mihai Constantinescu). Legat de acesta din urmă, Adrian Romcescu își amintește cu umor: "Întotdeauna Aurică zicea amuzat că doi colegi ai lui, Dan Spătaru și Mihai Constantinescu, au avut întotdeauna un succes mai mare decât el, deși le este superior din punct de vedere vocal!". Aurelian n-a făcut niciodată compromisuri, iar dintre colegi cea mai apropiată prietenie l-a legat de Cornel Constantiniu, acesta fiind de altfel, împreună cu soția sa Domnița, nașii copilului înfiat de Aurelian și de soția sa Mariella (balerină la Teatrul "C. Tănase"), la

vârsta de 2 ani, de la un Leagăn de copii, și pe care l-au botezat Mirel. De altfel, Mariella i-a trimis lui Cornel, din Canada, unde emigrase, toate melodiile înregistrate de Aurelian și nedifuzate vreodată, de care însă nu s-a arătat interesat nici un post de radio... Dar de ce ne mirăm, văzând cum este tratată muzica ușoară românească la ea acasă?

Aurelian Andreescu nu avea pregătire muzicală (absolvise STACO, școala tehnică de arhitectură), dar muzicalitatea lui era absolut excepțională. Și mai ales a evidențiat ceva încă de la debut, o maturitate incredibilă (în ciuda emotivității rare), dublată de seriozitate, sobrietate, punându-și în valoare în fiecare cântec glasul baritonal superb, nuanțarea și frazarea fine, dicția perfectă (deși în vorbirea de zi cu zi era ușor bâlbâit!). A terminat Liceul "Mihai Eminescu" din Capitală, iar la 19 ani cânta deja la Uniunea Arhitecților alături de orchestra condusă de Enrico Fanciotti. A fost extrem de apreciat de iluștrii dirijori ai orchestrelor cu care a cântat, Sile Dinicu (orchestra Radioteleviziunii) și Alexandru Imre (Electrecord). Fire liniștită, mai degrabă ocolind "lumea dezlănțuită" a vieții muzicale, discret, s-a refugiat adesea pe scena barurilor, pe care o transforma însă, pentru câteva zeci de minute, în adevărate music-hall-uri, cântând de parcă se afla la Las Vegas și nu într-o țară unde nu mai era voie de mult să cânti în limbi străine la TVR. Deși a lansat atâtea șlagăre românești, casa de discuri Electrecord i-a editat un LP abia în anul

impecabil în limba engleză, "specialitatea casei". Cele mai multe erau lansate de idoli săi - Tom Jones, Engelbert Humperdinck, Andy Williams, Perry Como, Shirley Bassey, Kenny Rogers, Johnny Mathis, Tony Bennett, mai toți incluși de comentatori în categoria "crooner", a vocilor de aur fără vârstă, așa cum sunt și melodiile nu întâmplător numite "evergreen", mereu proaspete, neîmbătrânind vreodată. Ascultate în versiunile lui Aurelian ne dăm seama că el putea sta

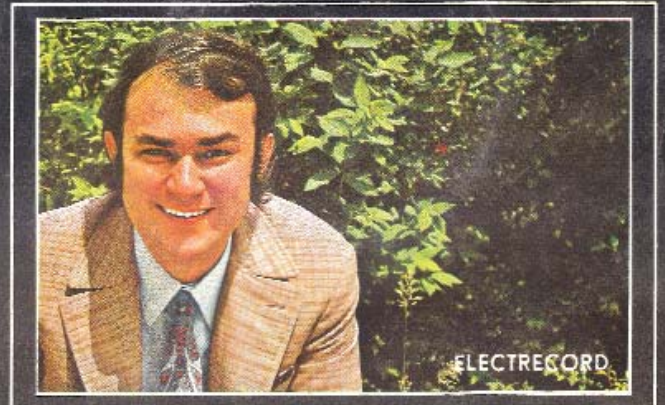
oricând alături de aceste nume "grele" pe orice scenă din lume, de aceea vă propun, dacă aveți ocazia, să gustați cu nostalgie și încântare "cover"-urile, cum se spune acum, datorite nouă de vocea unică a lui Aurelian: "I'll Never Fall In Love Again", "Speak Softly Love" (tema muzicală a filmului "Nașul"), "Another Time, Another Place", "If You Go Away" (celebrul "Ne me quitte pas" al lui Jacques Brel), "Ruby, Don't Take Your Love To Town", "I (Who Have Nothing)", "Daughter Of Darkness", "The Young New Mexican Puppeteer"...Pe discuri, cum spuneam, piesele străine puteau fi cântate în limba de origine, dar la Radio și TV se puteau difuza doar versiuni cu text românesc, drept care Aurelian Andreescu a "asimilat" în limba maternă hit-uri internaționale aflate pe toate buzele: "Bună dimineața, micuță stea!", "Pentru Maria", "O chema Ninette", "Valuri albe", "Pașii mei", "Vei veni", "De ce n-am replică în glas", "Nu uita".

morții. În schimb, fiind perceput pe drept cuvânt ca un maestru al abordării hit-urilor internaționale, iar pe discuri acest lucru era permis, în 1973, la un deceniu de la debut, am reușit să-i îngrijesc ("producător" ar fi mult prea mult spus...) singurul disc de format mare ce i-a fost editat în timpul vieții! Am stat atunci multe zile și nopți cu el (locuia undeva aproape de Mănăstirea Cașin, la intersecția străzilor Zorileanu și Sandu Aldea), propunându-i piese, alegând împreună melodii celebre din repertoriul internațional, cărora le-a dat viață

Deci cine a fost Aurelian Andreescu? Cea mai strălucită voce masculină a muzicii noastre ușoare, o voce nu numai cu un ambitus remarcabil, dar mai presus de toate cu căldură, cu pasiune, cu durere, cu viață într-însa. A fost un cântăreț dăruit oamenilor cu toată ființa sa, cu toate greșelile sale omenești. Sutele de melodii înregistrate stau mărturie acestui talent rar, pe care unii nu l-au prețuit suficient. Când, în 1985, cu doar un an înainte de a fi răpus de neiertătoarea ciroză hepatică, l-am trecut pe afișul celor două spectacole organizate împreună cu Teatrul Mic la Sala Polivalentă din București, mulți au fost intrigați și sceptici, pentru că ar fi fost mai comod să apelez la vedetele momentului. Ei

aurelian andreescu

LOVE STORY * nu uita
* valuri albe x candida

bine, au fost momente unice, iar emoția artistului, în fața ovațiilor publicului, s-a transformat în lacrimi. Vai, câtă ingratitude, ce amnezie oficială, de când nu mai cântase "Aurică" la Polivalentă sau la festivalul de la Mamaia - și avea doar 43 de ani! Dar cânta în restaurante de parcă ar fi fost la Sanremo... Moștenirea muzicală a lui Aurelian Andreescu este din păcate foarte slab pusă în valoare, înafara festivalului ce-i poartă numele de la Teatrul de revistă "C. Tănase", la care au fost laureați

Paul Surugiu-Fuego, Paula Seling, Mihai Trăistariu, Călin Geambașu, Anda Adam, Mălina Olinescu, Irina Nicolae, Marian Stere, Radu Ghencea, Daniela Răduică și mulți alții. Poate măcar articolul de față să ne readucă în memorie personalitatea acestui spirit artistic ce a înnobilit muzica ușoară românească. Aurelian Andreescu a trecut pe lângă noi cu prea multă discreție, părăsindu-ne la fel în 1986. Dar adevărații iubitori ai muzicii ușoare nu-l vor uita, cu siguranță, niciodată.

Octavian URSULESCU

melodii de MARIUS ȚEICU

o portocală

frumoasele duminici

DIN FOCUL PRIMULUI SĂRUT

ELECTRECORD

Albumul cu amintiri

debutat în același timp pe micul ecran, Marina Voica. În spatele protagonistei, mascat, colegul nostru Octavian Ursulescu, moderator al respectivului eveniment.

• Trei compozitori de vază ai muzicii noastre ușoare, trei generații, trei stiluri, dar aceeași pasiune față de genul muzical căruia i-au consacrat în-

treaga viață. Aveți în fața ochilor o în-treagă fonotecă de șlagăre fără vârstă, semnate de Marius Țeicu, Alexandru Mandy și George Grigoriu, pe care i-a legat și o frumoasă prietenie...

• Se vede treaba că Nicolae Furdui Iancu nu se lansase încă și deci nu-și alcătuisese formația de acompaniament "Crai Nou", dovadă că în octombrie 1989 Victor Socaciu avea alături grupul propriu "Crai Nou", din care făcea parte, după cum se vede, valorosul muzician George Natsis. (D. M.)

TACUTELE IUBIRI

Versuri: OVIDIU DUMITRU

Muzica: JOLT KERESTELY

C A7(b9) Dm7 G7 G/F Fm7 A7(b9) Dm7 F+7/G G7

9 C C6 G/D Dm7 G7

15 Noi ne'am ra - ta - cit sca - ra tre - cand pe - alci Prin - tre flori de vis
Pasi de mult ui - tati Se'a du - na pe a - lei Cad si azi din nou

Dm7 F/G G7 C9 F Fm6/Ab

21 si vechi par - fum de tei Li - nis - tea din noi se a - du - na'n tr'un cu - vant spus de
ta - cu - te flori de tei Tu iu - bi - re tu cu e - ter - ne - le po - vesti in - sa

C/G Am7 D9 Dm7/G G7 C C6

28 mii si mii de ori ca un le - ga mant Eu te'am in - vi - tat pe'a ce - easi al - ba
ru - tul ce mi'ai dat Par - ca te - to - pesti Pe a - ripi de vant Vin soap - te ca - re

G7/D Dm7 G7 G/F Em7(b5) A7

35 stea Tu m'ai sa - ru - tat Am si a - juns la ea A - me - titi de vis in -
spun Cei ce s'au iu - bit Se mai iu - besc si'a cum Si ca'n tr'un ier bar A -

Dm7 Fm6/Ab C/G Am7

39 tre pa - mant si cer Dez - le gam cup - ransi de vra - ja
le - ea va pas - tra Si ur - ma ce'a la - sat Iu

D9 F/G G7 C G F/C C

44 Ma - re - le mis - ter Ta - cu - te - le iu - biri nici azi nu le'am ui - tat
bi - rea mea si'a ta

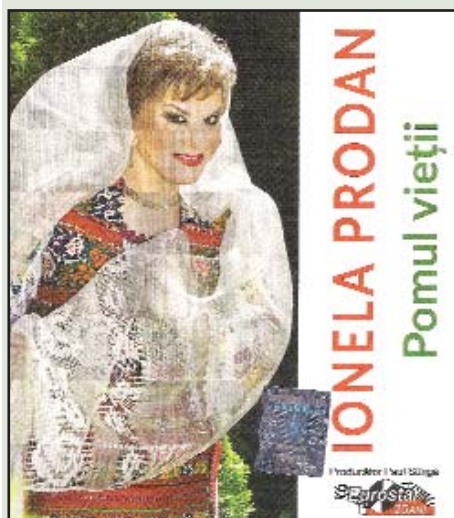
D9 Dm7/G G7

50 Ne'n dra - gos - tim si'a - cum ca al - ta - dat Ta - cu - te - le iu - biri
G7 F/C C D9 G7 C D1

ne chea - ma si pe noi sa tre - cem porti de vis doi ca - te doi

Constantin Florescu: „Șlagăre de pretutindeni”

Cunoscutul interpret ieșean Constantin Florescu ne propune două foarte reușite albume, realizate împreună cu compozitorul Maricel Maxim (orchestrații, procesare sunet). Pe cel consacrat pieselor internaționale apar 17 titluri celebre, în majoritate din spațiul latin, italian și spaniol. Foarte interesant este albumul reunind câteva melodii românești celebre, cum ar fi “Prieten drag”, “Parfumul străzilor” (Radu Șerban), “Amintiri, amintiri” (Camelia Dăscălescu), “Intră lună pe fereastră” (Emanuel Ionescu), “Mă mai gândesc la dumneata” (Edmond Deda), “Drum bun” (Gherase Dendrin), “Scrisoare de dor” (Ionel Fernic), “O chitară cântă” (Vasile Veselovschi), “Îmi placi din ce în ce mai mult” (Henry Mălineanu), “Te rog, ai răbdare cu mine”, “Două viori” (Elly Roman) – unele în întregime, altele incluse într-un potpuriu. Au fost intercalate câteva șlagăre internaționale cu text românesc, o mențiune specială meritând creația românului Georges Boulanger, “Avant de mourir”, ce a făcut înconjurul globului. Neuitând că a cucerit cândva Trofeul concursului “Crizantema de aur” de la Târgoviște, Constantin Florescu nu putea ocoli romanța, pe care o slujește cu devoțiune de o viață – ne referim la “De ce nu vii când castanii înfloresc” de Nelu Danelescu sau “Romanța mea” de Maricel Maxim. Două albume remarcabile, trădând respect față de valorile muzicale ale lumii...

În catalogul Casei de discuri Eurostar figurează la loc de cinste acest album dublu – un omagiu adus carierei remarcabile a interpretei Ionela Prodan. Primul disc include “Melodii populare de suflet”, iar al doilea “Muzică de ascultare și petrecere”, la toate 27 de cântece protagonista semnând muzica și versurile. Înregistrările au fost făcute în studioul casei de discuri Electrecord, în acompaniamentul orchestrei “România”, dirijor Petrică Pană. De altfel nu mai puțin de trei instrumentiști fac parte din cunoscuta familie Pană: Theodor și Mandy (vioară), Georgiana (nai). Albumul include frumoase imagini de familie, precum și calde recomandări semnate de conf. univ. dr. Paula Popoiu, directoare generală a Muzeului național al satului “Dimitrie Gusti”, și de fiica artistei, Anamaria Prodan Reghecampf.

Ionela Prodan: „Pomul vieții”

În catalogul Casei de discuri Eurostar figurează la loc de cinste acest album dublu – un omagiu adus carierei remarcabile a interpretei Ionela Prodan. Primul disc include “Melodii populare de suflet”, iar al doilea “Muzică de ascultare și petrecere”, la toate 27 de cântece protagonista semnând muzica și versurile. Înregistrările au fost făcute în studioul casei de discuri Electrecord, în acompaniamentul orchestrei “România”, dirijor Petrică Pană. De altfel nu mai puțin de trei instrumentiști fac parte din cunoscuta familie Pană: Theodor și Mandy (vioară), Georgiana (nai). Albumul include frumoase imagini de familie, precum și calde recomandări semnate de conf. univ. dr. Paula Popoiu, directoare generală a Muzeului național al satului “Dimitrie Gusti”, și de fiica artistei, Anamaria Prodan Reghecampf.

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

Mihai COSMA

Redactori: Octavian URSULESCU

Norela-Liviana COSTEA

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Correspondenți naționali:

Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI, Mariana POPESCU,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ȘUTEU, Alex VASILIU,
Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:

Corina BURA, Dan DEDIU, Oana GEORGESCU,
Doru IONESCU, David LAPADAT, Florian LUNGU, Ruxandra MIREA,
Alexandru PĂTRAȘCU, Costin POPA, Ștefan RADOS,
Carmen STOIANOV, Mircea ȘTEFĂNESCU

www.ucmr.org.ro

<http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania>

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x

Matilda Pascal Cojocărița: „Zile bune, zile rele”

Nume unanim respectat atât pe tărâmul muzicii populare, cât și al romanței, protagonista este originară din județul Vaslui, dar locuiește la Bistrița, unde conduce alături de soțul său, violonistul Ștefan Cigu, ansamblul profesionist “Dor românesc” (pe când și acolo un festival național al romanței? Așa s-ar impune...). Extrem de prolifică sub raport discografic, îndrăgita și distinsa interpretă ne oferă un nou album apărut sub egida casei de discuri Eurostar, în care își dovedește încă o dată și din plin talentul și capacitatea de a aborda diverse genuri muzicale.

Chiar dacă multă lume o asociază doar cu folclorul, Matilda Pascal Cojocărița cântă impecabil și muzică ușoară, și romanțe (este de altfel nelipsită la Festivalul național “Crizantema de aur” de la Târgoviște, la Zlatna și la alte evenimente importante ale romanței), îmbinând fericit cele două genuri prin abordarea unor piese din perioada interbelică. Pe albumul de față sunt multe titluri cunoscute, din păcate (acest aspect trebuie corectat de urgență!) autorii nu sunt menționați la nici una din cele 16 lucrări... De efect colajul de peste 6 minute reunind refrene ale unor tangouri celebre. (D. M.)

Chiar dacă multă lume o asociază doar cu folclorul, Matilda Pascal Cojocărița cântă impecabil și muzică ușoară, și romanțe (este de altfel nelipsită la Festivalul național “Crizantema de aur” de la Târgoviște, la Zlatna și la alte evenimente importante ale romanței), îmbinând fericit cele două genuri prin abordarea unor piese din perioada interbelică. Pe albumul de față sunt multe titluri cunoscute, din păcate (acest aspect trebuie corectat de urgență!) autorii nu sunt menționați la nici una din cele 16 lucrări... De efect colajul de peste 6 minute reunind refrene ale unor tangouri celebre. (D. M.)